

GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI STRATÉGIAI PROGRAMJA

egyeztetési változat 3.0

2021-2027

2021.09.07.

Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési stratégiai programja MEGBÍZÓ

Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat 9021 Győr, Városház tér 3.
Képviselője: Németh Zoltán, a közgyűlés elnöke

GENERÁLTERVEZŐ

Universitas-Győr Nonprofit Kft 9026 Győr Egyetem tér 1.
Képviselője: Tóth Eszter ügyvezető

TERVEZŐK

Vezető tervező:

Mayer Gábor, kancellári megbízott

Dr. Torma András, tanszékvezető, egyetemi docens

Közreműködők

a Széchenyi István Egyetem részéről:

Dr. Berkes Judit, egyetemi adjunktus

Dr. habil Borsos Attila, tudományos dékánhelyettes, egyetemi docens

Chappon Máté, tanszéki mérnök

Dr. habil Csizmadia Zoltán, tudományos dékánhelyettes, tanszékvezető,
egyetemi docens

Gaál Bertalan, egyetemi tanársegéd

Dr. Gombkötő Nóra, egyetemi docens

Gyulai Tamás, PhD. hallgató

Hegyiné Bolla Katalin, PhD. hallgató

Prof. Dr. Koren Csaba, professzor emeritus

Dr. Kozma Katalin, egyetemi docens

Macher Gergely MsC.

Dr. Makó Emese, tanszékvezető, egyetemi docens

Dr. Mezei Katalin, egyetemi docens

Dr. Nagy Éva, területfejlesztési szakértő

Dr. Páthy Ádám, egyetemi adjunktus

Dr. Pécsinger Judit, egyetemi adjunktus

Puskás Anita, igazgatási ügyintéző

Dr. Szakonyi Petra, egyetemi adjunktus

Dr. Tóth Péter, egyetemi docens

a Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzati Hivatal részéről:

Encsyné dr. Nánási Ágnes, területfejlesztési szakértő

Végh Csaba, megyei főépítész

Funtek Milán, irodavezető

TARTALOMJEGYZÉK

1. A TERVEZÉSI FOLYAMAT ELJÁRÁSAINAK, A TERVEZÉS TÁRGYKÖRÉNEK ÉS KÖRÜLMÉNYEINEK LEÍRÁSA	4
2. GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE CÉLRENDSZERE 2021-2027	7
2.1. A CÉLRENDSZER ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	7
2.1.1. ÁTFOGÓ CÉLOK (2030)	7
A1 – INNOVATÍV VERSENYKÉPES MEGYE	7
A2 – FENNTARTHATÓ KLÍMABARÁT MEGYE	7
A3 – „EGÉSZSÉGES” MEGYEI TÁRSADALOM	8
2.1.2. STRATÉGIAI CÉLOK	8
S1 – Rugalmas gazdaság	8
S2 – Intelligens gazdaság	9
S3 – Klíma-, környezetbarát megye	9
S4 – Élhető települések (magas színvonalú infrastruktúra és közszolgáltatások)	10
S5 – Megfelelően képzett humánerőforrás	10
S6 – Egészséges és támogató társadalom	11
2.1.3. TEMATIKUS CÉLOK	11
T1 – Gazdaság	11
T2 – Környezeti tematikus fejlesztési célok	12
T3 – Területi és települési infrastruktúra tematikus fejlesztési célok	13
T4 – Társadalmi tematikus fejlesztési célok	14
2.1.4. TERÜLETI CÉLOK	16
Fenntartható városfejlesztés	17
FV1. Győr Megyei Jogú Város	17
FV2. Sopron Megyei Jogú Város	18
FV3. Mosonmagyaróvár, mint kiemelkedő jelentőségű járásszékhely város	18
Fejlesztési célterületek	18
FT1. Pannonhalma-Sokoró-Bakonyalja fejlesztési térség	18
FT2. Alpokalja-Fertő táj fejlesztési térség	19
FT3. Szigetköz-Mosoni-sík fejlesztési térség	19
FT4. Kapuvár-Csorna-Tét fejlesztési térség	20
2.1.5. HORIZONTÁLIS CÉLOK	21
H1 – Digitalizáció	21
H2 – Reziliencia	21
H3 – Fenntarthatóság	22
H4 – A társadalom és a gazdasági élet szereplőinek érzékenyítése, a környezettudatosság növelése	22
H5 – A megye belső társadalmi és területi kohéziójának erősítése	22
H6 – Közösségi erőforrások mobilizálása, bevonása	22
H7 – Az esélyegyenlőség, a hozzáférés és a társadalmi befogadás erősítése és feltételeinek minél szélesebb körű megteremtése	22
H8 – Térségi és településközi együttműködések erősítése	23
2.2. A CÉLOK KAPCSOLATRENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA	23
A1 – INNOVATÍV VERSENYKÉPES MEGYE	23
A2 – FENNTARTHATÓ KLÍMABARÁT MEGYE	25
A3 – „EGÉSZSÉGES” MEGYEI TÁRSADALOM	25
2.3. A TEMATIKUS CÉLOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	25
T1 – Gazdaság	25
T2 – Környezeti tematikus fejlesztési célok	26
T3 – Területi és települési infrastruktúra tematikus fejlesztési célok	26
T4 – Társadalmi tematikus fejlesztési célok	27
3. PRIORITÁSOK AZONOSÍTÁSA	28
PRIORITÁS 1: INNOVATÍV, RUGALMAS, VERSENYKÉPES GAZDASÁG	28
PRIORITÁS 2: VERSENYKÉPES MUNKAERŐ (TUDÁS, KÉPZÉS, OKTATÁS)	35
PRIORITÁS 3: ZÖLDEBB, KARBONMENTES MEGYE	41
PRIORITÁS 4: JOBBAN ÖSSZEKAPCSOLÓDÓ EURÓPA: A STRATÉGIAI SZÁLLÍTÁSI ÉS DIGITÁLIS HÁLÓZATOKKAL	50

PRIORITÁS 5: EGÉSZSÉGES, AKTÍV ÉS TÁMOGATÓ TÁRSADALOM	57
PRIORITÁS 6: TERÜLETI EGYENLŐTLENSÉGEK MÉRSÉKLÉSE, A KOHÉZIÓ ÉS AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS ERŐSÍTÉSE	68
4. A CÉLOK ÉS PRIORITÁSOK KÖZÖTTI KAPCSOLATOK	75
5. TERVEZÉSKÍSÉRŐ ELJÁRÁSOK	80
6. A VÉGREHAJTÁS PARTNERSÉGI PROGRAMJA	84
7. A VÉGREHAJTÁS ÉS A FINANSZÍROZÁS RENDSZERE	85
7.1. A VÉGREHAJTÁS INTÉZMÉNYRENDSZERE	85
7.2. A FINANSZÍROZÁS RENDSZERE	88
7.2.1. <i>Kohéziós politikai operatív programok 2021-2027</i>	88
7.2.2. <i>Egyéb EU-s programok</i>	89
7.2.3. <i>Egyéb hazai támogatási programok</i>	94
7. MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉSI TERV	96

1. A TERVEZÉSI FOLYAMAT ELJÁRÁSAINAK, A TERVEZÉS TÁRGYKÖRÉNEK ÉS KÖRÜLMÉNYEINEK LEÍRÁSA

A tervezés rendszerét egyrészt a területfejlesztési tervek tartalmi követelményeiről szóló **218/2009 (X. 6.) Korm. rendelet**, másrészt a **Pénzügyminisztérium (IH)** szakmai útmutatásai határozták meg.

A területfejlesztési koncepciót megalapozó **Helyzetfeltárást**, a megye állapotának bemutatása, illetve az előző tervezési ciklusban készült helyzetfeltárás felülvizsgálata megtörtént.

A következő feladat a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési **Koncepció** kidolgozása volt, amely – igazodva a szakmai és törvényi útmutatásokhoz – elkészült. A beérkező vélemények, javaslatok, korrekciók megfelelő támpontot adnak ahhoz, hogy a dokumentumok véglegesítése megtörténjen. A Megbízó felhatalmazást adott a Koncepcióra épülő **Stratégiai és Operatív Program** elkészítésére.

A tervezés alapelve, hogy **folyamatos együttműködés és információcsere** valósuljon meg a megye területfejlesztési szereplőivel, így a települési önkormányzatokkal, a kormányzati szervek megyei reprezentánsaival, a gazdasági élet képviselőivel közvetlenül és az érdekképviselőiken keresztül, a különféle megyében lévő meghatározó intézményekkel, szervezetekkel, a térségi szinten működő fejlesztési társulásokkal, egyesületekkel, a civil és nonprofit szervezetekkel, és különböző – elsősorban online – fórumok révén a lakossággal. Részletes felmérés készült ezen szervezeteknél a fejlesztési irányokról, amely kiváló alapot jelentett a specifikus fejlesztési célok és azokra épülő prioritások és programok meghatározására. Az írásban megszólított szervezetektől több írásos észrevétel és projektjavaslat érkezett. Ezek jó alapot adtak a későbbiekben kidolgozásra kerülő **Integrált Területi Programhoz**.

A javaslattevő fázisban került sor a koncepció alapján a megyei területfejlesztési irányoknak, majd ez alapján a fejlesztés célrendszerének, illetve a jövőképet megjelenítő tematikus fejlesztési céloknak a meghatározására, esetleges javítására kiegészítésére. Ezt a szakaszt követték az egyeztetések: a specifikus fejlesztési célokra épülő szakmai konzultációk mellett, azokkal lényegében szinte párhuzamosan **területi szintű egyeztetések** is zajlottak, külön a nagyvárosokkal, a kisvárosokkal, több vidéki térségben és településen, annak érdekében, hogy a területi célok is alaposan felmérésre kerüljenek és megjelenjenek a közép- és hosszú távú tervekben.

A tervezés során tekintettel a pandémiára online egyeztetés, véleménykérés zajlott a Győr-Moson-Sopron megye számára térségi szempontból is meghatározó területi egységekkel, így országon belül **Komárom-Esztergom, Vas és Veszprém megyékkel**, a határon túl a szomszédos Nyitra, Pozsony és Nagyszombat

kerületekkel, valamint Burgenland tartománnyal. Mindvégig folyamatos volt a kapcsolattartás a Minisztériummal is.

A tervezés következő szakasza a **területfejlesztési program** összeállítása: ezen belül először a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program Stratégiai Programja, majd az Operatív Program elkészítése valósul meg.

Jelen dokumentum Győr-Moson-Sopron megye stratégiai programja, amelyhez a **legfontosabb inputok** az alábbiak voltak:

- a) Európai Uniós, illetve országos inputok, iránymutatások,
 - ▶ 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről
 - ▶ 1/2014. (I. 3.) OGY határozat a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról
 - ▶ 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól
 - ▶ 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
 - ▶ Terület- és Településfejlesztési Operatív Program PLUSZ változata (2021. április 9.), illetve korábbi változatai
- b) Győr-Moson-Sopron megyei inputok
 - ▶ Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Konceptiója 2021-2027
 - ▶ A Nyugat-Magyarország Gazdasági Övezet Komplex gazdaságstratégiai fejlesztési programja
 - ▶ a települések, partnerek által összeállított fejlesztési koncepciók és projektjavaslatok.

A tervezés következő szakaszának **legfontosabb feladatai**:

- ▶ a beérkezett projektjavaslatok pontosítása, a szükséges információkkal való kiegészítése;
- ▶ a térségi (megyei, megyei jogú városi, ill. kistérségi) indikatív keretek – jelenleg vázlatos formájának – figyelembe vételével a térségi TOP PLUSZ projektcsomagok összeállítása;
- ▶ az ágazati operatív programokból megvalósítandó projektek körének pontosítása;
- ▶ a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program Stratégiai és Operatív Programjának elkészítésével megalapozni a megye Integrált Területi Programját;
- ▶ a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program Stratégiai Programjának kiegészítése, pontosítása. A koncepció alapján a specifikus célokból kijelölésre kerültek azok megyei szinten kiemelt fejlesztési

prioritások, amelyek kapcsolódhatnak a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program PLUSZ (TOP PLUSZ) prioritás tengelyeihez. Zajlik a települések, fejlesztési szereplők által beküldött fejlesztési irányok illesztése a TOP PLUSZ, illetve az egyéb OP prioritás tengelyeihez, melyeket egyben illeszkednek a járások fejlesztési céljaihoz. Ezeken felül kiemelésre kerülnek azok a megye által koordinált fejlesztési komplex programok, amelyek az egyes Operatív Programokhoz ajánlva, beépülnek a jelenlegi tervbe. Ezáltal részévé válnak a Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program Stratégiai és Operatív Programjának.

A Győr-Moson-Sopron Megyei Területfejlesztési Program szintén **széleskörű társadalmasításra került**. Az előkészítő fázisban megtörtént a települési önkormányzatok tájékoztatása, a tervezésbe való bevonása (projektötletek összegyűjtése), amelynek során online kérdőívek készültek.

A **vállalkozásokat, gazdasági szervezeteket** a Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, IPOSZ Megyei Szövetség bevonásával aktivizáltuk, szintén alapos tájékoztatással, kérdőíves felméréssel. Törekedtünk más vállalkozási szövetségek bevonására.

A **civil szervezetek** bevonása is megtörtént, a dokumentumokról folyamatos tájékoztatást kaptak.

2. GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE CÉLRENDSZERE 2021-2027

2.1. A célrendszer összefoglaló bemutatása

A megye célrendszere

- ▶ átfogó célokból,
- ▶ stratégiai célokból,
- ▶ tematikus célokból,
- ▶ területi célokból és
- ▶ horizontális célokból áll.

2.1.1. ÁTFOGÓ CÉLOK (2030)

A megyei átfogó célok a helyzetelemzésből és a jövőképből következnek. A fenntarthatóság három pilléréhez: a gazdasághoz, a környezethez és a társadalomhoz egy-egy átfogó cél tartozik. Ezek:

- ▶ az innovatív, versenyképes megye,
- ▶ a fenntartható, klímabarát megye,
- ▶ az „egészséges” megyei társadalom.

Mivel a megye mindhárom tekintetben az ország többi megyéjéhez képest előnyös helyzetben van, a kitűzött cél a kedvezőbb pozíció erősítése.

A1 – INNOVATÍV VERSENYKÉPES MEGYE

Az „Innovatív, versenyképes megye” azt jelenti, hogy a tervezési távlatban a kutatásnak, az innovációnak jelentős szerepet kell betöltenie a megyei gazdaság fejlődésében. Ezzel párhuzamosan a gazdasági szerkezetnek sokrétűbbé kell válnia, rugalmasan kell alkalmazkodnia a változó igényekhez és több területen a kínálatnak meg is kell előznie az igényeket. Mindezek nemcsak az iparra, hanem a mezőgazdaságra és a szolgáltatásokra is vonatkoznak.

A versenyképességhez az innováció és a diverzifikáció egyaránt hozzátartozik, hiszen pl. a Covid-19 járvány is bebizonyította, hogy a változásra gyorsan reagáló gazdasági szereplők lehetnek sikeresek. A következő évtizedben – ha más összefüggésben is – hasonló kihívások előfordulhatnak.

A2 – FENNTARTHATÓ KLÍMABARÁT MEGYE

A „Fenntartható, klímabarát megye” átfogó cél tartalmazza a környezet minőségének javítását, környezet- és hulladékgazdálkodási, valamint természetvédelmi program kidolgozását, és az alternatív energiaforrások fokozott hasznosítását. A tervezésnek ki kell terjednie tájhasználatra, a természeti és természetközeli területek ökológiai egyensúlyának megőrzésére, a mezőgazdaság hagyományokra építő, de újszerű, a klímaváltozásra adekvát választ adó formáinak az elterjesztésére. Fontos elem az energiahatékonyság javítása valamennyi

szektorban, valamint a megújuló energiák decentralizált hasznosításának az elősegítése.

Ehhez az átfogó célhoz tartozik a fenntartható és magas színvonalú közszolgáltatások kialakítása és fejlesztése, élhető infrastruktúra megvalósítása a természeti, környezeti értékek megtartásával. Kiemelt szempont a közúti és vasúti infrastruktúra célzott és fenntartható fejlesztése. A megye vizeihez kötődő infrastrukturális fejlesztések az elérhető legfejlettebb eszközökkel és módszerekkel, a vizek fenntartható és biztonságos hasznosításának biztosítása, védekezés a vizek kártételei ellen, a víztől függő ökoszisztémák megfelelő működésének biztosítása.

A3 – „EGÉSZSÉGES” MEGYEI TÁRSADALOM

Az „Egészséges megyei társadalom” átfogó cél a humán erőforrások fejlesztését irányozza elő. Az átfogó cél három komponensnek az együttes kezelésére és fejlesztésére épül, azaz a testi-fizikai, lelki-mentális és szociális-társas jóllét, az ezekhez kapcsolódó állapotok melletti képességek és készségek, illetve esélyek és lehetőségek elérhetőségét és aktiválása, továbbá azok folyamatos fejlesztése. Cél az erős identitástudatú, egészséges és a változásokhoz rugalmasan alkalmazkodó emberi erőforrások gyarapítása.

Az átfogó cél egyik eleme a megfelelően képzett humánerőforrás is. Ez a regionális fejlettségbeli különbségek csökkentésének és a gazdasági növekedés feltételeinek, a fenntartható és élhető lakóhelyi és társadalmi miliő javításának is nélkülözhetetlen eleme.

A megye gazdasági szerkezete folyamatosan fejlődik, annak szűk keresztmetszete a munkaerőállomány mennyisége és minősége. Alapvető célja a megye gazdasági bázisa fejlesztésének, hogy biztosított legyen a humánerőforrás ellátottság. Ennek feltételeit kell a jövőben kedvezően alakítani, a meglévő intézményi keretek, képzési rendszerek fejlesztésével, de egyben az itt élők életkörülményeinek javításával is.

2.1.2. STRATÉGIAI CÉLOK

S1 – Rugalmas gazdaság

Célkitűzés: *A megyei gazdaság versenyképességének megőrzése, a globális válságokkal szembeni ellenállóképességének javítása, a megye egyprofilú (járműipar) gazdasági tevékenységének diverzifikálása révén.*

A megye kiváló gazdaságföldrajzi adottságokkal és ipari tapasztalatokkal rendelkezik, amelyekre alapozva a gazdaság versenyképessége fokozható. A feldolgozóipar – és azon belül kiemelten a húzóágazatot jelentő járműipar – gazdasági erejének és export teljesítményének megerősítése mellett a meglévő feldolgozóipari tudásra és kapacitásokra alapozva kívánatos a gazdasági tevékenység kiterjesztése új, vagy eddig elhanyagolt iparági szegmensek irányába, továbbá az országos viszonylatban alulteljesítő szolgáltatási szektor erősítése is.

Mindez együttesen oldhatja az egyprofilú gazdaság sérülékenységét, amely nemcsak új piaci igényeket kielégítő, magas hozzáadott értéket előállító új iparágak meghonosodását, hanem magasabb színvonalú tárgy- és szolgáltatáskultúrát is eredményezhet. A stratégiai cél alapvetően az „Innovatív, versenyképes megye” átfogó cél (A1) megvalósítást szolgálja.

S2 – *Intelligens gazdaság*

Célkitűzés: *A megye gazdasági tevékenységének folyamatos megújítását szolgáló infrastrukturális, technológiai és szolgáltatási környezet kialakítása, különös tekintettel a fenntarthatósági kritériumok betartására, a körkörös gazdaság megvalósításához szükséges igények kielégítésére.*

A stratégiai fejlesztés arra irányul, hogy megyében működő vállalkozások infrastruktúrájukat, technológiájukat, működésüket megújítva, a fenntarthatósági kritériumok maximális figyelembevételével kedvezőbb pozíciót alakítsanak ki hazai és külföldi felvevő piacaikon, jobban beépüljenek a hazai és globális értékláncokba, ezzel hozzájárulva a térségi gazdaság versenyképességének javításához, a társadalom jóléti színvonalának emelkedéséhez, és a munkahelyek védelméhez. A jövő szempontjából kulcsfontosságú a magasabb hozzáadott értéket biztosító, tudás alapú gazdaság kiépítése, ahol a tudástermelési és -átadási folyamatok zökkenőmentesen zajlanak az akadémiai és a vállalati szféra között, és mindkét fél érdekelt az elméleti tudás gyakorlatba való átültetésében. Ezen együttműködések infrastrukturális és szervezeti kereteinek kiépítése és folyamatos fejlesztése is elengedhetetlen a stratégiai cél eléréséhez, amely alapvetően az „Innovatív, versenyképes megye” átfogó cél (A1) megvalósulását hivatott elősegíteni.

S3 – *Klíma-, környezetbarát megye*

Célkitűzés: *A klíma- és környezetbarát megye célja, hogy a globális környezeti, humánökológiai problémákat okozó, az éghajlatváltozást fokozó antropogén hatásokat visszaszorítsa, valamint az azok által okozott hatásokra felkészüljön. Célja egy fenntartható, a jövő generációk számára is élhető környezet megőrzése, kialakítása.*

Az éghajlatváltozás és a környezeti elemek terhelése az egyik legnagyobb emberi kihívás napjainkban, mely a jelen generáción túlmenően a jövő generáció kilátásait is befolyásolja. Ennek megfelelően prioritásként kell tekinteni azokra a lépésekre, amelyek a saját erőforrásokhoz, lehetőségekhez mérten mérsékelik az éghajlatváltozás káros hatásait és segítik a települések és a lakosság reziliens klímaadaptációját. A klíma- és környezetbarát megye felelősen tesz a közigazgatása alá eső területek klímabarát átalakításáért és a lakosok környezettudatos szemléletváltásáért. A megkezdett és a jövőben tervezett és megvalósított beruházásoknál figyelembe veszi a fenntarthatóság szempontjait. Rendszeres érzékenyítő és szemléletformáló akciók segítségével a megye

településein élők megismerkedhetnek az éghajlatváltozás érzékelhető és előrelátható hatásaival, a megváltozott éghajlati jellemzőkhöz való alkalmazkodás módjaival, valamint azzal is, miként kell környezettudatosan vezetni életüket ahhoz, hogy fenntartható környezetben élhessenek. Így a klíma- és környezetbarát megye egyben klíma- és környezettudatos megye is. Ilyen értelemben cél továbbá a lakosság folyamatos tájékoztatása a klímaváltozással kapcsolatos helyi, országos és nemzetközi hírekről; a jó gyakorlatok összegyűjtése, megismertetése.

S4 – Élhető települések (magas színvonalú infrastruktúra és közszolgáltatások)

Célkitűzés: *Fenntartható és magas színvonalú megyei infrastruktúra és közszolgáltatások kialakítása és fejlesztése, élhető és szerethető infrastruktúra megvalósítása a földrajzi, természeti, környezeti értékek megtartásával. Kiemelt szempontként környezeti infrastruktúra kialakítása, fejlesztése, a közúti és vasúti infrastruktúra célzott és fenntartható fejlesztése. A megye vizeihez kötődő infrastrukturális fejlesztések az elérhető legfejlettebb eszközökkel és módszerekkel, a vizek fenntartható és biztonságos hasznosításának biztosítása, védekezés a vizek kártételei ellen, a víztől függő ökoszisztémák megfelelő működésének biztosítása.*

A fenntarthatóság a természeti és az épített környezet együttesére vonatkozik. A „Fenntartható klímabarát megye” átfogó cél (A2) klíma- és környezetbarát, valamint a magas színvonalú infrastruktúra és közszolgáltatások fejlesztésére épül. Az „Élhető települések (magas színvonalú infrastruktúra és közszolgáltatások)” stratégiai célkitűzés (S4) ebből az infrastruktúra és a közszolgáltatások klímabarát, adaptív fejlesztésére fókuszál. A főbb fejlesztési területek a megye környezeti infrastruktúrájával (energiaellátás, hulladékgazdálkodás, szennyvízkezelés) átfednek a földrajzi – természeti – környezeti részben tárgyaltakkal. Az S4 stratégiai emellett kiterjed még a közúti és kerékpáros, a kötöttpályás és a vízi infrastruktúrára, valamint a települési központok és alközpontok kérdésére is.

S5 – Megfelelően képzett humánerőforrás

Célkitűzés: *A 21. század új kihívásaira reagálni tudó, a társadalmi mobilitást és az esélyegyenlőséget a lehető legjobban elősegítő, mindenki számára nyitott és elérhető, modern oktatási-képzési tér létrehozása, amely a munkaerőpiac folyamatosan változó igényeinek és elvárásainak megfelelni képes, flexibilis, magas színvonalú szakmai képzettséget és tudást biztosít.*

Az egészség tágran értelmezett, holisztikus megközelítése (WHO) magában foglalja a testi-fizikai, lelki-mentális és szociális-társas jóllétet, a humán képességek és készségek, illetve esélyek és lehetőségek elérhetőségét és aktiválását, továbbá azok folyamatos fejlesztését is. Az „Egészséges” megyei társadalom átfogó cél (A3) ennek a három komponensnek az együttes kezelésére

és fejlesztésére épül. A „Megfelelően képzett humánerőforrás” stratégiai célkitűzés (S5) ebből a három pillérből a társadalmi mobilitást és esélyegyenlőséget elősegítő 21. századi oktatási-képzési megoldások támogatására fókuszál, mivel a regionális fejlettségbeli különbségek csökkentésének és a gazdasági növekedés feltételeinek, a fenntartható és élhető lakóhelyi és társadalmi miliő javításának is nélkülözhetetlen eleme az emberi erőforrás, az emberkincs, a kulturális- és humán tőke megóvása, képzése és művelése (a bölcsődétől az egyetemig, és tovább).

S6 – Egészséges és támogató társadalom

Célkitűzés: *Az egészségügyi, szociális és társadalmi jóléti különbségek mérséklése, a társadalmi felzárkóztatás elősegítése, a közösségi, kulturális, szabadidős és sport jellegű aktivitások élénkítése, az ezekhez kapcsolódó ellátásoknak, szolgáltatásoknak programoknak és aktivitásoknak a fejlesztése, elérhetőségének javítása, továbbá érintettek szemléletének megváltoztatása révén.*

Az „Egészséges és támogató társadalom” stratégiai célkitűzés (S6) ebből a három pillérből a testi-fizikai és lelki-mentális egészségre, illetve a szociális-társas jólétre, a közösségi és civil támogató közeg megteremtésére és jobbitására, a társadalmi felzárkóztatási folyamatok folytatására fókuszál, mivel a regionális fejlettségbeli különbségek csökkentésének és a gazdasági növekedés feltételeinek, a fenntartható és élhető lakóhelyi és társadalmi miliő javításának nélkülözhetetlen eleme az egészségügyi, a szociális és társadalmi jóléti adottságok folyamatos erősítése, javítása.

2.1.3. TEMATIKUS CÉLOK

T1 – Gazdaság

A tematikus célterület fejlesztésének koncepcionális alapelve a térségben zajló gazdasági tevékenységek hard és soft feltételeinek integrált fejlesztése úgy, hogy az a térség gazdasági szereplőit segítse a globális kihívásoknak való megfelelésben, ágazati és területi együttműködések fejlesztésében, valamint versenyképességük javításában. Az ennek érdekében megvalósítandó tematikus célok a következők:

T1.1. Üzleti infrastruktúra, technológia és szolgáltatások fejlesztése

Cél: *A rendelkezésre álló termelési kapacitások és a hozzájuk kötődő üzleti szolgáltatások bővítése, az alkalmazott termelési technológia fenntarthatósági szempontokat érvényesítő fejlesztése, magas szintű digitalizáció elérése a helyi gazdaságban, a vállalati IKT megoldások és szolgáltatások terjedésének ösztönzésével.*

T1.2. KKV-k fejlesztése

Cél: Olyan vállalkozói kapacitások kialakítása és fejlesztése, amelyek lehetővé teszik új, energiahatékony termelési technológiák alkalmazását, és a vállalati folyamatok hatékonyságának javítását a kkv szektorban. Kiemelt cél a kkv-k digitális kompetenciáinak, továbbá a kkv-k tőkeellátottságának és piacra jutási lehetőségeinek javítása.

T1.3. Komplex turisztikai fejlesztések

Cél: a térség gazdaságának diverzifikációja a helyi adottságok kihasználásával, a helyi gazdaság élénkítése és a foglalkoztatás növekedése érdekében, különös tekintettel a kiemelt turisztikai térségekre.

T1.4. Élelmiszergazdaság fejlesztése

Cél: az élelmiszergazdaság versenyképességének, hozzáadott értékének és jövedelemtermelő képességének növelése, valamint a klímaváltozás mezőgazdasági termelésre gyakorolt egyre erősödő hatásának csökkentése.

T1.5. Innovációs ökoszisztéma

Cél: A K+F+I térségi együttműködési rendszereinek erősítése, amelyek lehetővé teszik a felsőoktatási, akadémiai tudás üzleti környezetben való hasznosítását, ezzel elősegítve a tudásáramlás megvalósulását a helyi gazdaságban.

T2 – Környezeti tematikus fejlesztési célok

A környezeti témájú tematikus fejlesztési célok egyértelműen támogatják az S3 – Klíma-, környezetbarát megye, valamint az S4 – Élhető települések stratégiai fejlesztési célokat. Emellett az újszerű környezetvédelmi megoldásokon, valamint a reziliens megközelítésen keresztül hozzájárulnak az S1 – Rugalmas gazdaság, továbbá az S2 – Intelligens gazdaság stratégiai célokhoz.

T2.1 Megújuló energiaforrások

Cél: az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés, a megújuló energiaforrások részarányának növelése az energiatermelésen belül, valamint a helyi alkalmazkodás megtervezésének és végrehajtásának támogatása.

T2.2. Energiahatékonyság

Cél: az energiahatékonyság célzott növelése mind az épületállomány, mind a termelő folyamatok vonatkozásában, a felhasznált energiamennyiség csökkentése hatékonyabb megoldások által, energiahatékonyságra való szemléletformálás.

T2.3 Klímaadaptáció

Cél: a jelentkező klímakockázatok azonosítása és az azokra való felkészülés támogatása, a klímakockázatokból eredő negatív hatások megelőzése és/vagy a hatások mérséklése; mindezek célja, hogy a lakosság jólléte és a megye funkcionális szerepe fenntartható legyen a megváltozott éghajlati körülmények között is.

T2.4. Körforgásos gazdaság

Cél: a hulladékkeletkezés csökkentése a hulladékok körforgásba való visszavezetésével, innovatív megoldások megvalósítása a gazdaság és társadalom anyagszükségletének és környezeti terheinek csökkentésére, hasznosítható nyersanyagok minél magasabb arányú kinyerése.

T2.5. Fenntartható mezőgazdaság

Cél: Az egyéni gondozásban, valamint a gazdasági szervezetek fenntartásában folytatott mezőgazdasági tevékenységek korszerűsítése és hatékonyságnövelése, a fenntarthatóság szempontjainak figyelembe vételével.

T3 – Területi és települési infrastruktúra tematikus fejlesztési célok

A T3. Területi és települési infrastruktúra tematikus fejlesztési célok hozzájárulnak az S3 – Klíma-, környezetbarát megye, valamint az S4 – Élhető települések stratégiai fejlesztési célok megvalósulásához. A zöld és kék infrastruktúra fejlesztésén keresztül támogatják az S1 – Rugalmas gazdaság, továbbá az S2 – Intelligens gazdaság stratégiai célokat. Mindezek alapján az alábbi főbb tematikus célok definiálhatók:

T3.1. Környezeti infrastruktúra és települési vízgazdálkodás fejlesztése

Cél: A Győr-Moson-Sopron megyei települések környezeti infrastruktúra szempontjából történő minőségi és mennyiségi fejlesztése. A közösségi szolgáltatást nyújtó környezeti infrastruktúrák, mint a vízelosztási- és szolgáltatási, a szennyvízelvezetési- és tisztítási, továbbá a hulladékgazdálkodási és energiaelosztási rendszerek, minél teljeskörűbb kiépítése, az egyes szolgáltatások által nem érintett települések felzárkóztatása és szolgáltatásba történő bevonása. Ivóvízellátás és szennyvízkezelés rendszereinek energiahatékonyságot célzó fejlesztése. Zöld és kék infrastruktúra fejlesztések, fenntartható vízi közmű rendszerek fejlesztése, meglévő hulladékgazdálkodási rendszerek felkészítése és a gazdaság ösztönzése a körforgásos gazdaság, továbbá az új uniós célok elérésére. Klíma-alkalmazkodás megteremtése.

T3.2. Területi vízgazdálkodás fejlesztése

Cél: Az élhető települési környezetet közvetetten befolyásoló – a területi vízgazdálkodáshoz sorolható – területek a vízkárelhárítás (árvíz-, belvív-, vízminőségi-, aszálykár védelem), a vízkészlet-gazdálkodás, valamint a vízi-közlekedés és vízenergia (mozgási, illetve hőenergia) hasznosítás komplex fejlesztése. Az élhető települési környezethez szükséges települési vízgazdálkodási fejlesztések megvalósítása.

T3.3. Közúti és kerékpáros infrastruktúra és szolgáltatás fejlesztése

Cél: A közúti és kerékpáros infrastruktúra és a kapcsolódó szolgáltatások célzott, szolgáltatás bővítő továbbfejlesztése, a helyi gazdasághoz kapcsolódó térségi és helyi közlekedési infrastruktúra fejlesztése a védett területek igénybevétele és károsítása nélkül, ezek révén a belső periféria felszámolása, a belterületi utak burkolatának és alépítményeinek korszerűsítése, kerékpározható útvonalak kialakítása, a gyalogos közlekedést és a közlekedésbiztonság fokozását szolgáló beruházások megvalósítása.

T3.4. Kötőpályás közlekedés és intermodális csomópontok fejlesztése

Cél: A közforgalmú közlekedés, és azon belül is a kötőpályás közlekedés részarányának növelése a közlekedési munkamegosztásban.

T3.5. Vízi közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Cél: A vízi közlekedés feltételeinek javítása.

T3.6. Települési központok és alközpontok, leromlott állapotú településrészek fejlesztése

Cél: Települési központok és alközpontok fejlesztése révén a megye kiegyensúlyozott térszerkezeti fejlődésének biztosítása, a megye többközpontúságának biztosítása, közép- és kisvárosok térszervező képességének erősítése, fenntartható városfejlesztés.

T4 – Társadalmi tematikus fejlesztési célok

A tematikus fejlesztési célterület (T4) az innovatív, fenntartható és egészséges (megyei, lokális és helyi) társadalom megteremtéséhez kapcsolódó azon célkitűzéseket tartalmazza, amelyek a megfelelően képzett humán erőforrás (S5), az egészséges és támogató társadalom (S6) stratégiai fejlesztési célok alá rendelődnek, továbbá az élhető települési környezet (S4) megteremtését is elősegítik.

T4.1. Egészségügyi fejlesztések

Cél: A lakosság egészségi állapotának, gyógyulási esélyeinek, az egészségmegőrzés- és fejlesztés, illetve a betegségmegelőzés feltételeinek, továbbá az ezekkel összefüggő egészségügyi ellátó rendszer infrastrukturális és szolgáltatási elemeinek (pl. infrastrukturális feltételek, szolgáltatások minősége, szakemberállomány, kompetenciák, technológiák, elérhetőség, hozzáférés) javítása korszerűsítés, felújítás, átalakítás, bővítés, létesítés, illetve új szolgáltatások, funkciók és aktivitások megteremtése révén.

T4.2. Oktatás, nevelés

Cél: A 21. század új kihívásainak és elvárásainak megfelelni képes oktatási-nevelési rendszer létrehozása az oktatás infrastruktúrájának modernizálásával, az oktató-nevelő munkát végző képzők képzésével és megbecsülésével, a módszerek és tartalmak korszerűsítésével, esélyteremtéssel, hátránykompenzációval és széles körű együttműködésekkel.

T4.3. Szociális fejlesztések

Cél: A szociális fejlesztések egyrészt az érintett és sok esetben sérülékeny csoportok (családok, gyermekek, fogyatékosokkal élők, időskorúak, szenvedélybetegek, hajléktalan emberek) társadalmi befogadásának erősítésére, lakhatásának és ellátásának biztosítására, valamint foglalkoztatásának elősegítésére irányulnak, továbbá kiterjednek az érintett szociális szolgáltatások és intézmények fejlesztésére és funkcióváltására, valamint az egyre fokozódó demográfiai és társadalmi kockázati/bizonytalansági kihívások okán kiemelten kezelik a család-és ifjúságügyi, továbbá az idősellátási, idősgondozási fejlesztési utakat és lehetőségeket.

T4.4. Társadalmi felzárkóztatás

Cél: A megyei társadalmi felzárkózási fejlesztések célja (összhangban a magyar és európai társadalmi stratégiai célkitűzésekkel és szakpolitikákkal) a nélkülözésben, szegénységben élők, a depriváltak arányának csökkentése, a társadalmi hátrányok és nehézségek újratermelődésének megakadályozása, a területi és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, valamint a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség erősítése, különös tekintettel a sérülékeny csoportok tagjaira, és kiemelten a roma népességre.

T4.5. Közösség, kultúra, szabadidő és sport

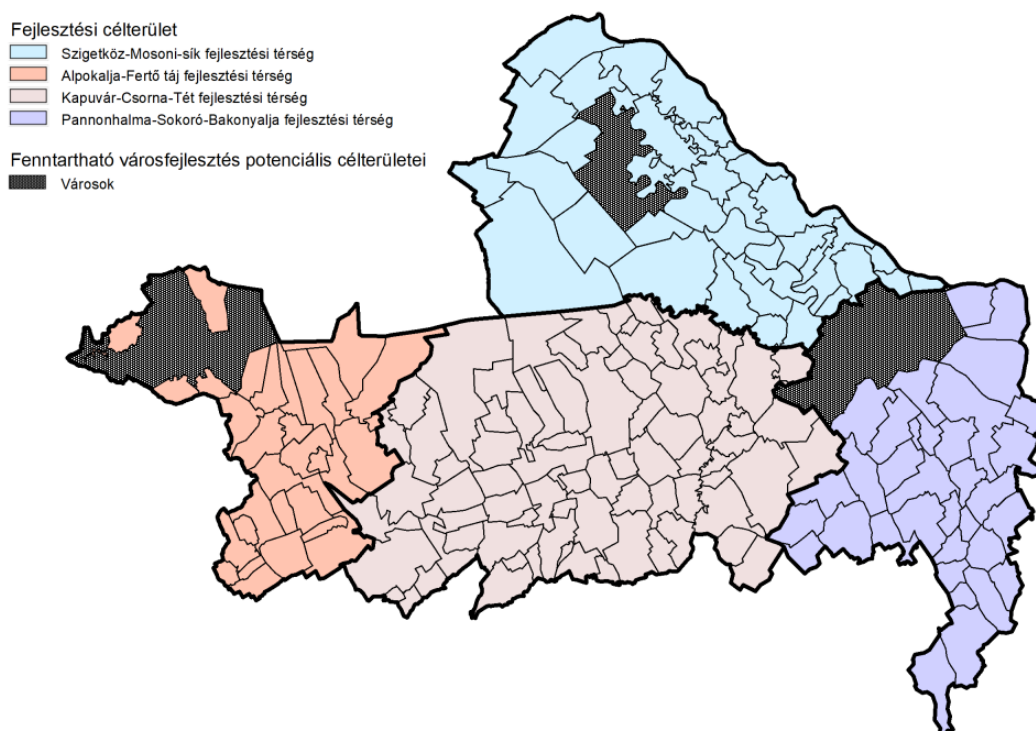
Cél: A megye természeti-, épített- és szellemi-kulturális kínálatán alapuló, abból táplálkozó, a helyi kötődést és identitást erősítő, a jól-létet és a

közösség megtartó erejét növelő kezdeményezések számának növelése és a már működő, jó gyakorlatként értékelhető elemek támogatása a kultúra, a szabadidő és sport területén, továbbá a megvalósuló programoknak és kezdeményezéseknek helyet nyújtó intézményi illetve intézményen kívüli alternatív helyszíneken infrastruktúra és eszközpark megóvása és fejlesztése.

2.1.4. TERÜLETI CÉLOK

A területi célokat a koncepció két térségtípus – fenntartható városfejlesztés potenciális célterületei, fejlesztési térségek – vonatkozásában jelöli ki. A fenntartható városfejlesztés célterületeiként a két megyei jogú város – Győr, Sopron – valamint Mosonmagyaróvár, mint kiemelkedő jelentőségű járásszékhely város javasolt a kijelölésre. A négy fejlesztési célterület a megye teljes területét lefedi a fent említett városok kivételével. A fenntartható városfejlesztés célterületei és a fejlesztési célterületek lehatárolását a **1. ábra** mutatja be.

1. ábra: A fenntartható városfejlesztés potenciális célterületei és a fejlesztési célterületek

A négy fejlesztési célterülethez rendelt specifikus fejlesztési célok egy része kiemelten reflektál olyan településcsoportok, illetve egységesen lehatárolható térségek igényeire, amelyek földrajzi fekvésük, településhálózati szerepük és sajátosságaik, vagy társadalmi-gazdasági folyamataik alapján mutatnak közös

jegyeket, illetve rendelkeznek hasonló problémákkal. Ezen településcsoportok között található olyanok, amelyek településeinek egésze vagy túlnyomó többsége egy fejlesztési célterülethez tartozik, illetve olyanok, amelyek települései több fejlesztési célterület között oszlanak el.

Fenntartható városfejlesztés potenciális célterületei

FV1. Győr Megyei Jogú Város

Győr fenntartható városfejlesztéséhez kapcsolódó specifikus fejlesztési irányok és azok kapcsolódása a stratégiai és tematikus célokhoz

- ▶ FV1.1: A kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenység hálózati kapcsolatainak erősítése a tudástermelés, illetve a tudásáramlás előmozdításán keresztül. A felsőoktatási és kutatási profilú intézmények és a helyi gazdasági szereplők kapcsolatrendszerének intenzívebbé tétele.

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2, S5

Kapcsolódó tematikus célok: T.1.1, T.1.5

- ▶ FV1.2: A gazdasági tevékenységek által keletkezett és a lakossági hulladék mennyiségének és a szennyező anyagok kibocsátásának csökkentését célzó fejlesztések, valamint az ezekhez kapcsolódó szemléletformáló tevékenység.

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2, S3, S4

Kapcsolódó tematikus célok: T.2.2, T.2.3, T.2.4, T.3.1

- ▶ FV1.3: Magas hozzáadott értékű termelő és szolgáltató tevékenységek fejlesztése, új iparágak megtelepedése, valamint befektetés ösztönző környezet megteremtése érdekében történő infrastruktúra fejlesztése (pl. új ipari park létesítése)

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2

Kapcsolódó tematikus célok: T 1.1. ,T1.2, T1.5.

- ▶ Barnamezős területek rehabilitáció keretében új városi funkció létrehozása, fenntartható városrészben közösségi és kulturális negyed kialakítása (a Rába gyár egykori területén, barnamezős beruházásként, egy új kulturális negyedet alkotva új színház és balett épület, koncert- és konferenciaterm – kiegészülve egy ifjúsági központtal – elhelyezése) már megkezdett beruházások (Xantus János Állatkert II. fejlesztési üteme keretében az állatházak és kifutók korszerűsítése mellett az intézmény által nyújtott attrakciós és szabadidős szolgáltatások körét bővítő tematikus játszóház, kalandpark, szálláshely, kávézó étterem létrehozása)folytatása.

Kapcsolódó stratégiai célok: S3, S4, S6

Kapcsolódó tematikus célok: T3.6., T.4.5.

- ▶ FV1.4: A Duna és a Mosoni-Duna szerepének újrapozicionálása Győr és térsége vonatkozásában a tervezett műszaki és infrastrukturális jellegű fejlesztésekre (Győr-Gönyű kikötő fejlesztése, véneki torkolati mű kiépítése) építve.

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2, S3, S4

Kapcsolódó tematikus célok: T.1.3, T.3.1, T.3.2, T.3.5

FV2. Sopron Megyei Jogú Város

Sopron fenntartható városfejlesztéséhez kapcsolódó specifikus fejlesztési irányok és azok kapcsolódása a stratégiai és tematikus célokhoz

- ▶ FV2.1: Sopron foglalkoztatási potenciáljának növelése a befektetéseket ösztönző infrastruktúra (ipari park és intermodális logisztikai központ fejlesztése, innovációs és technológiai centrum létrehozása) fejlesztésén keresztül.

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2

Kapcsolódó tematikus célok: T.1.1, T.1.5, T.3.4

- ▶ FV2.2: A térség kapuszerepének erősítése, Sopron országhatáron átnyúló vonzási potenciáljának érvényesítése.

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S4

Kapcsolódó tematikus célok: T.1.1, T.3.6

FV3. Mosonmagyaróvár, mint kiemelkedő jelentőségű járásszékhely város

Mosonmagyaróvár fenntartható városfejlesztéséhez kapcsolódó specifikus fejlesztési irányok és azok kapcsolódása a stratégiai és tematikus célokhoz

- ▶ KT1.1: Mosonmagyaróvár, mint a térség elsődleges központja gazdasági, kulturális, oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatásainak fejlesztése, a térségközponti szerep erősítése.

Kapcsolódó stratégiai célok: S4, S6

Kapcsolódó tematikus célok: T.3.6, T.4.1, T.4.2, T.4.3

- ▶ KT1.2: Logisztikai és üzleti infrastruktúra fejlesztése, ezáltal a befektetők betelepülésének ösztönzése a mosonmagyaróvári különleges gazdasági övezetre támaszkodva.

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2

Kapcsolódó tematikus célok: T.1.1, T.1.2, T.1.5

Fejlesztési célterületek**FT1. Pannonhalma-Sokoró-Bakonyalja fejlesztési térség**

A térség specifikus fejlesztési irányai és azok kapcsolódása a stratégiai és tematikus célokhoz

- ▶ FT1.1: Az elővárosi közlekedési hálózat fejlesztése Győr és az agglomerációs övezet közlekedési kapcsolatainak javítása, illetve a közúthálózat forgalmi és környezeti terhelésének csökkentése érdekében, elsősorban a kötöttpályás (vasúti) hálózatra építve.

Kapcsolódó stratégiai célok: S3, S4

Kapcsolódó tematikus célok: T.3.4, T.3.6

- ▶ FT1.2: Pannonhalma és a Sokoró térség tematikus turisztikai potenciálokhoz kapcsolódó integrált fejlesztése (borturizmus, kerékpáros turizmus, kulturális és szakrális turizmus)

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S4

Kapcsolódó tematikus célok: T.1.3, T.3.3

- ▶ FT1.3: A belső közúthálózat fejlesztése elsősorban a Bakonyalja és Sokoróalja települései vonatkozásában, a megyeközponttól távolabb eső térségek elérési viszonyainak javítása érdekében.

Kapcsolódó stratégiai célok: S4, S6

Kapcsolódó tematikus célok: T.3.3, T.4.4

- ▶ FT1.4: Pannonhalma, mint a Bakonyalja és Sokoróalja elsődleges központja, egyben járásszékhely vonzásközponti szerepének erősítése, a humán közszolgáltatások színvonalának javítása.

Kapcsolódó stratégiai célok: S5, S6

Kapcsolódó tematikus célok: T.4.1, T.4.2, T.4.3, T.4.4

FT2. Alpokalja-Fertő táj fejlesztési térség

A térség specifikus fejlesztési irányai és azok kapcsolódása a stratégiai és tematikus célokhoz

- ▶ FT2.1: A térség elérhetőségének, feltártságának javítása a közlekedési hálózatok fejlesztésével (M85 országhatárig tartó szakasza, 84. főútvonal fejlesztése, Győr-Sopron vasútvonal kétvágányúsítása).

Kapcsolódó stratégiai célok: S2, S4

Kapcsolódó tematikus célok: T.3.3, T.3.4

- ▶ FT2.2: A Fertő/Neusiedler kultúrtáj, mint világörökségi helyszín és a Sopron-Fertő kiemelt turisztikai térség bázisán a természeti turizmus fejlesztése, határon átnyúló turisztikai együttműködések.

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2

Kapcsolódó tematikus célok: T.1.3

FT3. Szigetköz-Mosoni-sík fejlesztési térség

A térség specifikus fejlesztési irányai és azok kapcsolódása a stratégiai és tematikus célokhoz

- ▶ FT3.1: A térség ipari, logisztikai parkjainak (Lébény, Jánossomorja) további fejlesztése a gazdasági tevékenységek térbeli egyensúlyának előmozdítása érdekében, de a védett területek figyelembevételével.

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2

Kapcsolódó tematikus célok: T.1.1, T.1.2, T.1.5

- ▶ FT3.2: A mezőgazdasági tevékenységek hatékonyságának növelése és a fenntarthatóság biztosítása a mezőgazdasági területeken.

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2, S3

Kapcsolódó tematikus célok: T.1.4, T.2.4, T.2.5,

- ▶ FT3.3: A humán közszolgáltatások rugalmas, az agglomerációs települések népességszerkezetének átalakulását – pl. növekvő gyermekszám – figyelembe vevő fejlesztése.

Kapcsolódó stratégiai célok: S4, S6

Kapcsolódó tematikus célok: T.3.6, T.4.1, T.4.2, T.4.3

- ▶ FT3.4: A Szigetköz egységes szemléletű, komplex turisztikai fejlesztése az ökológiai szempontok figyelembevételével a határon átnyúló együttműködési lehetőségek kihasználásával.

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2, S3, S4

Kapcsolódó tematikus célok: T.1.3, T.2.4, T.3.1, T.3.5, T.5.5

- ▶ FT3.5: A Mosoni-Duna vízi útként való hasznosítása a véneki torkolati műtárgy elkészültét követően.

Kapcsolódó stratégiai célok: S2, S4

Kapcsolódó tematikus célok: T.1.3, T.3.5

- ▶ FT3.6: A térség külső közúti kapcsolatainak fejlesztése, elsősorban az észak-déli összeköttetések (Mosonmagyaróvár-Csorna) tekintetében.

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S4

Kapcsolódó tematikus célok: T.3.3, T.3.6

- ▶ FT3.7: A belső közúthálózat fejlesztése, kiemelt figyelemmel a Szigetköz településközi hálózatára.

Kapcsolódó stratégiai célok: S4

Kapcsolódó tematikus célok: T.3.3, T.3.6

- ▶ FT3.8: A szigetközi kerékpárút-hálózat rekonstrukciója, bővítése, a belső területek feltárása a kerékpáros közlekedés és turizmus számára, térségi jelentőségű kerékpárutak fejlesztése (Mosonmagyaróvár-Jánossomorja)

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S3, S4

Kapcsolódó tematikus célok: T.1.3, T.3.3, T.3.6

FT4. Kapuvár-Csorna-Tét fejlesztési térség

A térség specifikus fejlesztési irányai és azok kapcsolódása a stratégiai és tematikus célokhoz

- ▶ FT4.1: A térség kis- és középvállalkozásainak fejlesztése, foglalkoztatási kapacitások bővítése, a piacra jutás és beszállítói hálózatokba való bekapcsolódás elősegítése.

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2

Kapcsolódó tematikus célok: T.1.1, T.2.2

- ▶ FT4.2: A járásközpontok szolgáltatási és intézményi funkcióinak bővítése, a szolgáltatások elérhetőségének biztosítása

Kapcsolódó stratégiai célok: S4, S5, S6

Kapcsolódó tematikus célok: T.3.6, T.4.1, T.4.2, T.4.3, T.4.4

- ▶ FT4.3: A periferikus térségek belső közúthálózatának fejlesztése, a központok és a főútvonalak elérhetőségének javítása

Kapcsolódó stratégiai célok: S4

Kapcsolódó tematikus célok: T.3.3, T.3.6

- ▶ FT4.4: A határmenti térségek kapcsolatainak erősítése a közlekedési hálózatok fejlesztésével (Kapuvár-Pomogy határátkelő összeköttetés fejlesztése, a rábaközi kerékpárút-hálózat összekapcsolása az ausztriai hálózattal).

Kapcsolódó stratégiai célok: S2, S4

Kapcsolódó tematikus célok: T.1.3, T.3.3

- ▶ FT4.5: A térség kötöttpályás közlekedési kapcsolatainak fejlesztése (Győr-Sopron, Győr-Celldömölk vasútvonalak).

Kapcsolódó stratégiai célok: S4

Kapcsolódó tematikus célok: T.3.4

- ▶ FT4.6: A kistéleplési együttműködések előmozdítása a helyi közszolgáltatások hatékonyabb szervezése és ellátása érdekében.

Kapcsolódó stratégiai célok: S4, S6

Kapcsolódó tematikus célok: T.3.6, T.4.1, T.4.2, T.4.3, T.4.4, T.4.5

- ▶ FT4.7: Megújuló energiaforrások – elsősorban biomassa – használatának elősegítése, szemléletformálás az energiahatékonyság és a klímaadaptáció irányában.

Kapcsolódó stratégiai célok: S2, S3, S4

Kapcsolódó tematikus célok: T.2.1, T.2.2, T.2.3, T.2.4, T.3.1

- ▶ FT4.8: Az idegenforgalmi potenciál bővítése a turizmushoz kapcsolódó alpinfrastruktúra fejlesztésén keresztül, az ökoturizmust célzó fejlesztések (Rábaköz, Tóköz, Hanság), valamint a térség természeti specifikumaira épülő gyógy- és egészségturizmus fejlesztése.

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2

Kapcsolódó tematikus célok: T.1.3, T.2.4, T.3.1, T.3.5

2.1.5. HORIZONTÁLIS CÉLOK

H1 – Digitalizáció

A társadalmi, gazdasági megújulás egyik kiemelkedő szegmense a digitalizáció, amely a digitális alpinfrastruktúra fejlesztésén (hálózat kiépítése, informatikai eszközök beszerzése), illetve a lakosság és a vállalkozások digitális kompetenciáinak erősítésén túl szemléletformálást is igényel a digitális megoldások elfogadottságának növelése érdekében.

H2 – Reziliencia

A reziliencia a rendszerek, entitások, közösségek vagy egyének azon képessége, amely lehetővé teszi a változó külső körülményekhez történő sikeres alkalmazkodást (adaptációt), illetve a kívülről érkező, sokszerű külső hatásokkal szembeni ellenállást az alrendszerek működőképességének fenntartása mellett. Vagyis a reziliencia a gazdaság, a társadalom és a környezet szférájában külön-külön és ezek kölcsönhatásában egyaránt értelmezhető fogalom, ami olyan adaptív, alkalmazkodó mechanizmusok kifejlesztését jelenti, melyek a turbulensen változó környezet kihívásaira segítenek adekvát válaszokat adni.

H3 – Fenntarthatóság

A fenntartható fejlődés olyan fejlődési (nem növekedési) folyamat, amely „kielégíti a jelen szükségleteit anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességét arra, hogy kielégítsék a saját szükségleteiket. A fenntartható környezet- és tájhasználat során a beruházások (pl. ingatlan-, vonalas infrastruktúra-fejlesztések) tervezése során figyelemmel vannak a természeti értékek, a vízbázisok védelmére, a levegőszennyezés csökkentésére, a hulladékok keletkezésének mérséklésére és a termőföldek mennyiségi védelmére. A fejlesztések során figyelemmel kell lenni a megyei, illetve települési rendezési tervekre, ami az egyes településeken, illetve térségekben a természeti, környezeti adottságok és erőforrások számba vételével korlátozza az egyes beruházások megvalósítását.

H4 – A társadalom és a gazdasági élet szereplőinek érzékenyítése, a környezettudatosság növelése

A társadalom és gazdaság résztvevői ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetük állapotát, a biológiai sokféleség jelentőségét és értékeit, az ökoszisztéma szolgáltatások fontosságát, a környezetvédelem szükségességét és ismerjék az általuk is használt termékek, eszközök környezeti kockázatait, azok következményeit, a mérséklés és kezelés lehetőségeit, továbbá akarjanak tenni a környezet megóvása érdekében. Ismerjék meg és alkalmazzák a természeti erőforrásokkal való gondos bánásmód lehetőségeit (energia- és víztakarékosság, hulladékcsökkentés stb.).

H5 – A megye belső társadalmi és területi kohéziójának erősítése

A területi és társadalmi/gazdasági alapú különbségek, egyenlőtlenségek mérséklése, a hátrányos helyzetű népesség és térségek társadalmi, gazdasági felemelkedésének és beilleszkedésének előmozdítása, a társadalmi csoportok és a területi egységek közötti kapcsolatok erősítése, a területi és társadalmi alapú integrációs folyamatok elősegítése, továbbá az ilyen formájú elkülönülésnek, periférizálódásnak és esetleges marginalizálódásnak a lassítása és csökkentése.

H6 – Közösségi erőforrások mobilizálása, bevonása

A fejlesztések korai fázisában beinduló és a megvalósítás végéig fenntartott társadalmasítási folyamatok előtérbe helyezése, illetve a civil szférában rejlő plusz energiák erőforrásként történő felhasználása, a partnerségi egyeztetés és a közösségi tervezés elveinek alkalmazása a fejlesztésekben.

H7 – Az esélyegyenlőség, a hozzáférés és a társadalmi befogadás erősítése és feltételeinek minél szélesebb körű megteremtése

A társadalmi, gazdasági, kulturális, területi alapú esélyegyenlőség és hozzáférés, a méltányos munkafeltételek, továbbá a szociális védelem és társadalmi befogadás biztosítása, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és térségek

felzárkóztatásának előmozdítása, a támogató szemléletű társadalmi környezet megteremtése.

H8 – Térségi és településközi együttműködések erősítése

A települések és térségek közötti együttműködések intenzívebbé, hatékonyabbá válásának elősegítése. Az aktív kooperáció elősegíti a települési és humán közszolgáltatások hatékonyabb szervezését és biztosítását, a városi központok és vonzáskörzeteik közötti viszonyok és a munkamegosztás új alapokra helyezését, valamint a hasonló problémákkal rendelkező mikrotérségek – esetlegesen a megyehatárokon is átnyúló – együttműködését.

2.2. A célok kapcsolatrendszerének bemutatása

A megye célrendszere (2. ábra)

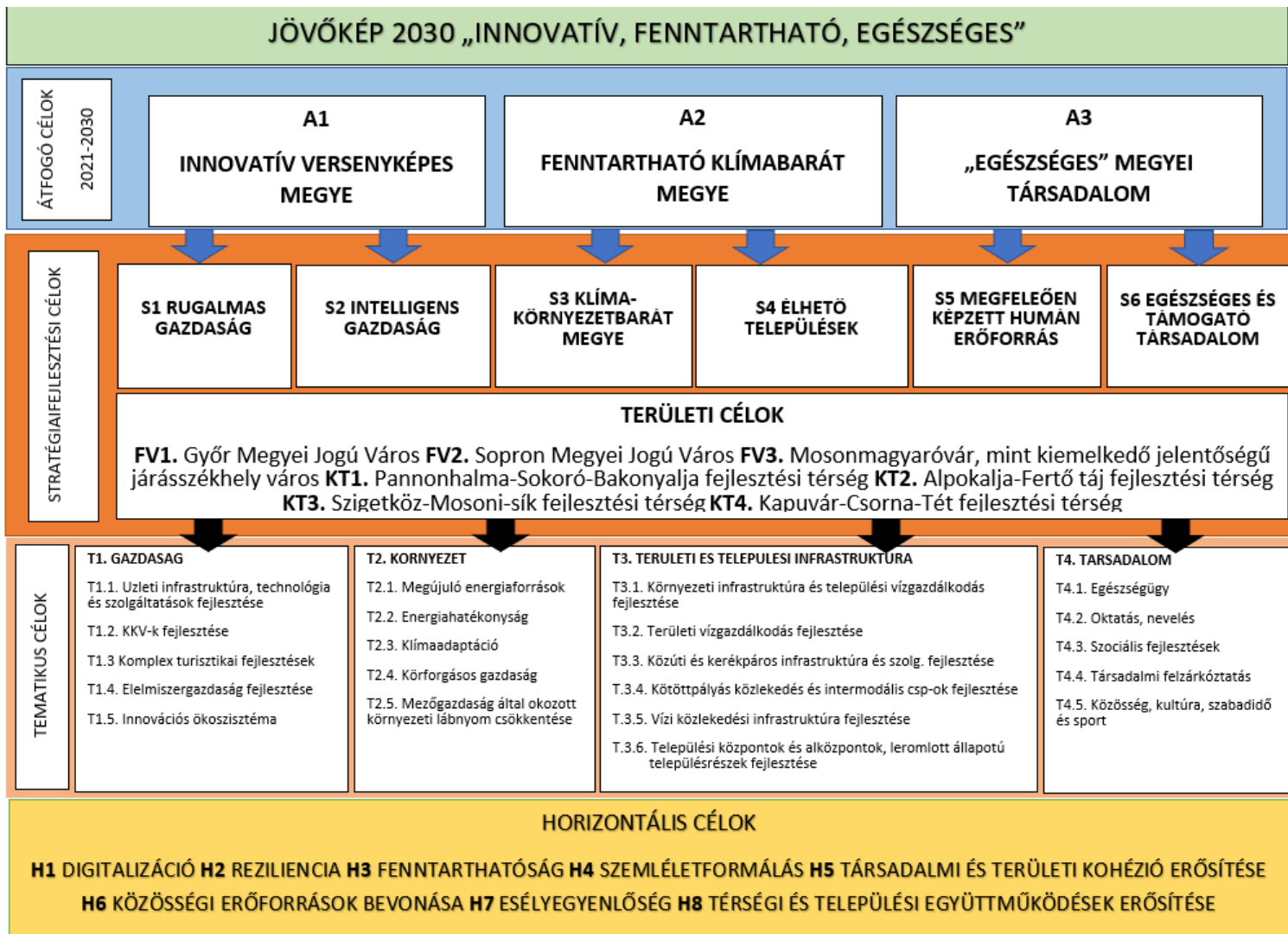
- ▶ átfogó célokból,
- ▶ stratégiai célokból,
- ▶ területi célokból
- ▶ tematikus célokból,
- ▶ horizontális célokból áll.

A1 – INNOVATÍV VERSENYKÉPES MEGYE

Az „Innovatív, versenyképes megye” átfogó célt két stratégiai cél bontja le fő elemeire: az S1 „Rugalmas gazdaság” és az S2 „Intelligens gazdaság”. Ezek a stratégiai célok a megyei gazdaság versenyképességének megőrzésére, a globális válságokkal szembeni ellenállóképességének javítására, a megye gazdasági tevékenységének diverzifikálására és a gazdasági tevékenységének folyamatos megújítását szolgáló környezet kialakítása, valamint az akadémia és a vállalati szféra innovációs teljesítményének javításra irányulnak.

Ezen általános cél eléréséhez tematikus célok is kapcsolódnak, így a T1 „Gazdaság” cél összes eleme: az üzleti infrastruktúra fejlesztése, a kis és középvállalati szektor támogatása, a turisztikai szektor komplex fejlesztése, az élelmiszergazdaság komplex fejlesztése, valamint az innovációs ökoszisztéma fejlesztése. A T2 „Környezet” tematikus célon belül ide kapcsolódik a megújuló energiaforrások, energiahatékonyság, klímadaptáció, körforgásos gazdaság, fenntartható mezőgazdaság. A T3. Területi és települési infrastruktúra tematikus fejlesztési célokon belül ide kapcsolódik a környezeti infrastruktúra fejlesztése, területi és települési vízgazdálkodás fejlesztése, közúti és kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, kötöttpályás közlekedés és intermodális csomópontok fejlesztése, vízi infrastruktúra fejlesztése. A T4 „Társadalom” tematikus célok közül különösen az oktatás, képzés és nevelés lehetőségeinek és esélyeinek javítása.

2. ábra: Győr-Moson-Sopron megye területfejlesztési célrendszere

A2 – FENNTARTHATÓ KLÍMABARÁT MEGYE

A „Fenntartható, klímabarát megye” átfogó célt két stratégiai cél bontja le fő elemeire: az S3 „Klíma-, környezetbarát megye” és az S4 „Élhető települések, magas színvonalú infrastruktúra és közszolgáltatások”

Ezen általános cél eléréséhez tematikus célok is kapcsolódnak, így a T2 „Környezet” tematikus cél összes eleme: megújuló energiaforrások, energiahatékonyság, klímaadaptáció, körforgásos gazdaság, fenntartható mezőgazdaság. A T3. Területi és települési infrastruktúra tematikus fejlesztési célok összes eleme: környezeti infrastruktúra fejlesztése, területi és települési vízgazdálkodás fejlesztése, közúti és kerékpáros infrastruktúra fejlesztése, kötöttpályás közlekedés és intermodális csomópontok fejlesztése, vízi infrastruktúra fejlesztése, települési központok és alközpontok, leromlott állapotú településrészek fejlesztése. A T4 „Társadalom” tematikus célok közül a helyi társadalmak különböző szintű közösségeinek, azok kultúrájának és az ott élők szabadidős aktivitási lehetőségeinek fejlesztése.

A3 – „EGÉSZSÉGES” MEGYEI TÁRSADALOM

A „Egészséges megyei társadalom” átfogó célt két stratégiai cél bontja le fő elemeire: az S5 – Megfelelően képzett humánerőforrás és az S6 – Egészséges és támogató társadalom

Ezen általános cél eléréséhez tematikus célok is kapcsolódnak, így a T4 „Társadalom” tematikus célok összes eleme, így a lakosság egészségi állapotának és az egészségügyi szolgáltatások minőségének javítása, az oktatás, képzés és nevelés lehetőségeinek és esélyeinek javítása, a szociális védelem és társadalmi befogadás eszközkészletének fejlesztése, a hátrányos helyzetű csoportok és térségek társadalmi felzárkóztatásának támogatása, a helyi társadalmak különböző szintű közösségeinek, azok kultúrájának és az ott élők szabadidős aktivitási lehetőségeinek fejlesztése.

2.3. A tematikus célok összefüggései**T1 – Gazdaság****T1.1. Üzleti infrastruktúra, technológia és szolgáltatások fejlesztése**

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H1, H2

T1.2. KKV-k fejlesztése

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H1, H2

T1.3. Komplex turisztikai fejlesztések

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H1, H2

T1.4. Élelmiszergazdaság fejlesztése

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H1, H2

T1.5. Innovációs ökoszisztéma

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H1, H2

T2 – Környezeti tematikus fejlesztési célok

T2.1 Megújuló energiaforrások

Kapcsolódó stratégiai célok: S2, S3, S4

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H2, H4, H5

T2.2. Energiahatékonyság

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2, S3, S4

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H4

T2.3 Klímaadaptáció

Kapcsolódó stratégiai célok: S2, S3, S4, S6

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H2, H4, H5

T2.4. Körforgásos gazdaság

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2, S3, S4

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H2, H4

T2.5. Fenntartható mezőgazdaság

Kapcsolódó stratégiai célok: S2, S3, S4

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H1, H2, H4, H5

T3 – Területi és települési infrastruktúra tematikus fejlesztési célok

T3.1. Környezeti infrastruktúra és települési vízgazdálkodás fejlesztése

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S2, S3, S4

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H1, H4, H5, H6

T3.2. Területi vízgazdálkodás fejlesztése

Kapcsolódó stratégiai célok: S2, S3, S4

Kapcsolódó tematikus célok: T1.2, T1.3, T2.1, T2.3, T2.5, T3.1, T3.5

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H2, H4

T3.3. Közúti és kerékpáros infrastruktúra és szolgáltatás fejlesztése

Kapcsolódó stratégiai célok: S3, S4

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H2, H4, H5

T3.4. Kötőpályás közlekedés és intermodális csomópontok fejlesztése

Kapcsolódó stratégiai célok: S3, S4

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H2, H4, H5, H8

T3.5. Vízi közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Kapcsolódó stratégiai célok: S3, S4

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H3, H4, H5, H8

T3.6. Települési központok és alközpontok, leromlott állapotú településrészek fejlesztése

Kapcsolódó stratégiai célok: S4

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H4, H5

T4 – Társadalmi tematikus fejlesztési célok

T4.1. Egészségügyi fejlesztések

Kapcsolódó stratégiai célok: S4, S5, S6

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H1, H2, H4, H7

T4.2. Oktatás, nevelés

Kapcsolódó stratégiai célok: S2, S4, S5

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H1, H2, H4, H7

T4.3. Szociális fejlesztések

Kapcsolódó stratégiai célok: S4, S6

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H2, H4, H5, H7

T4.4. Társadalmi felzárkóztatás

Kapcsolódó stratégiai célok: S1, S4, S5, S6

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H2, H4, H5, H6, H7, H8

T4.5. Közösség, kultúra, szabadidő és sport

Kapcsolódó stratégiai célok: S4, S5, S6

Kiemelten kapcsolódó horizontális célok: H2, H4, H6, H7, H8

A területi és horizontális célok összefüggéseit a korábbi fejezetekben mutattuk be.

3. PRIORITÁSOK AZONOSÍTÁSA

Prioritás 1: Innovatív, rugalmas, versenyképes gazdaság

PRIORITÁS MEGNEVEZÉSE: Innovatív, rugalmas, versenyképes gazdaság	
<i>A prioritás indoklása, és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz</i>	<p>A megyét az elmúlt évtizedekben az egyoldalú gazdasági profil jellemezte, amelynek húzóágazata a járműipar. Ez az elmúlt években elkezdett átalakulni. Cél a gazdasági profil sokszínűsége. Ennek érdekében a meglévő feldolgozóipari tudásra és kapacitásokra alapozva kívánatos a gazdasági tevékenység kiterjesztése új, vagy eddig elhanyagolt iparági szegmensek irányába, továbbá az országos viszonylatban alulteljesítő szolgáltatási szektor erősítése is.</p> <p>Az idegenforgalom a megye gazdaságának meghatározó szegmense. Győr-Moson-Sopron megye hazánkban belül kiemelten gazdag örökségvédelmi szempontból. Meghatározó turisztikai térségek: a Pannonhalmi Főapátság, a Fertő-táj, a Szigetköz, a Rábaköz; Sopron és Győr a műemlékek számát tekintve első és második leggazdagabb vidéki város. Jelentősek a világörökségi területek és világörökség-várományos területek, melyek hasznosítása kulcsfontosságú. A megyében működő KKV-k termelékenységére alacsony, az üzleti digitalizáció és az e-kereskedelem használata területén jelentős lemaradással rendelkeznek. Cél, hogy a KKV-k egyre innovatívabbá váljanak, és diverzifikálódjanak. Azok a vállalkozások, amelyek a nemzetközi elvárásoknak megfelelő gazdaságfejlesztési stratégiát követve innovatív szereplővé képesek fejlődni, jelentős gazdasági szereplőkké válhatnak. Ezen vállalkozások számára szükséges telephelyek fejlesztése, kialakítása. Mindezen intézkedések hozzájárulnak a térségi gazdaság versenyképességének javításához.</p>
<i>Kapcsolódó EU ágazati programok és prioritások</i>	<p>PO1** Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül</p> <p>PO5*A polgárokhoz közelebb álló Európa – a helyi kezdeményezések és minden területtípus fenntartható és integrált fejlesztésének előmozdításával</p>

<i>Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):</i>	A1**
<i>Kapcsolódó megyei specifikus cél:</i>	S1**, S2**
<i>Kapcsolódó megyei tematikus célok:</i>	T1.1**, T1.2**, T1.3**, T1.4**
<i>Kapcsolódó megyei horizontális célok:</i>	H1**, H2*, H5*
<i>az egyes feladatok végrehajtásának intézkedési és ütemezési terve</i>	<p>1.1. Az üzleti infrastruktúra fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ üzleti infrastruktúra, köztük iparterületek, ipari parkok, technológiai parkok, inkubátorházak, innovációs központok, logisztikai központok fejlesztése, kiemelten szolgáltatás-fejlesztés; <ul style="list-style-type: none"> ● TOP Plusz 1. prioritás: Versenyképes megye, 2021-2027 ▶ meglévő kapacitások és szolgáltatások minőségi fejlesztése, a még szükséges infrastrukturális háttér kiépítése, indokolt esetekben új üzleti infrastruktúra kialakítása; <ul style="list-style-type: none"> ● TOP Plusz 1. prioritás: Versenyképes megye, 2021-2027 ● VP 6. prioritás: Társadalmi befogadás előmozdítása, a vidéki térségek gazdaságfejlesztése; kisméretű infrastruktúrák (7.2.1.) és alapvető szolgáltatások (7.4.1.) fejlesztése a vidéki térségekben, 2022-ig ▶ barnamezős területek ipari, gazdasági funkcióval történő hasznosítása; <ul style="list-style-type: none"> ● TOP Plusz 1. prioritás: Versenyképes megye, 2021-2027 ▶ gazdasági övezetek, iparterületek elérhetőségét és feltárását segítő vonalas infrastruktúrák, közlekedési útvonalak fejlesztése; <ul style="list-style-type: none"> ● TOP Plusz 1. prioritás: Versenyképes megye, 2021-2027 ● Magyar Falu Program; Út, híd, kerékpárforgalmi létesítmény építése/felújítása, 2021 tervezet ▶ kedvezményezett térségekben a már meglévő közfoglalkoztatási termelő kapacitások fejlesztése (A 290/2014. Kormányrendelet a Téli járást sorolja a kedvezményezett járások közé, a Győr-Moson-Sopron Megyei Közgyűlés 8/2016. számú határozata értelmében a Csornai, Kapuvári és

Pannonhalmi járások is bekerültek ebbe a kategóriába).

- TOP Plusz 1. prioritás: Versenyképes megye, 2021-2027

1.2. A vállalati infrastruktúra fejlesztése

► kiemelt stratégiai ágazatokban működő vállalkozások, illetve a kiemelt növekedési potenciállal rendelkező, a zöld gazdasághoz kapcsolódó feldolgozóipari vállalkozások infrastruktúra fejlesztésének támogatása

- GINOP Plusz 1. prioritás: Vállalkozásfejlesztés, kiemelt stratégiai ágazatok fejlesztése, digitalizáció, 2021-2027

1.3. A KKV-k innovációs potenciáljának növelése

► üzleti infrastrukturális beruházások kihasználtságát biztosító, a befektetés-ösztönző, a vállalkozások és gazdasági tevékenységek vonzását, bővítését célzó, a betelepülő és már a településen, térségben működő vállalkozások együttműködését, piacra jutását segítő, az önkormányzatok által szervezett, koordinált helyi szolgáltatások, gazdaságszervezési tevékenységek, összehangolva a foglalkoztatási paktum tevékenységével;

- TOP Plusz 1. prioritás: Versenyképes megye, 2021-2027
- VP 6. prioritás: Társadalmi befogadás előmozdítása, a vidéki térségek gazdaságfejlesztése; kisméretű infrastruktúrák (7.2.1.) és alapvető szolgáltatások (7.4.1.) fejlesztése a vidéki térségekben, 2022-ig

► a társadalmi vállalkozások, elsődlegesen a helyi önkormányzat tagságával rendelkező szociális szövetkezetek a helyi adottságokhoz igazodó termelő, feldolgozó, szolgáltató vállalalkozási tevékenységének támogatása a kedvezményezett térségekben, összehangolva a foglalkoztatási paktum tevékenységével;

- TOP Plusz 1. prioritás: Versenyképes megye, 2021-2027

1.4. A KKV-k termelési kapacitásainak fejlesztése

- VP 6. prioritás: Társadalmi befogadás előmozdítása, a vidéki térségek gazdaságfejlesztése; mezőgazdasági kisüzemek fejlesztése (6.3.1.), nem mezőgazdasági tevékenységek fejlesztése (6.4.1.), 2022-ig
- Magyar Falu Program: Kistelepülési üzletek támogatása (2021 tervezet)

1.5. Digitalizációs fejlesztések

- ▶ Az Ipar 4.0 és innovatív gyártás technológiák támogatása, a vállalati digitális élmény- és kompetenciaközpontok kialakítása, és az autonóm járművek és innovatív közlekedés támogatása.
 - RRF H. komponens: Digitalizációs reform a versenyképesség szolgálatában, 2021-2027
- ▶ a kkv-k digitális ellátottságának és használatának növelése: dedikált programok a digitális technológiák vállalaton belüli és kívüli integráltsága kapcsán legnagyobb lemaradást mutató területek kezelésére.
 - GINOP Plusz 1. prioritás: Vállalkozásfejlesztés, kiemelt stratégiai ágazatok fejlesztése, digitalizáció, 2021-2027
- a mikro-, kis- és közepes vállalkozások digitális fejlesztéseinek célzott támogatása új technológiák bevezetésére és fejlesztésére
 - RRF H. komponens: Digitalizációs reform a versenyképesség szolgálatában, 2021-2027

1.6. Komplex turisztikai fejlesztések

- ▶ helyi, térségi jelentőségű, turisztikai vonzerőt képező kulturális, épített, természeti örökség turisztikai hasznosítására, fejlesztése
 - TOP Plusz 1. prioritás: Versenyképes megye, 2021-2027
- ▶ Turisztikai térségekben és azokon kívül található gyógyfürdők és gyógyhelyek komplex fejlesztése;
 - GINOP Plusz 6. tengely: Turizmus, örökségvédelem, 2021-2027
- ▶ Turisztikai térségekben és azokon kívül található örökségvédelmi helyszínek komplex fejlesztése;
 - GINOP Plusz 6. tengely: Turizmus, örökségvédelem, 2021-2027

- ▶ Turisztikai térségek integrált termék- és szolgáltatásfejlesztése.
 - GINOP Plusz 6. tengely: Turizmus, örökségvédelem, 2021-2027

1.7. Az élelmiszergazdaság fejlesztése

- ▶ vidéki gazdaság üzleti infrastrukturális hátterének támogatására az agrár-vidékfejlesztési támogatásokat erősítve; agrár-vidékfejlesztési tevékenységekhez kapcsolódó önkormányzati infrastruktúra és szolgáltatások, helyi piacszervezéshez, helyi termék-előállításához, mezőgazdasági termékek térségi piacra jutását elősegítő tevékenységek, önkormányzati többségi tulajdonú agrárlogisztikai infrastruktúra fejlesztése;
 - TOP Plusz 1. prioritás: Versenyképes megye, 2021-2027
- ▶ helyi termék-előállításához, mezőgazdasági termékek térségi piacra jutását elősegítő, termelést követő műveletekhez, kezeléshez (ún. „post harvest manipuláció” jellegű: pl. tárolás, hűtés, válogatás, mosás, csomagolás) kapcsolódó közösségi, önkormányzati többségi tulajdonú agrárlogisztikai infrastruktúra kialakítása;
 - TOP Plusz 1. prioritás: Versenyképes megye, 2021-2027
 - VP 3. prioritás: Az élelmiszerlánc szervezésének, kockázatkezelésnek az előmozdítása; élelmiszer-feldolgozás fejlesztése (4.2.1., 4.2.2.), mezőgazdasági termékek feldolgozásának fejlesztése (4.2.1.), borászat fejlesztése (4.2.2.), 2022-ig
- ▶ települési önkormányzatok saját közétkeztetési feladatai ellátásához szükséges infrastruktúra és eszköz fejlesztése.
 - TOP Plusz 1. prioritás: Versenyképes megye, 2021-2027
- ▶ helyi termékértékesítést szolgáló piacok és vásárterek létrehozása, infrastruktúrájának fejlesztése.
 - VP Rövid Ellátási Lánc Tematikus Alprogram (REL); REL együttműködés (16.4.1.), 2022-ig
- ▶ az élelmiszerrendszerben megjelenő termékek nyomon-követésének és a hiteles fogyasztói

	<p>tájékoztatásnak digitális átállása, a mezőgazdaság kötelező uniós adatszolgáltatási rendszereinek fenntarthatósági és hatékonyságnövelő digitális szolgáltatássá fejlesztése, a precíziós és adatalapú mezőgazdálkodásra történő átállást szolgáló rendszerek fejlesztése.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● RRF H. komponens: Digitalizációs reform a versenyképesség szolgálatában, 2021-2027 ● VP 3. prioritás: Az élelmiszerlánc szervezésének, kockázatkezelésnek az előmozdítása; minőségrendszerhez történő csatlakozás (3.1.1.), 2022-ig <p>▶ az öntözéses gazdálkodásban optimális környezet kialakítása a vízkínálati oldal megerősítésével, olyan beruházások és rekonstrukciós munkák támogatásával, amelyek a harmadlagos művek vízzállító képességét javítják.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● RRF D. komponens: Vízgazdálkodás, 2021-2027 ● VP 2. prioritás: A mezőgazdasági üzemek életképességének javítása és a versenyképesség fokozása; mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése (4.1.4.), 2022-ig
<i>a megvalósításhoz szükséges hazai és nemzetközi (pénzügyi) források típusai</i>	ERFA, RRF, EMVA (VP), hazai költségvetési forrás (MF) Interreg, Horizon Europe,
<i>Indikatív forrásallokáció (nagyságrendi becslés)</i>	A források és a felhasználás helye az ITP-ben kerül bemutatásra.
<i>a végrehajtásért felelős szervezetek és közreműködők</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ vállalkozások ▶ helyi önkormányzatok ▶ kamarák ▶ szakmai érdekképviselői szervezetek ▶ gazdaság- és vállalkozásfejlesztési szervezetek ▶ pénzintézetek
<i>a prioritás eredményességi kritériumainak, illetve számszerűsített</i>	Az ITP-ben kerül részletezésre.

*mutatóinak
meghatározása*

*közvetett, kiegészítő kapcsolódás

**közvetlen kapcsolódás

Prioritás 2: Versenyképes munkaerő (tudás, képzés, oktatás)

PRIORITÁS MEGNEVEZÉSE: Versenyképes munkaerő (tudás, képzés, oktatás)	
<p><i>A prioritás indoklása, és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz</i></p>	<p>Győr-Moson-Sopron megye demográfiai szempontból az ország kedvezőbb helyzetű megyéi közé tartozik; bár a természetes szaporodás negatív előjelű, ezt azonban a hazai és a nemzetközi pozitív vándorlási különbözet ellensúlyozza, ami nemcsak pozitív tényleges szaporodási mutatót eredményez, de folyamatosan nő a gyermeknépesség eltartottsági rátája is. Ez szükségessé teszi a köznevelési kapacitások bővítését, hogy a kisgyerekes szülők minél hamarabb visszatérhessenek a munkaerőpiacra. A gyermekszám bővülése egyelőre csak az alapfokú oktatásban érezteti hatását, de a meglévő intézmények infrastrukturális fejlesztésére folyamatosan szükség van. Az oktatás magasabb szintjein (középfokú oktatás, szakképzés) a 21. századi elvárásoknak való jobb megfelelő jelenti a legnagyobb kihívást, ami elsődlegesen az iskolák és képző helyek digitális infrastruktúrájának fejlesztését, valamint a tanárok és a diákok digitális készségeinek fejlesztését igényli, beleértve az új tanítási módszereket és az online elérhető oktatási tartalmakat is. A Covid járvány hatására a digitális eszköz-, módszer- és tananyag-fejlesztés sokkhatásszerűen indult el, amit célszerű lenne ellenőrzött keretek között tartani, a pandémia alatt kialakult jó gyakorlatokat megőrizni és továbbvinni. A szakképzés munkaerőpiaci relevanciájának növelése szintén nem új kezdeményezés. A helyi gazdaság igényeinek figyelembevétele a képzőhelyek infrastruktúrájának, képzési programjának összeállítása során nemcsak hatékony oktatástervezést igényel, de olyan komplex pályaorientációs rendszert is, ami az alap-, át- és továbbképzésben résztvevők számára az élethosszig tartó tanulás előnyeit és képes átadni. A képzési paletta csak a felsőoktatással lesz teljes. A megyében működő felsőoktatási intézmények többsége érintett a modellváltásban, ami az egyetemi képzés megújítását, nemzetközi versenyképességének javítását hivatott szolgálni. A felsőoktatásban is nagy jelentősége van a helyi gazdaság humán erőforrás igényei kielégítésének, hiszen a megye felsőoktatási intézményei</p>

	<p>elsődlegesen regionális beiskolázásúak, ugyanakkor a potenciális megyei hallgatókra az országos beiskolázási hatókörű budapesti egyetemek jelentős elszívó hatást gyakorolnak. Másrészt mivel a megyében az aktív álláskeresők között országos viszonylatban is kiemelkedően magas a felsőfokú végzettségűek aránya, vélhetően a képzési kínálat átalakításával nagyobb lehetne az összhang a kereslet és a kínálat között. Javíthatja a friss diplomások elhelyezkedési esélyeit az is, ha a képzés során szorosabb kapcsolat alakul ki a gazdasági szférával (duális képzések, ösztöndíj programok), illetve ha a hallgatók vállalkozói készségeinek fejlesztésére (startup) is lehetőség nyílik az egyetemen. Az egyetem a helyi gazdaság versenyképessége szempontjából meghatározó jelentőségű innovációs ökoszisztémának is az egyik kiemele szereplője. Mivel a megye K+F teljesítménye messze elmarad a gazdasági teljesítménye alapján elvárható szinttől, ezen a területen jelentős infrastrukturális, technológiai, módszertani, és szervezeti újításokat célszerű végrehajtani. Kiemelten fontos az egyetem-ipar kapcsolatok erősítése, az alap kutatások mellett a folyamatosan változó piaci igényeket kielégítő alkalmazott kutatások számának növelése.</p>
<i>Kapcsolódó EU ágazati programok és prioritások</i>	<p>PO1** Intelligensebb Európa: az innovatív és intelligens gazdasági átalakuláson keresztül; PO4* Szociálisabb és befogadóbb Európa – a szociális jogok európai pillérének megvalósításával; PO5*A polgárokhoz közelebb álló Európa – a helyi kezdeményezések és minden területtípus fenntartható és integrált fejlesztésének előmozdításával.</p>
<i>Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):</i>	A1**, A3**
<i>Kapcsolódó megyei specifikus cél:</i>	S1*, S2**, S5**
<i>Kapcsolódó megyei tematikus célok:</i>	T1.5**, T4.2**, T4.4*
<i>Kapcsolódó megyei horizontális célok:</i>	H1**, H2**, H4*, H5*, H7*
<i>az egyes feladatok végrehajtásának intézkedési és ütemezési terve</i>	<p>2.1. Köznevelési és a kisgyermek napközbeni ellátásával összefüggő alap-infrastruktúra fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Óvoda- és Iskolaépületek felújítása; <ul style="list-style-type: none"> ● Magyar Falu Program, 2021

- ▶ A vidéki térségek kisméretű infrastruktúrájának és alapvető szolgáltatásainak fejlesztése (iskolafelújítás);
 - VP 7. prioritás (7.2.1), 2022-ig
- ▶ településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója, energetikai korszerűsítése;
- ▶ többfunkciós közösségi terek/szolgáltató központok létrehozása, fejlesztése és eszközbeszerzése: legalább 3 különböző közösségi szolgáltatás nyújtását kell megvalósítani és működtetni a fejlesztés eredményeként;
 - VP 2021-2027: A célterület, 2023-2027
- ▶ Meglévő bölcsődei intézmények, szolgáltatások fejlesztése és új férőhelyek létrehozása;
 - RRF A. Demográfia és köznevelés komponens: Reform 1. 2021-2027
- ▶ Elavult óvodai infrastruktúra fejlesztése, indokolt esetben új férőhely kialakítása;
- ▶ A gyermeki személyiség kibontakozását segítő pedagógiai/kisgyermeknevelői tevékenységek megszervezéséhez, végrehajtásához szükséges tárgyi eszközök fejlesztése, új eszközök beszerzésével;
- ▶ Fiatalok integrációjának elősegítését, valamint aktivitásuk és társadalmi kohéziójuk növelését szolgáló élménypedagógiai és a fizikai aktivitásra építő programok infrastrukturális háttérének kialakítása;
- ▶ Köznevelési intézmények, iskolák infrastrukturális fejlesztése, beleértve kapcsolódó, a pedagógusi munka ellátásához szükséges tárgyi eszközök beszerzése, fejlesztése;
 - TOP Plusz 3. prioritási tengely: Helyi és térségi közszolgáltatások/Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése, 2021-2027
- ▶ Korai nevelés feltételeinek bővítése a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésére és a szülők foglalkoztatási esélyeinek növelésére
- ▶ Beruházás 1.2: Kisgyermekkorai bölcsődei nevelési intézmények kapacitásfejlesztése
 - RRF A. Demográfia és köznevelés komponens: Reform 1. 2021-2027

2.2. Digitális fejlesztések az oktatás és képzés területén

- ▶ okosfalvak és szélessávú internet kiépítése/fejlesztése
 - VP 2021-2027: G célterület, 2023-2027
- ▶ a köznevelés digitális infrastruktúrájának, eszközparkjának és szolgáltatásainak megújítása;
- ▶ a pedagógusok digitális és digitális oktatási kompetenciájának fejlesztése, valamint a digitális tartalmak kiterjesztése, hozzáférhetőségének javítása;
- ▶ a tanulók digitális kompetenciáinak és idegen nyelvi készségének megerősítése;
 - HOP plusz 2. prioritási tengely: XXI. századi köznevelés, 2021-2027
- ▶ XXI. századi technológiai környezetre épülő, versenyképes köznevelés megteremtése:
- ▶ Beruházás 2.1.: Digitális oktatáshoz való egyenlő hozzáférés feltételeinek biztosítása a tanulók és a pedagógusok számára
- ▶ Beruházás 2.2.: Digitális oktatási megoldások beépítése a mindennapi nevelés-oktatási gyakorlatba
 - RRF A. Demográfia és köznevelés komponens: Reform 2. 2021-2027
- ▶ Digitális kompetencia-fejlesztő programok megtervezése, elindítása és koordinációja a digitális megosztottság csökkentése, illetve a digitális munkaerőhiány enyhítése érdekében;
 - RRF H. Digitalizáció: Reform 5. 2021-2027

2.3. A helyi gazdaság igényeihez igazodó szakképzés

- ▶ az oktatás és a képzés minőségének és munkaerőpiaci relevanciájának növelése;
- ▶ a nem-formális és informális tanulási lehetőségekhez való hozzáférés javítása.
- ▶ a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés, valamint a köznevelési intézmények hátránykompenzációjának erősítése, a korai iskolaelhagyás megelőzése;
 - HOP plusz 2. prioritási tengely: XXI. századi köznevelés, 2021-2027
- ▶ A szakképzés megújítása:

- ▶ Beruházás 3.: XXI. századi szakképző intézményfejlesztési program
- ▶ Beruházás 4.: Szakképzési digitális tananyagfejlesztés

RRF B. Egyetemek megújítása: Reform 2. 2021-2027

- ▶ Helyi sajátosságokon alapuló munkaszocializáció és készségfejlesztés, a helyi gazdasági kultúra erősítése: foglalkoztató műhelyek és egyéb, munkaszocializációhoz, képzésekhez kapcsolódó infrastruktúra létrehozása műhelyiskolák kialakítása, gazdasági aktivitás növelése munkavállalói és munkaadói oldalon egyaránt,
 - RRF C. komponens: Felzárkózó települések, Reform 5. 2021-2027

2.4. K+F+I potenciál erősítése

- ▶ Tudástermelés támogatása: kutatási infrastruktúrák és hálózataik megteremtése, valamint fejlesztése, nemzetközi kutatási infrastruktúrák lehetőségeinek hatékonyabb kihasználása, Európai Kutatási Térségbe való erőteljesebb integráció elősegítése versenyképes kutatási projektek támogatása;
- ▶ Tudásáramlás elősegítése a tudástermelés szinterei és a piaci szereplők közötti együttműködések támogatásával, mindezt segítő gazdasági-kutatási ökoszisztéma létrehozásával és fejlesztésével, az egyetem-ipar kapcsolatok intenzifikálásával;
- ▶ Tudáshasznosítás ösztönzése a vállalatok kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységeinek támogatásával;
- ▶ Az intelligens szakosodás sikeres hazai megvalósításához szükséges képességfejlesztés, innovációs folyamatok humán erőforrás oldaláról történő támogatása.
 - GINOP Plusz, 2. prioritási tengely: Kutatás, fejlesztés, innováció 2021-2027
- ▶ A felsőoktatási képzések ágazati modernizációja
- ▶ Beruházás 1. – Felsőoktatási intézmények komplex infrastrukturális, szervezet- és képzésfejlesztése
- ▶ Beruházás 2. – A felsőoktatási képzések és a felsőoktatási intézmény alaptevékenységéhez

	<p>igazodó szolgáltatások intézményi innovációja és a felsőoktatás felnőttképzési tevékenységének erősítése</p> <ul style="list-style-type: none"> ● RRF B. Egyetemek megújítása: Reform 2. 2021-2027 ▶ Az innovációs ökoszisztéma megerősítése ▶ Beruházás 6. – Kutató-tudásközvetítő szervezetek létrehozása és komplex fejlesztése <ul style="list-style-type: none"> ● RRF B. Egyetemek megújítása: Reform 3. 2021-2027 ▶ üzleti infrastruktúra, köztük innovációs központok, fejlesztése, kiemelten szolgáltatás-fejlesztés; <ul style="list-style-type: none"> ● TOP Plusz 1. prioritás: Versenyképes megye, 2021-2027
<i>a megvalósításhoz szükséges hazai és nemzetközi (pénzügyi) források típusai</i>	<p>ERFA, ESZA+, RRF, EMVA (VP), hazai költségvetési forrás (MF)</p> <p>Erasmus+, Interreg, Horizon Europe,</p>
<i>Indikatív forrásallokáció (nagyságrendi becslés)</i>	<p>A források és a felhasználás helye az ITP-ben kerül bemutatásra.</p>
<i>a végrehajtásért felelős szervezetek és közreműködők</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ vállalkozások ▶ helyi önkormányzatok, ▶ alap-, és középfokú oktatási intézmények, ▶ szakképzési centrumok, ▶ egyetemek, ▶ kamarák ▶ szakmai érdekképviselői szervezetek, ▶ gazdaság- és vállalkozásfejlesztési szervezetek, ▶ kulturális intézmények
<i>a prioritás eredményességi kritériumainak, illetve számszerűsített mutatóinak meghatározása</i>	<p>Az ITP-ben kerül részletezésre.</p>

*közvetett, kiegészítő kapcsolódás

**közvetlen kapcsolódás

Prioritás 3: Zöldebb, karbonmentes megye

PRIORITÁS MEGNEVEZÉSE: Zöldebb, karbonmentes megye	
<p><i>A prioritás indoklása, és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz</i></p>	<p>Az EU a 2021-2027 időszakban kiemelt prioritásként kezeli az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást és az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulást, továbbá az antropogén eredetű környezetterhelések jelentős csökkentését. Ennek megfelelően a megye elsődleges fókuszja az ehhez való adaptáció, a tartamos, fenntartható életkörülmények megteremtése és a célzott szemléletformálás. A prioritáson belül ennek megfelelően a tevékenységek két fő csoporthoz, egyrészt a klímavédelemhez, másrészt pedig a környezetvédelmi intézkedésekhez kapcsolódnak. A dekarbonizációs tevékenységek – melyeket elsősorban a települések szintjén célszerű tervezni megjelennek a megyei célrendszerben. A megye klímavédelmi jövőképe, hogy Győr-Moson-Sopron megye 2030-ra a globális klímaváltozás kihívásaira előrelátóan és preventíven reagáló egészséges, klímatudatos lakossággal, innovatív környezettudatos gazdasággal, természeti erőforrásaival fenntartható módon gazdálkodó megyeként működjön (Győr-Moson-Sopron Megye Klímastratégiája, 2017). Alapvető célok tehát az éghajlatváltozás antropogén hatásainak visszaszorítása, a bekövetkezett változásokra való felkészülés és adaptáció, a fenntartható, környezetbarát és energiahatékony megoldások előnyben részesítése, összességében tehát a megye lakosságának jólét-növelése.</p>
<p><i>Kapcsolódó EU ágazati programok és prioritások</i></p>	<p style="text-align: center;">EU prioritások:</p> <p>PO2**Zöldebb, karbonmentes Európa</p> <p style="text-align: center;">KEHOP Plusz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. prioritás: Vízgazdálkodás és katasztrófakockázat csökkentés 2. prioritás: Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság 3. prioritás: Környezet- és természet-védelem 4. prioritás: Megújuló energiagazdaság 5. prioritás: Igazságos Átmenet Alap <p style="text-align: center;">MAHOP Plusz:</p>

	<p>1. prioritás: A fenntartható halászat támogatása és a vízi biológiai erőforrások megőrzése</p> <p>TOP plusz:</p> <p>1. prioritás: Versenyképes megye</p> <p>2. prioritás: Térségfejlesztés /Klímabarát megye</p>
<i>Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):</i>	A2**
<i>Kapcsolódó megyei specifikus cél:</i>	S2*; S3**; S4*
<i>Kapcsolódó megyei tematikus célok:</i>	T1*; T2**; T3**; T4*
<i>Kapcsolódó megyei horizontális célok:</i>	H1*; H2**; H4**; H5*
<i>az egyes feladatok végrehajtásának intézkedési és ütemezési terve</i>	<p>3.1. Zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztés</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Ivóvíz minőség javítása, ellátási hiányok felszámolása, vízveszteségek csökkentése az ivóvízellátás biztonságának növelése és ivóvízbázis védelmi beruházások támogatása ▶ Ivóvízellátás és szennyvízkezelés rendszereinek energiahatékonysági fejlesztése. ▶ Vezetékes szennyvíz-elvezető rendszer kiépítése és bővítése, kistelepülések szennyvíz kérdéskörének megoldása, szennyvíztisztító telepek tisztítási hatásfokának növelése, tisztított szennyvíz és szennyvíziszap hasznosítása, valamint további, a befogadó víztestek jó állapotának, vagy ökológiai potenciáljának elérését szolgáló beruházások. ▶ Csapadékvíz-elvezetőrendszer létesítése és bővítése, csapadékvíz károkozás nélküli helybentartását, hasznosítását; a csapadékvíz-gazdálkodást elősegítő beruházások ▶ Az ökoszisztéma szolgáltatások hasznosítását megalapozó információs rendszerek fejlesztése ▶ Termőföldek fokozott védelme, a szakmailag indokolt lehető legkisebb igénybevétel érdekében ▶ Környezetkímélő talajművelés és a precíziós mezőgazdaság eszközrendszereinek és módszereinek meghonosítása ▶ Zajárnyékoló- és zajgátló falrendszerek létesítése <p>A települések környezeti infrastruktúrájának minőségi és mennyiségi szempontból történő bővítése és fejlesztése,</p>

automatizálása, valamint a változó környezethez adaptívan, rugalmasan illeszkedő rendszerek tervezése és megvalósítása a megye számára elengedhetetlen. A települési üzemeltetéshez és karbantartáshoz szükséges eszközpark korszerűsítése úgy, mint: betontörő, zöldhulladék aprító, komposztáló, öntöző berendezés, szecskázó, silóépítés a tároláshoz, ároktisztító, hóeltakarítógépek, fűnyíró stb.

Az olyan közösségi szolgáltatást nyújtó létesítményeket, mint a vízelosztási- és szolgáltatási, a szennyvízelvezetési- és tisztítási, továbbá a hulladékgazdálkodási rendszereket minél teljesebben szükségeltetik kiépíteni. A zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztéseknél különösen fontos szempont azok éghajlatállóságának kialakítása, vagy éppen növelése.

Ütemezés: 2021-2027

3.2. Megújuló energiaforrások hasznosítása

- ▶ Fotovoltaikus rendszerek (napelem, napkollektor) létesítése a környezetileg legoptimálisabb megoldásra törekedve (pl. termőterületek indokoltnál nem nagyobb igénybevétele révén, elsősorban épületekre telepített fotovoltaikus rendszerek révén)
- ▶ Geotermikus energiahasznosító rendszerek fenntartható módon történő alkalmazását célzó beruházások,
- ▶ Hulladékra és biomasszára épülő megújuló energiaelőállítás (biogáz) megteremtése
- ▶ Meglévő, vagy megépülő duzzasztóművekhez kapcsolódó vízerőhasznosítás
- ▶ Lokális energiatermelést és okos energiaelosztást támogató rendszerek kiépítése, energiaközösségek létrehozása
- ▶ Lokális megújuló energiátárolást támogató rendszerek létrehozása

Mezőgazdasági tevékenységek korszerűsítése és hatékonyságnövelése a fenntarthatóság szempontjainak figyelembevételével, mely egyaránt jelentkezik az energia-, erőforrás- és kiemelten a vízhasznosítás területén.

A klímavédelem egyik, ha talán nem a legfontosabb kulcseleme a természetes adottságokra való támaszkodás és az erőforrások hasznosításából származó emissziók csökkentése. A megújuló alapon történő energiatermelés és annak igényvezérelt (okos) elosztása jelentős mértékben hozzájárulhat a megye üvegházgázkibocsátásainak csökkentéséhez és egyben segíti a megyei klímastratégiában lefektetett célok elérését.

Ütemezés: 2021-2027

3.3. Energiahatékonyság növelése

- ▶ Közvilágítási rendszerek korszerűsítése és fejlesztése
- ▶ Középületek és lakóingatlanok energetikai korszerűsítése, hőszigetelés, fűtéskorszerűsítés, lokális megújuló energiahasznosítás
- ▶ Központi energiaelosztó-rendszerek energiahatékonyságának növelése (pl.: távhő és hőellátó rendszerek energetikai fejlesztése megújuló energiaforrások felhasználásának előtérbe helyezésével, a meglévő távhőrendszerek primer oldali korszerűsítése
- ▶ A központi energiaelosztó-rendszerekbe be nem vont települések bevonhatóságának vizsgálata (módszer, , kisebb, megújuló energián alapuló fűtőművek építésének lehetősége).
- ▶ Energiahatékonyságot növelő, illetve alacsony energiafelhasználású megoldások elterjesztése a lakossági, ipari, mezőgazdasági, szolgáltató és egyéb szektorokban
- ▶ Közösségi közlekedés energiamérlegének javítása, energiahatékonyságának növelése
- ▶ Szennyvíztisztító telepek energiahatékonyságának növelését célzó beruházások
- ▶ Hatékony víz- és energiahasznosító mezőgazdasági rendszerek elterjedése.
- ▶ Precíziós mezőgazdaság eszközrendszereinek és eljárásainak fejlesztése és bővítése

Az energiahatékonyság kiemelt jelentőséggel bír a megye által kitűzött stratégiai célok elérésében, hiszen egyszerre járul hozzá az erőforrás-felhasználás csökkentéséhez, valamint a kibocsátások redukálásához, továbbá a gazdaságosság fokozásához is. A klímavédelem elképzelhetetlen az energiahatékonyság fejlesztése nélkül.

Ütemezés: 2021-2027

3.4. Körforgásos gazdaságra való áttérés és hulladékgazdálkodás

- ▶ Körforgásos megoldások előmozdítása a gazdasági szférában
- ▶ Hulladékok keletkezésének megelőzése mind a lakosság (szemléletformálás, tudatosság növelése, vásárlói attitűd megváltoztatása, alternatív megoldások előnyben részesítése), mind a vállalkozások (szemléletformálás, tudatosság növelése, új, hulladékszegény technológiák bevezetése) oldaláról
- ▶ Szelektív hulladékgyűjtés kiépítése, bővítése, hatékonyságának fokozása
- ▶ Zöldhulladék kezelésére alkalmas rendszerek létesítése, bővítése
- ▶ Házi és közösségi komposztálás támogatása, elterjesztése
- ▶ Hulladékhasznosítás fokozása
- ▶ Hulladéklerakók rekultivációja
- ▶ Tisztított szennyvíz és szennyvíziszap hasznosítása
- ▶ A körforgásos mezőgazdasági rendszerek meghonosítása.

A hulladékgazdálkodáson belül a legfontosabb prioritás a hulladék mennyiségének csökkentése, mely még nem megoldott, így a legtöbb településen nehézséget okoz a növekvő mennyiségek és eltérő frakciók kezelése. A keletkező hulladék nem csak mint output terhelés jelent problémát, hanem egyben a felhasznált nyersanyagok mennyiségét is növeli, így

erőforráshatékonyasági szempontból is kihívásokat rejt magában.

A körforgásos gazdaság fejlesztése jó lehetőséget teremt arra, hogy a hulladéktermelés csökkenjen és a nyílt láncú megoldások helyét az ökológiailag és erőforrás-hasznosításilag is hatékonyabb zárt, körforgásos rendszerek vegyék át. Ezen lépéssel csökkenthető a keletkező hulladék mennyisége, a hulladékgazdálkodási infrastruktúra leterheltsége, továbbá az éghajlatváltozásra gyakorolt hatások is.

Ütemezés: 2021-2027

3.5. Ökológiai potenciál javítása

- ▶ Szén-dioxid elnyelő kapacitás növelése
- ▶ Települések fásításainak, parkosításának támogatása,
- ▶ Erdőtelepítések támogatása
- ▶ Natura 2000 területeket és védett természeti területeket magában foglaló külterületi zöldinfrastruktúra megőrzése, fejlesztése és kezelése
- ▶ Gyepterületek természetes illetve természetközeli állapotának megőrzése; a gyepterületek csökkenésének elkerülése
- ▶ Vizes élőhelyek védelmét vagy rehabilitációját célzó beruházások
- ▶ Szárazföldi biodiverzitás sérülésének megelőzését, állapotának megőrzését, szintjének védelmét és növelését célzó intézkedések és beruházások
- ▶ Felszín alatti víztől függő ökoszisztémák védelmét, vagy rehabilitációját célzó beruházások
- ▶ Ökoszisztéma szolgáltatások védelmét célzó intézkedések és beruházások
- ▶ Környezeti elemek (levegő, víz, talaj) védelmét szolgáló, szennyezést csökkentő intézkedések és korszerű technológiák, környezetközpontú irányítási rendszerek meghonosítása, új típusú szennyezőanyagok feltérképezése

- ▶ Szennyezett ipari területek helyreállítása, kármentesítése és előkészítése további barnamezős és rozsdáövezeti fejlesztésekhez.
- ▶ A mezőgazdasági ÜHG-kibocsátás mértékének csökkentése a természetközeli erdőfelújítás és erdőgazdálkodás ösztönzésével.

Az éghajlatváltozás és a civilizációs hatások kihívásaira való felkészülés jegyében rendkívül fontos az üvegházhatású gázemissziók elnyelésére alkalmas növényi vegetáció kiterjedésének növelése, továbbá a környezeti elemek állapotának védelme, javítása, monitorozása.

Ütemezés: 2021-2027

3.6. Fenntartható (integrált) vízgazdálkodás

- ▶ Katasztrófák elleni védekezés: megelőzés, felkészülés, reagálás, helyreállítás
- ▶ Vízkár, aszálykár és vízvédelem: nagyobb térségi vízgazdálkodási, illetve a vizek jó ökológiai, kémiai és mennyiségi állapotának elérését támogató beruházások összehangoltan a mezőgazdasági és ökológiai igényekkel, illetve egyéb (pl. rekreációs) célokkal
- ▶ Víz és település: nagyobb léptékű, a települések életét közvetlenül befolyásoló vízgazdálkodási beruházások, a helyi adottságok függvényében megalapozva a kék és zöld infrastruktúrák előkészítését és vizeink jó állapotának vagy ökológiai potenciáljának elérését is
- ▶ a vízi biodiverzitás és ökoszisztémák védelmét és megőrzését célzó beruházások, ideértve a halfajok élőhelyeinek és vándorlási útvonalainak védelmét és fejlesztését célzó műszaki beavatkozásokat
- ▶ fenntartható akvakultúra tevékenységek támogatása
- ▶ A mezőgazdasági vízveszteségek csökkentése, továbbá a csapadék-vízgazdálkodás elterjesztése.

A klímaváltozás hatásaira reflektáló, annak káros szélsőségeit csillapító integrált vízgazdálkodás elengedhetetlen

	<p>eszköze annak, hogy a közös vízkincsen osztozó érdekelteket közös platformra hozva, az aktuális készletek és igények kielégítési lehetőségei, valamint a vízvédelmi szempontok mellett, a vízhez kapcsolódó ágazatok fejlesztési irányait és terveit is össze lehessen hangolni, tekintettel a klímaváltozás várható hatásaira is.</p> <p>Ütemezés: 2021-2027</p> <p>7. Szemléletformálás és ökoturizmus megvalósítása</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Edukációs, szemléletformáló programok, akciók és bemutatóhelyek megvalósítása ▶ Ökoturizmus meghonosítása, további terjesztése ▶ Mezőgazdasági mintagazdaságok létrehozása ▶ Iskolai kiskertek létrehozása és elterjesztése <p>A környezet védelmének és a klímavédelem tudatosításának kulcsa az aktív kommunikáció, a helyes kommunikációs eszköz és nyelv megválasztása, hiszen csak így válhat fontossá a célközönség számára mi jelentősége. Csak a szemléletformálás segítségével érhetők el mindazok a célok, melyek szükségesek ahhoz, hogy a fenntartható és reziliens jövő alapjai kialakulhassanak. A célcsoportok célzott érzékenyítése pedig magával vonja a megyei lakosság attitűdjének megváltozását is.</p> <p>Ütemezés: 2021-2027</p>
<p><i>a megvalósításhoz szükséges hazai és nemzetközi (pénzügyi) források típusai</i></p>	<p>Operatív programok: KEHOP Plusz, TOP Plusz, MAHOP Plusz Horizon Europe, Interreg, Duna Transznacionális Program, LIFE, GreenDeal</p>
<p><i>Indikatív forrásallokáció (nagyságrendi becslés)</i></p>	<p>A források és a felhasználás helye az ITP-ben kerül bemutatásra.</p>

<p><i>a végrehajtásért felelős szervezetek és közreműködők</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Győr-Moson-Sopron Megyei Önkormányzat, ▶ Helyi/Települési Önkormányzatok, ▶ Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, ▶ Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság, ▶ Vízi közmű szolgáltatók, ▶ Hulladékgazdálkodó szervezetek, ▶ Gazdálkodó szervezetek, ▶ Felsőoktatási szereplők (Széchenyi István Egyetem, Soproni Egyetem), ▶ Közoktatási intézmények, ▶ Civil szervezetek, ▶ Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, ▶ Szakmai kamarák és egyéb érdekképviselői csoportok.
<p><i>a prioritás eredményességi kritériumainak, illetve számszerűsített mutatóinak meghatározása</i></p>	<p>Az ITP-ben kerül részletezésre.</p>

*közvetett, kiegészítő kapcsolódás

**közvetlen kapcsolódás

Prioritás 4: Jobban összekapcsolódó Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal

PRIORITÁS MEGNEVEZÉSE: Jobban összekapcsolódó Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal	
<p><i>A prioritás indoklása, és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz</i></p>	<p>A közúti és kerékpáros infrastruktúra fejlesztése:</p> <p>Győr-Moson-Sopron megye közúthálózata az ország stratégiai szállítási hálózatában jelentős szerepet tölt be, az M1-es autópálya a kelet-nyugati, az M85 az észak déli forgalom lebonyolításában jelentős szerepet játszik. Országos összehasonlításban sűrűbb főhálózat jellemző, mint az ország kevésbé fejlett térségeire, a megye településeiről a járásközpontok rövid idejű elérhetősége az országos átlagnál jobb. A megye esetében kiemelt cél, hogy közúti és kerékpáros infrastruktúra és a kapcsolódó szolgáltatások (beleértve a helyi gazdasághoz kapcsolódó térségi és helyi közlekedési infrastruktúrát is) célzott, szolgáltatásbővítő módon mennyiségi és minőségi továbbfejlesztésre kerüljenek, ezáltal hozzájárulva a belső periféria felszámolásához.</p> <p>A megyei közlekedési infrastruktúra fejlesztése két fő célt szolgál. Egyrészt a megyei települések összekötésével a társadalmi-gazdasági kapcsolatokat fűzi szorosabbra és segíti a fejlesztési célok megvalósulását. Másrészt lokális szerepén túlmutatva komoly nemzeti és nemzetközi szerepet is betölt, mind a kelet-nyugat irányú, mind pedig az észak-dél irányú forgalomban.</p>
<p><i>Kapcsolódó EU ágazati programok és prioritások</i></p>	<p>Az Európai Unió közlekedéspolitikájának két sarokköve van. Egyrészt cél egy (műszaki és adminisztratív) korlátok nélküli Egységes Közlekedési Térség létrehozása (transzeurópai hálózatok megteremtése), másrészt pedig mindezt fenntartható módon, a társadalmi-gazdasági és a környezetvédelmi szempontok figyelembevételével kell megvalósítani. Előbbi célt a TEN-T hálózatok rendszere és az ahhoz kapcsolódó intézkedések szolgálják, utóbbi célkitűzés horizontálisan jelenik meg. A fenntarthatósági célok között a közlekedéspolitikában az energiatakarékosabb, illetve alternatív energiaforrásokat alkalmazó járművek, valamint a környezetbarátabb mobilitási formák (hajózás, vasút) részarányának növelése jelenik meg többek között.</p>

	<p>EU prioritások:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ PO3 - Jobban összekapcsolódó Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal ▶ A közlekedési fejlesztési programok elsősorban az <i>Erős és életteli gazdasági bázis kialakítása és A klímasemleges, zöld, méltányos és szociális Európa megvalósítása</i> elnevezésű prioritásokhoz kapcsolódik. ▶ Ágazati szinten a <i>Biztonságos, fenntartható és összekapcsolt közlekedés</i> megvalósítása jelenik meg célkitűzésként, melynek elemei már a 2011-es FEHÉR KÖNYV Útiterve az egységes európai közlekedési térség megvalósításához – Úton egy versenyképes és erőforrás-hatékony közlekedési rendszer felé című közlekedéspolitikai dokumentumban is megjelentek. ▶ Európai Zöld Megállapodás ▶ Fenntartható és Intelligens Mobilitási Stratégia <p>TOP Plusz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ 1. prioritás: Versenyképes megye ▶ 3. prioritás: Turizmus, helyi turisztikai fejlesztések <p>IKOP Plusz:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ 1. prioritás: Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése ▶ 2. prioritás: TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése ▶ 3. prioritás: Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás
<i>Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):</i>	A1*, A2**
<i>Kapcsolódó megyei specifikus cél:</i>	S2**, S3**, S4*
<i>Kapcsolódó megyei tematikus célok:</i>	T3**
<i>Kapcsolódó megyei horizontális célok:</i>	H2*; H3**; H7*; H8*
<i>Az egyes feladatok végrehajtásának intézkedési és ütemezési terve</i>	<p>4.1. Észak-déli gyorsforgalmi hálózati viszonylatok fejlesztése</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Gyorsforgalmi úthálózatban a megyében kiemelt jelentőségű az M1 autópálya. A folyamatos felújításokra szoruló autópálya kapacitásának 2x3 sávra való bővítése elengedhetetlen a térség és a nemzetközi kapcsolatok vonatkozásában. A bővítés tervezése jelenleg folyik.

- ▶ Az M86-os gyorsforgalmi út magasabb színvonalon szolgálja ki a Közép-Európában jelentős észak-déli kereskedelmi folyosót. Nemrég adták át az M85 Csorna-Sopron közötti szakaszt, amelynek az országhatárig való folytatására is szükség van. Az észak-déli viszonylatokat tekintve ugyanakkor hiányok tapasztalhatók a gyorsforgalmi hálózatban, pl. Győr-Székesfehérvár, Komárom-Kisbér-Székesfehérvár, Győr-Pápa, Mosonmagyaróvár-Csorna közötti kapcsolatokban, ezek fejlesztése kiemelt jelentőségű. Ezekon kívül az M9 gyorsforgalmi út, Pereszteg-Vas megye határa közötti szakaszának megépítését illetve az M85 befejező alagutas szakaszának megvalósítását is javasoljuk a Sopron-Fertőrákosi csatlakozástól az országhatárig.

Ütemezés: 2021 – 2027

4.2. Hiányzó főúti kapcsolatok fejlesztése

- ▶ A hiányzó főúti kapcsolatok fejlesztését a településeken átvezető szakaszok környezeti problémái, egyes útvonalak kapacitásának elégtelensége, az alacsony utazási sebesség, ill. egyes kapcsolatok hiánya miatt javasoljuk.
- ▶ A főúthálózatot érintő útszakaszok közül a 82. sz. út Veszprém-Győr valamint a 84-es főút Sopron-Balaton közötti szakaszok fejlesztése nagyon fontos helyi érdekeken kívül az országos hálózati szerepük miatt is. Győrben az észak-nyugati elkerülő főút befejezése és a 14. sz. főút és az 1. sz. főút közötti belső elkerülő út kiépítése nagymértékben segíti a megyeszékhely belső úthálózatának tehermentesítését. Hiányzó főúti kapcsolatok fejlesztésére van szükség Fertőszentmiklós-Répczevis-Kőszeg között, Pápa-Devecser-Tapolca nyomvonalon új észak-dél irányú közlekedési tengely kiépítésével valamint közvetlen magyarországi főúti kapcsolódás létrehozása a 86-os és az M70 utak között. A Vámoszabadi határátkelőnél egy új híd építése kívánatos lenne az ingázók és a gazdasági szektor közlekedési forgalma miatt. A fejlesztéseken kívül a főutak tönkrement útburkolatának megerősítésére is

szükség van a megyében (pl. a 84. és 86. sz. főutak rekonstrukciójára).

Ütemezés: 2021 – 2027

4.3. Települések kedvezőbb feltárása, zsákhelyzetének megszüntetése

- ▶ A kistelepülések népességmegtartó erejének megőrzése szempontjából a közlekedési infrastruktúra fejlesztése továbbra is az egyik legfontosabb tényező. A meglévő mellékúthálózat kiegészítésre szorul a települések kedvezőbb feltárásának, illetve zsákhelyzetének (Ágfalva, Csér, Dunaszentpál, Ebergőc, Kajárpéc, Kisbodak, Mérges, Nemeskér, Rábapatona, Rábasebes, Sobor, Újrónafő, Vének) megszüntetése érdekében. Mellékutak javasolt közlekedési infrastruktúra fejlesztései: Balf-Fertőrákos közút szélesítése, Újkér-Tormásliget közútfejlesztése, Beled-Csapod-Röjtökmuzsaj 85. sz. főútra kivezető útvonalak korszerűsítése, a 84-es és a 86-os főutakra ráhordó négy számjegyű közutak valamint a Kapuvár–Pomogy határátkelő közötti út felújítása. A zsákhelyzet felülvizsgálata szükséges az újonnan megépült gyorsforgalmi utak környezetében.

Ütemezés: 2023 – 2027

4.4. Belterületi járdák, kerékpárutak felújítása, új helyi és térségi kerékpáros létesítmények kiépítése

- ▶ A belterületi járdák, kerékpárutak felújítása, újak kialakítása, a fenntartható közlekedési módok, a kerékpáros és gyalogos közlekedés feltételeinek további fejlesztése, megteremtése jelentős életminőségi, esélyegyenlőségi, közlekedésbiztonsági, turisztikai és egyben gazdasági fejlődést jelent.
- ▶ A megnövekvő forgalmi igények kielégítésében és a kerékpárosok biztonságának javítása érdekében újabb, elsősorban helyi és térségi kerékpáros létesítmények kiépítése adhat segítséget. Emellett továbbra is fontos a turisztikai célú kerékpárutak fejlesztése, az EuroVelo6 hiányzó szakaszainak fejlesztése (pl. Gönyű-Ács-Komárom), és az

amortizálódott szigetközi szakaszok helyreállítása és bővítése valamint a rábaközi kerékpárutak összekötése az osztrák oldali Fertőzuggal.

Ütemezés: 2023 – 2027

4.5. Kötőtpályás közlekedés és intermodális csomópontok fejlesztése

- ▶ Győr elővárosi vasúti közlekedésének infrastrukturális fejlesztése (10-es, 11-es vasútvonal), új elővárosi vonal létesítése (kapcsolódóan a péri repülőtér vasúti kapcsolatának kialakításához)
- ▶ Vasúti megállóhelyek áthelyezése nagyobb forgalmi potenciálú helyekre, az intermodalitási lehetőségek figyelembevételével
- ▶ Az arra alkalmas megállóhelyek intermodális átszállóhelyekké történő fejlesztése, közös peronos megálló kialakítása
- ▶ Vasútállomások, megállóhelyek korszerűsítése
- ▶ A 8-as vasútvonal (Győr-Sopron) kétvágányúsítása
- ▶ A 10-es vasútvonal (Győr-Celldömölk) felújítása és villamosítása
- ▶ Sopron-Harka pályaszakasz kétvágányúsítása (15-ös vasútvonal)
- ▶ A 11-es vasútvonal (Győr-Veszprém) turisztikai szempontú fejlesztése
- ▶ Nagy sebességű vasútvonal építése (Bécs-Budapest, Varsó-Budapest), ehhez kapcsolódó állomásépítés
- ▶ Teherforgalmi elkerülő (V0 vasútvonalhoz kapcsolódó) beruházások
- ▶ A gönyői kikötő és a péri repülőtér vasúti kapcsolatának fejlesztése, illetve kiépítése
- ▶ Vasúti járműpark megújításának folytatása (elsősorban az elővárosi forgalomban)
- ▶ Soproni Intermodális Logisztikai Szolgáltató Központ fejlesztése
- ▶ Győr-Gönyői kikötői intermodális logisztikai központ kialakítása és fejlesztése
- ▶ Győr-Pér repülőtéri intermodális logisztikai központ kialakítása és fejlesztése

A vasúti közlekedés szerepének növelése kiemelten fontos a fenntarthatósági célok elérése érdekében az Európai

Unió számára, mind a személyszállítás, mind az áruszállítás területén. Teherforgalmi szempontból a megye kedvező helyzeti és infrastrukturális adottságokkal rendelkezik, de akadnak a fejlődést korlátozó elmaradások is (10-es vonal állapota, időszakos kapacitáshiányok a fő vonalakon, Soproni ILSZK fejlesztésének elmaradása), melyek megoldása egyre sürgetőbb kérdéssé válik. Személyforgalmi szempontból a győri elővárosi közlekedésben a vasút súlyának növelése szerepel kiemelt feladatként, itt a leromlott infrastruktúra helyreállítása, felújítása, a megállóhelyek fejlesztése, az intermodalitás megteremtése és a magasabb szolgáltatási színvonal biztosítása (menetrendi, infrastrukturális és gördülőállományi szempontból is) szükséges. További lehetőség a 11-es (Győr-Veszprém) vasútvonal turisztikai célú fejlesztése.

Ütemezés: 2021-2027

4.6. Vízi infrastruktúra fejlesztése

- ▶ Győr-Gönyű kikötő infrastruktúrájának fejlesztése
- ▶ Győr személykikötő létesítése
- ▶ Kiegészítő jellegű személyhajózási szolgáltatások infrastrukturális lehetőségeinek megteremtése
- ▶ Turisztikai és sport célú hajózás feltételeinek javítása a Mosoni-Dunán és a Fertő-tavon

A megyében a vízi közlekedést a Győr-gönyűi kikötő képviseli, mely országos közforgalmú kikötő. Forgalma azonban ingadozó, elsősorban a kikötő és közvetlen környezetében megtelepedő vállalkozások teljesítményének kitett. A távolabbi térségek gazdaságában kevésbé vesz részt, intermodális logisztikai szerepe csekély. Ezen szerep növelése mindenképpen kívánatos, eléréséhez további fejlesztések szükségesek. A véneki nagyműtárgy megvalósulásával a Mosoni-Duna hajózhatósága jelentősen javul, lehetőség nyílik Győr városának a dunai személyhajózásba való bekapcsolódásra. A megye további vizein elsősorban a rekreációs- és sporttevékenységek lehetőségeinek bővítése jelenik meg követendő célkitűzésként. A Fertő-tavon potenciálisan a nemzetközi (személy)hajóforgalom fejlesztésére van lehetőség, ez azonban csak a parti települések közötti kapcsolatokra korlátozódik.

	Ütemezés: 2021-2027
<i>a megvalósításhoz szükséges hazai és nemzetközi (pénzügyi) források típusai</i>	TOP Plusz, IKOP Plusz – Kohéziós Alap és Európai Regionális Fejlesztési Alap; Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF); Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) Horizon Europe, Interreg, Duna Transznacionális Program, LIFE, Green Deal
<i>Indikatív forrásallokáció (nagyságrendi becslés)</i>	A források és a felhasználás helye az ITP-ben kerül bemutatásra.
<i>a végrehajtásért felelős szervezetek és közreműködők</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Helyi/Települési Önkormányzatok ▶ Magyar Közút NZRt., ▶ NIF ZRt. ▶ MÁV Zrt. ▶ MÁV-Start Zrt. ▶ GySEV Zrt. ▶ Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság ▶ Győr-Gönyű Kikötő Zrt. ▶ Győr-Pér Repülőtér Kft. ▶ Gazdálkodó szervezetek ▶ Civil szervezetek ▶ Érintett egyesületek
<i>a prioritás eredményességi kritériumainak, illetve számszerűsített mutatóinak meghatározása</i>	Az ITP-ben kerül részletezésre.

*közvetett, kiegészítő kapcsolódás

**közvetlen kapcsolódás

Prioritás 5: Egészséges, aktív és támogató társadalom

PRIORITÁS MEGNEVEZÉSE: Egészséges, aktív és támogató társadalom

<p>A prioritás indoklása, és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz</p>	<p>A prioritás kapcsolódása a koncepcióhoz:</p> <p>Az egészséges, aktív és támogató társadalom kialakítására fókuszáló fejlesztési prioritás <i>három komponensnek az összekapcsolt kezelésére és fejlesztésére</i> épül: a testi-fizikai, lelki-mentális és szociális-társas jóllét, az ezekhez kapcsolódó állapotok melletti képességek és készségek, illetve esélyek és lehetőségek elérhetőségét és aktiválását, továbbá azok folyamatos fejlesztését hangsúlyozva.</p> <p><i>Célja</i> az erős identitástudatú, egészséges és a változásokhoz rugalmasan alkalmazkodó népesség és társadalmi közösség elősegítése, a lakosság egészségi állapotának és az egészségügyi szolgáltatások minőségének javítása, a szociális védelem és társadalmi befogadás eszközkészletének fejlesztése, a hátrányos helyzetű csoportok és térségek társadalmi felzárkóztatásának támogatása, a helyi társadalmak különböző szintű közösségeinek, azok kultúrájának és az ott élők szabadidős aktivitási, sportolási lehetőségeinek fejlesztése.</p> <p>A prioritás indokoltsága és kapcsolódása a helyzetértékeléshez:</p> <p>A gazdasági és társadalmi, illetve regionális fejlettségbeli különbségek csökkentésének és a gazdasági növekedés feltételeinek, a fenntartható és élhető lakóhelyi és társadalmi miliő javításának <i>alapvető és nélkülözhetetlen eleme</i> az egészségügyi, a szociális és társadalmi jólétségi adottságok folyamatos erősítése, javítása. A megye lakosságának egészségi állapota, a szociális és közösségi támogató és „védőháló” minősége és hatékonysága <i>önmagában is fontos érték</i> és fejlesztési prioritás, viszont az innovatív, dinamikus és versenyképes gazdasági teljesítmény, a fenntartható és egészséges környezet, továbbá a megfelelően működő és élhető helyi közösségi társadalom, valamint az ott élő lakosság életminőségének és jövőbeli lehetőségeinek az alapfeltétele is.</p>
--	---

A 2020-ban meglepetésszerűen megjelenő, majd globális léptékűvé alakuló *koronavírus-járvány* rávilágított a kockázatok és sebezhetőségek új dimenziójára, példátlan korlátozási intézkedések kerültek bevezetése, azonnali és egyre mélyülő gazdasági visszaesés jelentkezett, óriási és egyre fokozódó nyomás nehezedett az egészségügyi rendszerre, az oktatásra és a szociális ellátásra, továbbá korábban nem tapasztalt komplex hatást gyakorolt az emberek mindennapi életvitelére. A *sérülékenység* és az ilyen jellegű krízisekhez kapcsolódó *adattív megküzdőképesség* kérdései a következő évtizedben napirenden maradhatnak és szorosan összefonódnak ezen rendszerek és szolgáltatások felépítésével, működésével és hatékonyságával.

A vilájjárvány hatására felértékelődött az egészség és a szociális segítő-gondoskodó mechanizmusok (természetes és mesterséges támaszok) szerepe, illetve fokozott figyelemre van szükség a leginkább kiszolgáltatott és veszélyeztetett társadalmi csoportok (szegények, betegek, fogyatékossgal élők, gyermekek, idősek, kisebbségek stb.) támogatásában.

A *helyzetfeltáró elemzések* rávilágítottak arra is, hogy noha a megye társadalmi fejlettségi indikátorai relatíve, és országos viszonylatban kedvezőnek mondhatók, sőt a fővárosi régió után az ország második legfejlettebb térségeként kedvező adottságokkal rendelkezik (demográfia, foglalkoztatottság, jövedelmek, életszínvonal, szolgáltatási ellátottság és elérhetőség) számos olyan folyamat figyelhető meg, amely indokoltá teszi a további fejlesztéseket.

Az érintett rendszerek kapacitási, működési és elérhetőségi paramétereire komoly hatást gyakorló jelenségek közé sorolható például:

- ▶ a lakónépesség folyamatos növekedése, a megyébe költözők számának emelkedése,
- ▶ az időskorú népesség arányának egyre fokozódó bővülése, a megye társadalmának idősödése,
- ▶ a sérülékeny társadalmi csoportok (főként a gyermekek, idősek, fogyatékossgal élő személyek, kisebbségek, nők) és a bizonyos hátrányokat szenvedők helyzetének bizonytalansága,

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ a területi, gazdasági, társadalmi és szociális (összekapcsolódó) kihívások gyorsuló ütemű fokozódása különösen a vidéki térségekben, illetve a déli és periférikus területeken, ▶ a területi és társadalmi alapú egyenlőtlenségi olló megmerevedése és tágulása, ▶ az érintett ellátórendszerek és szolgáltatók (állami, magán, civil és egyházi) túlterheltsége és alulfinanszírozottsága, ▶ a szakemberállomány megtartásának, pótlásának és megújításának a kihívásai.
Kapcsolódó EU ágazati programok és prioritások	<p>Az egészséges, aktív és támogató társadalom prioritáshoz kapcsolódó Európai Unió ágazati programok:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz) ▶ Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) <p>Az egészséges, aktív és támogató társadalom prioritáshoz kapcsolódó Európai Unió szakpolitikai célkitűzések (prioritások):</p> <p>Közvetlen kapcsolódás:**</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>PO4 Szociálisabb Európa:</i> a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával. <p>Közvetett, kiegészítő kapcsolódás:*</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>PO5 A polgáraihoz közelebb álló Európa:</i> a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniós-szerte való támogatása révén.
Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):	<p><i>Közvetlen kapcsolódás: **</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ A3 – „Egészséges” megyei társadalom <p><i>Közvetett, kiegészítő kapcsolódás: *</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ A1 – Innovatív versenyképes megye

<p>Kapcsolódó megyei specifikus cél:</p>	<p><i>Közvetlen kapcsolódás: **</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ S6 – Egészséges és támogató társadalom <p><i>Közvetett, kiegészítő kapcsolódás: *</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ S1 – Rugalmas gazdaság ▶ S4 – Élhető települések
<p>Kapcsolódó megyei tematikus célok:</p>	<p><i>Közvetlen kapcsolódás: **</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ T4.1. Egészségügyi fejlesztések ▶ T4.3. Szociális fejlesztések ▶ T4.4. Társadalmi felzárkóztatás ▶ T4.5. Közösség, kultúra, szabadidő és sport <p><i>Közvetett, kiegészítő kapcsolódás: *</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ T3.6. Települési központok és alközpontok, leromlott állapotú településrészek fejlesztése ▶ T4.2. Oktatás és nevelés
<p>Kapcsolódó megyei horizontális célok:</p>	<p>A prioritáshoz közvetlenül kapcsolódó horizontális célok: **</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>H2: Reziliencia</i> - A testi és mentális egészség, a megfelelő humán-kulturális tőke, a társadalmi biztonság és a közösségi beágyazottság erősíti a folytonos változással, sokszerű helyzetekkel járó adaptív megküzdés képességét. ▶ <i>H4: Szemléletformálás</i> - Egészségtudatosság, megelőzés, igények felismerése, jogok és lehetőségek, társadalmi érzékenyítés, tudatosság erősítése. ▶ <i>H6: Közösségi erőforrások mobilizálása</i> - Közösségi, társadalmi-civil aktivitás és mobilizálás, lokális humán és kulturális értékek-erőforrások mozgósítása, alulról szerveződő segítő-támogató hálózatok szerveződése. ▶ <i>H7: Esélyegyenlőség</i> - Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, egyenlő és méltányos feltételek, lehetőségek és esélyek a munka, oktatás, szociális ellátás, kultúra és szabadidő és a magánélet keretei között. <p>A prioritáshoz közvetetten, kiegészítő jelleggel kapcsolódó további horizontális célok: H1, H3, H5, H8.</p>

<p>az egyes feladatok végrehajtásának intézkedési és ütemezési terve</p>	<p>5.1. Intézkedés: Egészségügyi fejlesztések - egészségügyi ellátás, szolgáltatások, az egészségfejlesztési infrastruktúra és humán állomány fejlesztése, a digitalizáció, a hozzáférés, a prevenció és egészségtudatosság erősítése.</p> <p>A lakosság egészségi állapotának, gyógyulási esélyeinek, az egészségmegőrzés- és fejlesztés, illetve a betegségmegelőzés feltételeinek, továbbá az ezekkel összefüggő egészségügyi ellátó rendszer infrastrukturális és szolgáltatási elemeinek (pl. infrastrukturális feltételek, szolgáltatások minősége, szakemberállomány, kompetenciák, technológiák, digitalizáció, elérhetőség, hozzáférés) javítása korszerűsítés, felújítás, átalakítás, bővítés, létesítés, illetve új szolgáltatások, funkciók és aktivitások megteremtése révén.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Az egészségügyi alapellátás, járó- és fekvőbeteg-ellátás, valamint az egészségfejlesztés infrastrukturális feltételeinek és eszközellátottságának, a digitalizációnak a javítása; ▶ az alapellátás szerepének megerősítése a szolgáltatások elérhetőségének javításával, a dolgozók kompetenciáinak, szaktudásának növelésével, az alapellátás prevenciók tevékenységének megerősítésével; ▶ az egészségügyi humán erőforrás megerősítése többek között a hiányzó szakemberek biztosításával, a munkakörülmények javítása; ▶ az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés megerősítése, többek között hiánypótló szolgáltatások kialakításával; ▶ az e-egészségügy digitális rendszerének, megoldásainak továbbfejlesztése, telemedicina szolgáltatások széleskörű elérhetőségének támogatása; ▶ a szervezett szűrési rendszer továbbfejlesztése; ▶ prevenciók programok az egészségmegőrzés és a betegségmegelőzés támogatása érdekében; ▶ a rendszeres, egészségfejlesztő testmozgás népszerűsítése, egészségtudatos életmód elterjesztése;
--	---

- ▶ A COVID-19 világjárvány okozta egészségügyi kihívások kezelése.

5.2. Intézkedés: Szociális fejlesztések – szociális szolgáltatások és intézmények fejlesztése, a szociális védelem és társadalmi integráció növelése, a hozzáférés, a prevenció és szociális tudatosság, önkéntesség kultúrájának erősítése.

A szociális fejlesztések egyrészt az érintett és sok esetben sérülékeny csoportok (családok, gyermekek, fogyatékosokkal élők, időskorúak, szenvedélybetegek, hajléktalan emberek) társadalmi befogadásának erősítésére, lakhatásának és ellátásának biztosítására, valamint foglalkoztatásának elősegítésére irányulnak, továbbá kiterjednek az érintett szociális szolgáltatások és intézmények fejlesztésére és funkcióváltására (digitalizáció erősítésére), valamint az egyre fokozódó demográfiai és társadalmi kockázati/bizonytalansági kihívások okán kiemelten kezelik a család-és ifjúságügyi, továbbá az idősellátási, idősgondozási fejlesztési utakat és lehetőségeket.

- ▶ A szociális szolgáltatások (alapellátás, nappali ellátás) és intézmények infrastrukturális és szolgáltatási alapú fejlesztése és funkcióváltásának támogatása (új intézmények létesítése, bővítés, férőhelyek, szakemberállomány, eszközállomány stb.);
- ▶ a minőségi szociális szolgáltatások kialakítása, a digitális megoldások bővítése, az azokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása;
- ▶ sérülékeny csoportok (főként a gyermekek, fogyatékos személyek és idősek) szociális védelmének javítása;
- ▶ idősügyi infrastruktúra és ellátórendszer komplex fejlesztése;
- ▶ a valamilyen szempontból akadályoztatott személyek és csoportok társadalmi részvételének elősegítése (akadálymentesítés);
- ▶ A COVID-19 világjárvány okozta szociális kihívások kezelése.

5.3. Intézkedés: Család- és ifjúságügyi fejlesztések, inter-generációs kapcsolatok, gyermeknevelést támogató rendszerek fejlesztése, ifjúságsegítés.

A demográfiai kihívásokból fakadó (születések számának csökkenése, és ezzel párhuzamosan a társadalom idősödése) negatív társadalmi folyamatok kedvező irányba fordítása, a munka és a magánélet jobb egyensúlyának előmozdítása, a családi élet és a munka összeegyeztethetőségének támogatása, a családok szerepének megerősítése, családbarát értékek közvetítése, a generációk közötti kapcsolatok erősítése, a fiatalok helyzetének javítása.

- ▶ A gyermekvédelmi ellátórendszer fejlesztése, a gyermekek családban történő nevelkedésének támogatása,
- ▶ a fogyatékos személyek és idősek családban maradását elősegítő szolgáltatások fejlesztése;
- ▶ a családi élet és a munka összeegyeztethetőségének támogatása, a családok szerepének megerősítése, családbarát értékek közvetítése, valamint a különböző családformák (nukleáris, többgenerációs, egyszülős és mozaikcsaládok) támogatása;
- ▶ generációk közötti kapcsolatok erősítése;
- ▶ önkéntesség kultúrájának népszerűsítése.

5.4. Intézkedés: Társadalmi felzárkózási fejlesztések, társadalmi különbségek és egyenlőtlenségek csökkentése, a társadalmi kohézió erősítése, a rászoruló személyek támogatása

A megyei társadalmi felzárkózási fejlesztések célja (összhangban a magyar és európai társadalmi felzárkóztatási stratégiai célkitűzésekkel és szakpolitikákkal) a nélkülözésben, szegénységben élők, a depriváltak arányának csökkentése, a társadalmi hátrányok és nehézségek újratermelődésének megakadályozása, a területi és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése, valamint a társadalmi befogadás és esélyegyenlőség erősítése, különös

tekintettel a különböző szempontból sérülékeny csoportok tagjaira, és kiemelten a roma népességre.

- ▶ A foglalkoztathatóság növelése, az alacsony képzettségűek tanulási lehetőségeinek biztosítása, a foglalkoztatási szempontból különösen hátrányos helyzetűek (kiemelten a roma nők) foglalkoztatásba ágyazott képzése;
- ▶ hátrányos helyzetű személyek vállalkozóvá válásának és munkalehetőségeinek bővítése, vállalkozások és társadalmi vállalkozások elindításának ösztönzése;
- ▶ megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatási helyzetének javítása, és a közfoglalkoztatottak nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedési esélyeinek növelése;
- ▶ a telepszerű és szegregált körülmények között élők társadalmi integrációja, lakhatási helyzetük javítását célzó intézkedés;
- ▶ szociális városrehabilitáció - a leszakadással érintett városrészek integrált infrastrukturális, lakhatási és szociális, humán fejlesztésével;
- ▶ egészséges és biztonságos lakókörnyezet megteremtése a legszegényebb településeken összehangolt, integrált módon történő beavatkozásokkal;
- ▶ gyermekes családok szegénységének csökkentése, integrált járási gyermekprogramok és a koragyermekkorai felzárkózást segítő szolgáltatások fejlesztése;
- ▶ az anyagi nélkülözést enyhítő programok indítása, folytatása és továbbfejlesztése, a rászoruló személyek közvetlen támogatása.

5.5. Intézkedés: Helyi közösségi és kulturális-művelődési terek és szolgáltatások kialakítása, bővítése és fejlesztése

A megye természeti-, épített- és szellemi-kulturális kínálatán alapuló, abból táplálkozó, a helyi kötődést és identitást erősítő, a jól-létet és a közösség megtartó erejét növelő kezdeményezések számának növelése és a már működő, jó gyakorlatként értékelhető elemek támogatása

a közösségfejlesztés- és szervezés, kultúra és művelődés területén, továbbá a megvalósuló programoknak és kezdeményezéseknek helyet nyújtó intézményi illetve intézményen kívüli alternatív helyszíneken infrastruktúra és eszközpark létesítése, megóvása és fejlesztése.

- ▶ Közösségi és kulturális terek állagmegóvása, továbbfejlesztése;
- ▶ közösségi és kulturális terek, illetve közterek átalakítás és eszközparkjának fejlesztése funkcióbővítési céllal;
- ▶ helyi identitásból fakadó, ahhoz kötődő helyi kulturális kezdeményezések kiemelése és megerősítése, ezzel kapcsolatos programok, tevékenységek támogatása;
- ▶ a digitális kulturális szolgáltatások, megoldások és kezdeményezések ösztönzése
- ▶ Győr-Moson-Sopron Megyei Értéktár gondozása, bővítése;
- ▶ az együttműködő társadalom erősítése, támogató-megtartó, reziliens helyi közösségek erősítése szemléletformálással, érzékenyítéssel;
- ▶ alulról jövő, helyi közösségi kezdeményezések támogatása.

5.6. Intézkedés: Helyi sport- és szabadidős terek és szolgáltatások, sport-és szabadidő infrastruktúra kialakítása, bővítése és fejlesztése

A megye természeti-, épített- és sportolási-szabadidős kínálatán alapuló, abból táplálkozó, a testi-szellemi és szociális jól-létet és a lakosság egészségi állapotát javító és megóvó kezdeményezések számának növelése és a már működő, jó gyakorlatként értékelhető elemek támogatása a szabadidő, aktív-turizmus és sport területén, továbbá a megvalósuló programoknak és kezdeményezéseknek helyet nyújtó intézményi illetve intézményen kívüli alternatív helyszíneken infrastruktúra és eszközpark létesítése, megóvása és fejlesztése.

- ▶ A helyi sport- és szabadidős infrastruktúra fejlesztése, a versenysport, a tömegsport, diáksport, szabadidősport feltételeinek megteremtése, fejlesztése;

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ a megye természeti adottságain alapuló, az aktív szabadidő eltöltésére, aktív turizmusra alkalmas helyszínek és módok szinergiájának kihasználása, propagálása., fejlesztése (pl. vízparti, gyalogos és kerékpáros, természeti-öko, kulturális-örökségi, egészségturisztikai); ▶ egészséges életmóddal, az életminőség növelésével kapcsolatos szabadidős tevékenységek propagálása és fejlesztése. ▶ az intézményi és lakossági szabadidősportot és az egészségnevelést, fejlesztést támogató programok. <p>Ütemezés: mindegyik intézkedés esetében 2021-2027 közötti fejlesztési időszak.</p>
<p>a megvalósításhoz szükséges <i>hazai és nemzetközi</i> (pénzügyi) források típusai</p>	<p><i>Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz</i> (EFOP Plusz)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ EFOP Plusz 1. - Egészségügyi fejlesztések prioritási tengely felhívásai ▶ EFOP Plusz 2. - XXI. századi köznevelés prioritási tengely felhívásai ▶ EFOP Plusz 3. - Társadalmi felzárkózási fejlesztések prioritási tengely felhívásai ▶ EFOP Plusz 4. - Szociális fejlesztések prioritási tengely felhívásai ▶ EFOP Plusz 5. - Az anyagi nélkülözés (Rászoruló személyek támogatása) prioritási tengely felhívásai ▶ EFOP Plusz 6. - Család- és ifjúságügyi fejlesztések prioritási tengely felhívásai <p><i>Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz</i> (TOP Plusz)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ TOP Plusz 1.2.2. Szociális városrehabilitáció (ERFA) ▶ TOP Plusz 1.3.1. Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése ▶ TOP Plusz 1.3.2. Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése ▶ TOP Plusz 1.4.1. Fenntartható városfejlesztés ▶ TOP Plusz 3.1.2. Szociális városrehabilitáció (ESZA+) ▶ TOP Plusz 3.1.3. Közösségfejlesztés, sport

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ TOP Plusz 3.2.1. Fenntartható városfejlesztés (ESZA+) <p>Helyreállítási és Ellenállóképeségi Eszköz (RRF) Hazai költségvetési források</p> <p>Erasmus+, Horizont Europe, Interreg</p>
Indikatív forrásallokáció (nagyságrendi becslés)	A források és a felhasználás helye az ITP-ben kerül bemutatásra.
a végrehajtásért felelős szervezetek és közreműködők	<p><i>Megvalósítás lehetséges szereplői:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ helyi önkormányzatok ▶ megyei önkormányzat ▶ egészségügyi intézmények, szolgáltatók ▶ szociális intézmények, szolgáltatók ▶ kulturális intézmények ▶ sport- és szabadidős intézmények, szervezetek <p><i>További lehetséges közreműködők</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ oktatási intézmények, képzési szolgáltatók ▶ egyéb gazdasági, civil és egyházi szervezetek ▶ kamarák, szakmai érdekképviseleti szervezetek
a prioritás eredményességi kritériumainak, illetve számszerűsített mutatóinak meghatározása	Az ITP-ben kerül részletezésre.

*közvetett, kiegészítő kapcsolódás

**közvetlen kapcsolódás

Prioritás 6: Területi egyenlőtlenségek mérséklése, a kohézió és az együttműködés erősítése

PRIORITÁS MEGNEVEZÉSE: Területi egyenlőtlenségek mérséklése, a kohézió és az együttműködés erősítése	
<p>A prioritás indoklása, és kapcsolódása a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban bemutatottakhoz</p>	<p>A prioritás indokoltsága, a helyzetelemzésben feltárt problématerületek:</p> <p>A megye térszerkezeti és településhálózati szempontból, valamint a központ-vonzáskörzet viszonyok integráltságának tekintetében heterogén. A területi kooperáció és kohézió erősítését célzó beavatkozások háttérében álló legfontosabb térszerkezeti és térkapcsolati adottságok és jellemzők az alábbiakban foglalhatók össze.</p> <p><i>A területi fejlettség egyenlőtlenségei:</i> Bár nem azonosíthatók a megye területén nagyobb kiterjedésű, összefüggő térségek, amelyek halmozott társadalmi-gazdasági hátrányokkal, illetve a perifériaképződés előrehaladott tendenciáival jellemezhetők; jól érzékelhetők azok a kontrasztok, amelyek a területi fejlődés erőforrásaihoz való hozzáférés, illetve a fejlődési tengelyek és dinamikus központok környezetében érvényesülő folyamatokba való bekapcsolódás tekintetében mutatkoznak. A két fő térszerkezeti tengely (Győr-Mosonmagyaróvár-Hegyeshalom; Győr-Sopron) „árnyékában” elhelyezkedő térségek esetében nemcsak a relatíve kedvezőtlen elérési viszonyok jelentenek problémát, hanem a másodlagos központok gyengesége, funkcióhiányai is hátráltató tényezőként jelentkeznek.</p> <p><i>Agglomerációk; központok és vonzáskörzetek:</i> A két megyei jogú város – Győr és Sopron – gazdasági-foglalkoztatási potenciáljuk és földrajzi elhelyezkedésük következtében jelentős népességvonzó képességgel rendelkeznek, amely tetten érhető a hozzájuk kapcsolódó településegységek népességnövekedésében, valamint folyamatos területi terjeszkedésében is. Hasonló folyamatok tapasztalhatók Mosonmagyaróvár térségében is; a három településegységes a megye népességének mintegy háromnegyedét koncentrálja. A településegységek esetében a kedvező társadalmi-</p>

gazdasági jellemzők – foglalkoztatottság, jövedelem, demográfiai folyamatok – mellett azonosíthatók olyan problémák, illetve kapacitáshiányok (pl. területfelhasználás átalakulása, elővárosi közlekedés, települési szolgáltatások) is, amelyek kezelése, enyhítése a térségi integráció és a településközi együttműködések intenzitásának előmozdításával hatékonyabban kezelhetők.

A megye határain túlmutató térkapcsolatok: A megye fekvéséből fakadóan egyrészt az országhatáron átnyúló funkcionális térkapcsolatokkal rendelkezik, másrészt pedig területének jelentős részén érvényesül a két közeli nagyközpont – Bécs, Pozsony – vonzása. A területi fejlődés erőforrásainak kihasználása, illetve a területi kohézió erősödése szempontjából is jelentőséggel bír az ilyen jellegű kooperáció erősítése. Bizonyos térségek esetében a megyehatáron túlnyúló, szomszédos megyék településeivel való együttműködések is fontos szerepet kaphatnak.

Speciális természeti adottságokkal jellemezhető térségek: A megye területén azonosíthatók olyan településegységek, amelyek egyediségét, fejlődési erőforrásait elsősorban táji-természeti adottságaik biztosítják (Szigetköz, Fertőmellék-Hanság, Sokoró). Ezen térségek esetében a helyi adottságokra alapozó tevékenységek és fejlesztések (pl. turizmus, helyi termékek) hatékonysága növelhető az integrált, kooperációban megvalósított beavatkozásokkal.

A fentiekben bemutatott térszerkezeti és településhálózati sajátosságok, differenciák tekintetében – mind az erőforrások hatékonyabb kihasználása, mind pedig a problémák enyhítése és az egyenlőtlenségek csökkentése céljából – kiemelten fontos a térségi szemlélet, illetve hatékony munkamegosztás.

A prioritás célja és a koncepcióhoz való kapcsolódása

A koncepcióban megfogalmazott területi célok képezik a prioritáshoz alapját képező elsődleges kiindulópontokat. A területi fókuszú beavatkozások kereteinek

	<p>megfogalmazása során a koncepció kiemelt figyelmet fordított a fejlesztési célok területi kohéziót erősítő, illetve egyenlőtlenségeket mérséklő hatásaira.</p>
<p>Kapcsolódó EU ágazati programok és prioritások</p>	<p>A prioritáshoz kapcsolódó Európai Unió ágazati programok:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) ▶ Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz) ▶ Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz) <p>A prioritáshoz kapcsolódó Európai Unió szakpolitikai célkitűzés (prioritás):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>PO5 A polgáraihoz közelebb álló Európa</i>: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Uniós-szerte való támogatása révén.
<p>Kapcsolódó megyei átfogó cél(ok):</p>	<p><i>Közvetlen kapcsolódás: **</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ A3 – „Egészséges” megyei társadalom <p><i>Közvetett, kiegészítő kapcsolódás: *</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ A1 – Innovatív versenyképes megye ▶ A2 – Fenntartható klímabarát megye
<p>Kapcsolódó megyei specifikus cél:</p>	<p><i>Közvetlen kapcsolódás: **</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ S4 – Élhető települések <p><i>Közvetett, kiegészítő kapcsolódás: *</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ S1 – Rugalmas gazdaság ▶ S6 – Egészséges és támogató társadalom
<p>Kapcsolódó megyei területi és tematikus célok:</p>	<p>Területi célok:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ FV1. Győr Megyei Jogú Város ▶ FV2. Sopron Megyei Jogú Város ▶ FV3. Mosonmagyaróvár, mint kiemelkedő jelentőségű járásszékhely város ▶ FT1. Győr délkeleti agglomerációja a Bakonyalja térséggel ▶ FT2. Sopron agglomerációja

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ FT3. Mosonmagyaróvár vonzáskörzete, a Szigetköz térsége ▶ FT4. Kapuvár-Csorna-Tét fejlesztési térség <p>Tematikus célok:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ T1.3. Komplex turisztikai fejlesztések ▶ T3.3. Közúti és kerékpáros infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése ▶ T3.6. Települési központok és alközpontok, leromlott állapotú településrészek fejlesztése ▶ T4.4. Társadalmi felzárkóztatás
Kapcsolódó megyei horizontális célok:	<p>A prioritáshoz kapcsolódó kiemelten fontos horizontális célok sorrendje <i>a kapcsolt erőssége alapján</i> rendezve a következő:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ <i>H8**</i>: <i>Térségi és települési együttműködések erősítése</i> – A központok és vonzáskörzeteik közötti munkamegosztás hatékonyabbá tétele, kooperáció a települési szolgáltatások hatékonyabb szervezése és biztosítása érdekében, kihasználatlan térségi fejlesztési erőforrások mobilizálása. ▶ <i>H5**</i>: <i>Társadalmi és területi kohézió erősítése</i> - A területi egyenlőtlenségek mérséklése, a hátrányos helyzetű térségek társadalmi-gazdasági integrációjának előmozdítása, a perifériaképződés folyamatainak megállítása, a térszerkezeti, településhálózati szempontból speciális, illetve sajátos környezeti adottságokkal rendelkező térségek differenciált, igényvezérelt fejlesztése. ▶ <i>H7*</i>: <i>Esélyegyenlőség</i> – A társadalmi, gazdasági, kulturális erőforrásokhoz való hozzáférhetőség területi egyenlőtlenségeinek mérséklése. ▶ <i>H6*</i>: <i>Közösségi erőforrások mobilizálása</i> – A civil közösségek térségi együttműködéseinek fejlesztése a területi kohézió erősítése, valamint a szolgáltatások biztosításába való bekapcsolódás ösztönzése érdekében.
az egyes feladatok végrehajtásának	6.1. Agglomerációk és városi településegységek integrált fejlesztései

intézkedési és
ütemezési terve

Az intézkedés célja a településegységek központjai, illetve a vonzott települések közötti együttműködés intenzitásának növelése egyrészt a fejlesztési tevékenység összehangolása, másrészt pedig a szuburbanizáció és az agglomerálódás folyamataival párhuzamosan felmerülő lakókörnyezeti, infrastrukturális, illetve kapacitásproblémák tekintetében.

6.2. Szolgáltatások elérhetőségének javítása a periferikus térségekben, járási és mikrotérségi központok funkcióinak erősítése

A megye társadalmi-gazdasági szempontból legkedvezőtlenebb mutatókkal rendelkező települései a fő térszerkezeti tengelyektől relatíve távol, a megyehatár mentén helyezkednek el. Periferikus helyzetük földrajzi elhelyezkedésükön túl abból is fakad, hogy elsődleges központjaik, illetve járásszékhelyeik funkcionális hiányosságokkal rendelkeznek, illetve az általuk biztosított térségi szolgáltatások köre nem teljes, ezek elérhetősége is korlátozott. Az intézkedés elsődleges célja ezen térségek jobb integrálása a településhálózatba egyrészt a központokkal való kapcsolatok javításán, másrészt a központok fejlesztésén keresztül.

6.3. Megye- és országhatárokon átnyúló együttműködések, térkapcsolatok előmozdítása, fejlesztése

Az országhatáron-, illetve a szomszédos megyehatárokon átnyúló kapcsolatok élénkítésének elsődleges irányai az elérési viszonyok javítását és a funkcionális együttműködések fejlesztését célozzák. Az ország- és megyehatárok, határtérségek egyes szakaszain szükséges a közlekedési hálózatok összekapcsolása (pl. kerékpárutak), illetve a határ térségének belső feltárása. A funkcionális együttműködések fejlesztésének fő területei a szolgáltatások, a munkaerő-áramlás, illetve az integrált turisztikai fejlesztések.

6.4. Specifikus táji-természeti adottságokkal rendelkező térségek integrált fejlesztései

	<p>Az intézkedés célja az ebbe a körbe tartozó térségek, településegységek (Szigetköz, Fertőmellék-Hanság, Sokoró) egységes szemléletű, települések közötti együttműködésben megvalósuló fejlesztése, amely az ökológiai szempontok figyelembevételével, a táji értékek kihasználásával elsősorban a turizmus területén valósul meg.</p> <p>Ütemezés: mindegyik intézkedés esetében 2021-2027 közötti fejlesztési időszak.</p>
a megvalósításhoz szükséges <i>hazai és nemzetközi</i> (pénzügyi) források típusai	<p><i>Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz</i> (TOP Plusz)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ TOP Plusz 1.4.1. Fenntartható városfejlesztés ▶ TOP Plusz 2.1.2. Helyi és térségi turizmusfejlesztés ▶ TOP Plusz 2.1.3. Helyi gazdasághoz kapcsolódó térségi és helyi közlekedési infrastruktúra fejlesztése <p><i>Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz</i> (IKOP Plusz)</p> <p><i>Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz</i> (GINOP Plusz)</p> <p>Horizont Europe, Interreg, Duna Transznacionális Program</p>
Indikatív forrásallokáció (nagyságrendi becslés)	A források és a felhasználás helye az ITP-ben kerül bemutatásra.
a végrehajtásért felelős szervezetek és közreműködők	<p><i>Megvalósítás lehetséges szereplői:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ helyi önkormányzatok ▶ megyei önkormányzat ▶ önkormányzati, települési társulások ▶ civil szervezetek ▶ helyi önkormányzatok által létrehozott gazdasági társaságok <p><i>További lehetséges közreműködők</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ járási hivatalok ▶ egyéb gazdasági, civil és egyházi és szakmai szervezetek ▶ az ágazati OP-k közreműködő szervezetei

a prioritás eredményességi kritériumainak, illetve számszerűsített mutatóinak meghatározása	Az ITP-ben kerül részletezésre.
---	---------------------------------

4. A CÉLOK ÉS PRIORITÁSOK KÖZÖTTI KAPCSOLATOK

Az „Innovatív, rugalmas, versenyképes gazdaság” prioritás (P1) a Megyei Területfejlesztési Koncepció célrendszerén belül közvetlenül kapcsolódik az „Innovatív versenyképes megye” (A1) átfogó célhoz, a „Rugalmas gazdaság” (S1) és az „Intelligens gazdaság” (S2) stratégiai célokhoz, illetve a „Gazdaság” (T1) tematikus célkitűzés elemeihez, amelynek része az üzleti infrastruktúra, technológia és szolgáltatások fejlesztése, a KKV-k fejlesztése, komplex turisztikai fejlesztések, az élelmiszergazdaság fejlesztése, valamint az innovációs ökoszisztéma. A prioritás közvetetten kapcsolódik a „Társadalmi és területi kohézió erősítése” (H4) horizontális célkitűzéshez.

A „Versenyképes munkaerő (tudás, képzés, oktatás)” prioritás (P2) közvetlenül kapcsolódik a Megyei Területfejlesztési Koncepció célrendszerén belül az „Innovatív versenyképes megye” (A1) és az „Egészséges megyei társadalom” (A3) átfogó célokhoz, továbbá az „Intelligens gazdaság” (S2) és a „Megfelelően képzett humán erőforrás” (S5) stratégiai célokhoz, illetve közvetetten a „Rugalmas gazdaság” (S1) stratégiai célhoz. A tematikus célok közül közvetlenül kapcsolódik a „Gazdaság” (T1) célkitűzésen belül az „Innovációs ökoszisztéma” (T1.5), valamint a „Társadalom” (T4) célkitűzésen belül az „Oktatás, nevelés” (T4.2) elemekhez, illetve közvetetten szintén a T4-en belül a „Társadalmi felzárkóztatás” (T4.4) címhez. A prioritás a tematikus célok közül közvetlenül kapcsolódik a „Digitalizáció” (H1) és a „Reziliencia” (H2), illetve közvetetten a „Szemléletformálás” (H4), a „Társadalmi és területi kohézió erősítése” (H5), valamint az „Esélyegyenlőség” (H7) célkitűzésekhez.

Az Európai Unió kiemelt prioritásként kezeli a „zöldebb, karbonmentes Európa” megteremtését, az antropogén környezetterhelések tudatos csökkentését. E cél elérése érdekében számos prioritást fogalmazott meg, többek között az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, a kockázatkezelést és a katasztrófavédelmi reziliencia előmozdítását, a körforgásos gazdasági rendszerek elterjesztését, a biodiverzitás megőrzését, a városi zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztését, a környezetszennyezés csökkentését, a megújuló energiaforrásokra támaszkodó energiagazdaság előmozdítását, valamint az éghajlati szempontból ellenálló, fenntartható mennyiségi és minőségi vízgazdálkodási gyakorlatok és eljárások fejlesztését, elterjesztését.

A megye környezetvédelmi és fenntarthatósági szempontú átfogó és stratégiai céljai, valamint a hozzájuk kapcsolódó tematikus céljai, melyek kiterjednek a megújuló energiaforrásokra, az energiahatékonyságra, a klímaadaptációra, a körforgásos gazdaságra, a fenntartható mezőgazdaságra és a környezeti infrastruktúra fejlesztésére is, illeszkednek az EU által meghatározott stratégiába. Megvalósításuk egyértelműen támogatja egy élhetőbb és fenntarthatóbb megyei környezet megteremtését.

A „Zöldebb, karbonmentes megye” prioritás szinergikusan illeszkedik az átfogó célok – stratégiai célok – tematikus célok logikai hármába és támogatja azok megvalósulását. A prioritáson belül a tervezett tevékenységek két fő csoportba, egyrészt a klímavédelemhez, másrészt pedig a környezetvédelmi intézkedésekhez kapcsolódnak. Alapvető cél az éghajlatváltozás antropogén hatásainak visszaszorítása, a bekövetkezett változásokra való felkészülés és adaptáció, a fenntartható, környezetbarát és energiahatékony megoldások előnyben részesítése, összességében tehát a megye lakosságának környezeti jólét-növelése, egyben a globális klímaváltozás kihívásaira előrelátóan és preventíven reagáló egészséges, klímatudatos lakossággal, innovatív környezettudatos gazdasággal, természeti erőforrásaival fenntartható módon gazdálkodó megye megteremtése. A „Zöldebb, karbonmentes megye” prioritáson belül megfogalmazott elsődleges fejlesztési irányok támogatják a stratégiai célok elérését, konkrét programokban való konkretizálásuk pedig lehetővé teszi az ezirányú aktivitások megvalósítását.

A Jobban összekapcsolódó megyei települések (a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal) prioritás szoros összhangban áll a kitűzött célrendszerrel.

A közlekedési hálózat fejlettsége meghatározó egy térség társadalmi-gazdasági fejlettsége szempontjából, színvonala alapvetően befolyásolja a fejlődés ütemét. Éppen ezért fontos a megye számára, hogy megfelelő minőségű és diverzitású közlekedési infrastruktúrával rendelkezzen. Nem csak a belső kohézió megteremtése céljából, hanem ugyanilyen fontos a tágabb regionális kapcsolatok biztosítása is. A kettő együtt garantálhatja (más tényezőkkel együtt) a térségi fejlődést.

Az észak-déli gyorsforgalmi hálózati viszonylatok valamint a hiányzó főúti kapcsolatok fejlesztése a regionális igények kielégítése mellett a transzeurópai hálózatok megteremtését is segítik, illetve az A1 Innovatív Versenyképes Megye megyei átfogó célt is szolgálják.

A települések kedvezőbb feltárása, zsákhelyzetének megszüntetése az S4 Élhető Települések megyei specifikus, valamint a H8 Térségi és Települési Együttműködések Erősítése továbbá a H7 Esélyegyenlőség horizontális célok megvalósulását segítik elő.

A belterületi járdák, kerékpárutak felújítása, új helyi és térségi kerékpáros létesítmények kiépítése a kapcsolódó S3 Klíma- Környezetbarát Megye specifikus célt, a T3.3. Közúti és kerékpáros infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése megyei tematikus célokat valamint a H3 Fenntarthatóság és H7 Esélyegyenlőség horizontális célok eléréséhez járulnak hozzá.

Az Európai Unió fenntarthatósági célkitűzései nagyobb szerepet biztosítanak a vasúti és vízi közlekedés, valamint az intermodalitás számára. Ezt hangsúlyozza többek között, hogy a 2021-es év a Vasút éve az Európai Unióban. A vasút és a hajózás szerepének növelésével a növekvő mobilitási igényekből következő társadalmi-gazdasági problémák hatása (externális hatások) mérsékelhető. Ahhoz, hogy ezt a szerepet betölthessék, fontos a folyamatos

fejlesztés és a többi közlekedési móddal való szoros kapcsolat, valamint a gazdasági beágyazottság.

A megye fejlesztési elképzelései ezt az irányt követik. A fejlesztési tervek egyszerre nyújtanak lehetőséget a helyi közlekedési problémák kezelésére és a települések közötti kapcsolatok erősítésére, valamint a makrotársadalmi szerepek, funkciók ellátására és erősítésére.

Az „Egészséges, aktív és támogató társadalom” prioritás (P5) közvetlenül kapcsolódik a Megyei Területfejlesztési Konceptió célrendszerén belül az „Egészséges” megyei társadalom (A3) átfogó célhoz, az Egészséges és támogató társadalom (S6) stratégiai célhoz, illetve a 4. Társadalomfejlesztési tematikus célkitűzés elemeihez. A prioritás továbbá közvetetten, kiegészítő jelleggel kapcsolódik az Innovatív versenyképes megye (A1) átfogó célhoz, a Rugalmas gazdaság (S1) és Élhető települések (S4) specifikus célokhoz.

PRIORITÁSOK	Innovatív, rugalmas, versenyképességi gazdaság	Versenyképes munkaerő (tudás, képzés, oktatás)	Zöldeb, karbonmentes megye	Jobban összekapcsolódó Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatok	Egészséges, aktív és támogató társadalom	Területi egyenlőségek mérséklése, a kohézió és az együttműködés erősítése *
GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYE CÉLJAI						
A1 - Innovatív versenyképes megye						
A2 - Fenntartható, klímabarát megye						
A3 - "Egészséges" megyei társadalom						
S1 - Rugalmas gazdaság						
S2 - Innovatív gazdaság						
S3 - Klíma-környezetbarát megye						
S4 - Élhető települések						
S5 - Megfelelően képzett humán erőforrás						
S6 - Egészséges és támogató társadalom						
T1 - Gazdaság						
T1.1. Üzleti infrastruktúra, technológia és szolgáltatások fejlesztése						
T1.2. KKV-k fejlesztése						
T1.3. Komplex turisztikai fejlesztések						
T1.4. Élelmiszergazdaság fejlesztése						
T1.5. Innovációs ökoszisztéma						
T2 - Környezet						
T2.1 Megújuló energiaforrások						
T2.2. Energiahatékonyság						
T2.3 Klímaadaptáció						
T2.4. Körforgásos gazdaság						
T2.5. Fenntartható mezőgazdaság						
T3 - Területi és települési infrastruktúra						
T3.1. Környezeti infrastruktúra és települési vízgazdálkodás fejlesztése						
T3.2. Területi vízgazdálkodás fejlesztése						
T3.3. Közúti és kerékpáros infrastruktúra és szolgáltatás fejlesztése						
T3.4. Kötőpályás közlekedés és intermodális csomópontok fejlesztése						
T3.5. Vízi közlekedési infrastruktúra fejlesztése						

T3.6. Települési központok és alközpontok, leromlott állapotú településrészek fejlesztése						
T4 - Társadalom						
T4.1. Egészségügyi fejlesztések						
T4.2. Oktatás, nevelés						
T4.3. Szociális fejlesztések						
T4.4. Társadalmi felzárkóztatás						
T4.5. Közösség, kultúra, szabadidő és sport						
H1 - Digitalizáció						
H2 - Reziliencia						
H3 - Fenntarthatóság						
H4 - Szemléletformálás						
H5 - Társadalmi és területi kohézió erősítése						
H6 - Közösségi erőforrások bevonása						
H7 - Esélyegyenlőség						
H8 - Térségi és településközi együttműködések erősítése						

	erős kapcsolódás
	van kapcsolódás
	gyenge kapcsolódás

*A prioritás az alábbi Területi célokhoz is kapcsolódik:

- ▶ FV1. Győr Megyei Jogú Város
- ▶ FV2. Sopron Megyei Jogú Város
- ▶ FV3. Mosonmagyaróvár, mint kiemelkedő jelentőségű járásszékhely város
- ▶ FT1. Győr délkeleti agglomerációja a Bakonyalja térséggel
- ▶ FT2. Sopron agglomerációja
- ▶ FT3. Mosonmagyaróvár vonzáskörzete, a Szigetköz térsége
- ▶ FT4. Kapuvár-Csorna-Tét fejlesztési térség

5. TERVEZÉSKÍSÉRŐ ELJÁRÁSOK

A **területfejlesztési koncepciók és programok kidolgozásának része** az állampolgárok, a tervezéssel érintett területen működő érdekképviselők, **társadalmi szervezetek és vállalkozások tervezésbe való bevonását részletező partnerségi terv**, mely a tervezés folyamatában meghatározza

a) a **bevonandó célcsoportot**,

b) az egyes **tervezési elemekhez és fázisokhoz kapcsolódó bevonás tervezett eszközeit és részvételi formáit** (melynek alkalmazott eszközei: közszemlére tétel, internetes honlapon szerepeltetés, újság, kérdőíves véleménykutatás, javaslatgyűjtő interjú, helyi média, állampolgári vélemények gyűjtése, nyilvános fórum, tervezési munkacsoport), valamint

c) a **bevonás céljait**.

A partnerségi program a területfejlesztési programok végrehajtása során meghatározza az állampolgárok és a szakmai közösségek részvételének szabályait.

A **218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet** a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól, tartalmazza a **területfejlesztési koncepciók és programok véleményezésére jogosultak körét**, mely szerint a megyei területfejlesztési programot véleményezésre meg kell küldeni az alábbi szervezetek részére:

- ▶ miniszterek;
- ▶ a következő kormányhivatalok, illetve önálló szabályozó szerv:
- ▶ Központi Statisztikai Hivatal,
- ▶ érintett megyei kormányhivatal,
- ▶ Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal,
- ▶ Országos Atomenergia Hivatal;
- ▶ Országos Környezetvédelmi Tanács;
- ▶ Magyar Tudományos Akadémia;
- ▶ országos önkormányzati érdekszövetségek;
- ▶ az érintett térségi fejlesztési tanácsok;
- ▶ az érintett megyei önkormányzatok;
- ▶ az érintett megyei jogú városok önkormányzata;
- ▶ az érintett települési önkormányzatok;
- ▶ az érintett területi államigazgatási szervek közül:
- ▶ területi környezetvédelmi és természetvédelmi hatóság,
- ▶ illetékes vízügyi hatóság,
- ▶ működési területével érintett nemzeti park igazgatóság,
- ▶ működési területével érintett vízügyi igazgatóság,
- ▶ Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.

A területfejlesztési program **véleményezésére** a 218/2009. (X. 6.) számú Korm. rendelet 19. § -a alapján **45 napot** kell biztosítani.

A megyei önkormányzat, az általa elfogadott területfejlesztési programot közzéteszi a megyei önkormányzat honlapján, valamint a területfejlesztési programot megküldi a területfejlesztésért felelős miniszternek.

Az 1996. évi, a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló XXI. törvény alapján a megyei közgyűlés és a megye területén működő megyei jogú város(ok) közgyűlése(i) megyei területfejlesztési konzultációs fórumot működtetnek. A megyei területfejlesztési konzultációs fórum előzetesen állást foglal a megyei közgyűlés területfejlesztést érintő ügyeiben. Ennek értelmében jelen dokumentum megyei közgyűlés általi elfogadását megelőzően a megyei területfejlesztési konzultációs fórum megtárgyalja a tervet.

Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Konceptiójának hatástanulmánya a Konceptió javaslattevő fázisában készült. A hatástanulmány alapját a 218/2009 (X.6.) Korm. rendelet képezte. Javaslattevő fázisának alátámasztó munkarészei a területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat és a **környezeti értékelés**.

A **Hatástanulmányban felülvizsgálatra került a Konceptióban megfogalmazott átfogó-, stratégiai-, tematikus-, és területi célok egymáshoz való illeszkedése, illetve feltárára kerültek** az esetleges **környezeti, gazdasági** vagy **társadalmi ellentmondások**. E dokumentum visszacsatolásai alapján, amennyiben ezekre szükség mutatkozik, lehetőség adódik a jelenlegi tervek módosításár,.

A megye Területfejlesztési Konceptiójának céljai és programjai összevetésre kerültek a szomszédos magyarországi megyék fejlesztési dokumentumaival is. A vizsgálat során kiderült, hogy Vas, Veszprém és Komárom-Esztergom megye területfejlesztési céljai nem állnak összeütközésben Győr-Moson-Sopron megye fejlesztési céljaival. A megye nemzetközi jelentőségét várhatóan a jövőben is pozitívan befolyásolja előnyös földrajzi elhelyezkedése és a nemzetközi kezdeményezésekben való részvétele. E pozícióból adódó lehetőségek megfelelő kiaknázásához javasolt az EGTC-k (European Grouping for Territorial Cooperation: Európai Területi Együttműködési Csoportosulás, más néven Európai Területi Társulás – ETT) erősítése és további együttműködések kialakítása.

A fejlesztési célok, a megye 2014-2020 közötti Európai Uniós források felhasználása és az elkövetkező 2021-2027 közötti fejlesztési ciklus támogatási irányait összevetve kiderült, hogy több tervezett program várhatóan nem fér bele az Európai Unió által támogatott projektek közé. Mindemellett azonban a programok megvalósítására nagy igény mutatkozik a projektgazdától, ezért szerencsés lenne, ha azok megvalósítása hazai forrásokból (pl.: Magyar Falu Program) támogatható lenne (pl. kistelepülések épületenergetikai korszerűsítése, egészségügyi alapellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások

fejlesztése, közterületek és közparkok fejlesztése [játsszótér, temető fejlesztés] szennyvízkezelése, csatornázása, közlekedés fejlesztési projektek [járdaépítés, útburkolat javítás]). A megyei önkormányzathoz a területfejlesztési szereplőktől beérkezett ilyen kategóriájú fejlesztési igényeket – a 1. sz. melléklet mutatja be.

A Konceptió környezeti hatásvizsgálata alapján jól látható, hogy azon Tematikus Fejlesztési Célok, melyek az infrastruktúra fejlesztését célozzák meg (üzleti infrastruktúra fejlesztése, komplex turisztikai fejlesztések, közúti infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése, településközponti fejlesztések) kis mértékben közvetlenül, vagy közvetve, de negatív hatással lehetnek a környezeti elemekre. A negatív hatások minimalizálása érdekében nélkülözhetetlen a megalapozott, a környezeti szempontokat figyelembe vevő tervezés, melynek köszönhetően hosszútávon fenntartható infrastruktúra alakítható ki. Az innováció erősítésén keresztül technológiai fejlődés várható, mely a környezetterhelés csökkentéséhez hozzájárulhat. Az innováció mellett fontos hangsúlyt kell fektetni az oktatásra és a környezettudatosság növelésére, mely szintén megjelenik a fejlesztési koncepcióban. **Környezeti szempontból kiemelendők** a megújuló energiaforrások felhasználásra, az energiahatékonyság növelésére, a klímaadaptációra, a körforgásos gazdaságra és a mezőgazdaság által okozott környezeti lábnyom csökkentésére fókuszáló tematikus célkitűzések. E célok elérése esetén a környezeti állapot jelentős javulása várható.

A fejlesztési programok társadalmi szempontú vizsgálata azt mutatja, hogy a programok általában - közvetlenül vagy közvetetten - pozitívan hatnak a társadalmi folyamatokra. Annak felismerése, hogy az egyénre és közösségekre ható külső és belső erők (megközelíthetőség, egészségügy, munkahelyek, környezet állapota stb.) hogyan határozzák meg a lakosok életszínvonalát, fontos alapja a társadalom fejlesztésének. **Társadalmi szempontból kiemelendők** az egészségügy, az oktatás, a nevelés, szociális ellátás, közösség, kultúra, szabadidő fejlesztésére és a társadalmi felzárkóztatásra fókuszáló tematikus célkitűzések. Fenti célok hozzájárulnak az életminőség és az egészségi állapot javításához, a hátrányos helyzetű lakosság helyzetének javításához, valamint a helyi hagyományok, társadalmi értékek megőrzéséhez.

A Területfejlesztési Konceptióban megfogalmazott fejlesztési programok nagy része tartalmaz a gazdasági teljesítmény növelésére és a gazdasági lehetőségek jobb kiaknázására irányuló intézkedéseket. A megye előnyös gazdasági helyzetének megőrzése és a versenyképesség javítása egyben a társadalom jólétére is visszahat. **Gazdasági szempontból** fontos megemlíteni az üzleti infrastruktúra és technológia-, a KKV-k, a komplex turisztikai ágazat, az élelmiszergazdaság- és az innovációs ökoszisztéma fejlesztését ösztönző tematikus célokat.

A Konceptió vizsgálata alapján elmondható, hogy a programok megvalósulása várhatóan pozitív hatással lesz a megye gazdasági és társadalmi fejlődésére, illetve hozzájárulhat a környezeti értékek megfelelő hasznosításához. Az esetleges negatív hatások elkerüléséhez vagy

minimalizálásához azonban elengedhetetlen a megfelelő óvintézkedések megtétele, hiszen a megye fejlődése csak akkor lehet hosszútávon fenntartható, amennyiben az a gazdasági, társadalmi és környezeti elemekre egyaránt épít.

6. A VÉGREHAJTÁS PARTNERSÉGI PROGRAMJA

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Tftv.) határozza meg részletesen a megyei önkormányzatok területfejlesztéssel kapcsolatos feladat- és hatásköreit. A Tftv. 11. § (1) bekezdése a területfejlesztési feladatok kapcsán írja elő, hogy a megyei önkormányzatnak a területfejlesztési tervezéssel összefüggő feladatok ellátása körében az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban ki kell dolgoznia és el kell fogadnia a megye területfejlesztési koncepcióját és területfejlesztési programját. Győr-Moson-Sopron Megye Közgyűlése a 79/2012.(XI.23.)KH-val fogadta el a Helyzetfeltárás részét képező **Partnerségi tervet**, majd a 2/2014.(II.14.)KH-val fogadta el a 2030 - ig szóló megyei területfejlesztési koncepciót, ezt követően pedig a 60/2014.(XI. 26.)KH-val a 2014 - 2020 közötti időszakra készült megyei területfejlesztési programot. A 2021 - 27 - es költségvetési ciklus előkészítése érdekében szükségessé vált a fenti dokumentumok felülvizsgálata, átdolgozása, hiszen ezek a tervek alapozzák meg többek között az uniós források területi szintű felhasználásának tervezését. Ennek első lépcsője a partnerség elvének érvényesítését biztosító területfejlesztési **partnerségi terv** kidolgozása volt.

A területi tervezés munkarészeként kidolgozandó partnerségi terv a részvételi tervezési (társadalmassítási) folyamat menedzselésének eszköze.

A 218/2009.(X. 6.) Kormányrendelet szerint a partnerségi terv a tervezés folyamatában meghatározza

- ▶ a bevonandó célcsoportot,
- ▶ az egyes tervezési elemekhez és fázisokhoz kapcsolódó bevonás tervezett eszközeit és részvételi formáit,
- ▶ a bevonás céljait.

A jelenleg hatályos fejlesztési dokumentumokat igen alapos és körültekintő partnerségi folyamat és tervezési munka kísérte végig. Az egyeztetés gyakorlata már kialakult a partnerségi folyamatban úgy a tervezésben, mint a döntések megalapozásában. A követelményeknek megfelelően lezajlottak a megye és az országhatáron átnyúló közös érdekeket érintő egyeztetések is. A partnerségi folyamatban aktívan részt vett a Pénzügyminisztérium. A meglévő partnerségi terv alapvetéseit megtartva az új, aktualizált jogszabályok keretei között készült, a 2021-ben indult tervezési folyamatot alátámasztó partnerségi terv, melyet részletesen a Győr-Moson-Sopron Megyei területfejlesztési koncepció 10.1. fejezete taglal. A Győr-Moson-Sopron Megyei területfejlesztési koncepció és a partnerségi terv részletesen kitér a társadalmassítási folyamatot nehezítő COVID19 járvány okozta nehézségek és módosító körülmények bemutatására is.

7. A VÉGREHAJTÁS ÉS A FINANSZÍROZÁS RENDSZERE

7.1. A végrehajtás intézményrendszere¹

A 2021-2027 között európai uniós programok pontos lebonyolítási rendszeréről és az azok lebonyolítását támogató intézményrendszerét, valamint a 2021–2027-es európai uniós programok végrehajtásában kijelölésre kerülő közreműködő szervezetek körét a Partnerségi Megállapodás aktuális verziója alapján mutatjuk be.

Az operatív programok irányító hatóságai 2014 óta az ágazati minisztériumok intézményi keretei közé. Olyan intézményrendszer került így kialakításra, amely a segíti a hatékonysági és abszorpciós szempontok teljesülését, ezért ennek értékeit Magyarország a 2021-2027-es programozási időszakra is fenn kívánja tartani. A fejlesztések finanszírozását szolgáló operatív programok struktúrája ezért nem változott a korábbi tervezési időszakhoz képest:

- ▶ **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz** (GINOP Plusz)
- ▶ **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz** (IKOP Plusz)
- ▶ **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz** (EFOP Plusz)
- ▶ **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz** (TOP Plusz)
- ▶ **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz** (KEHOP Plusz)
- ▶ **Digitális Megújulás Operatív Program Plusz** (DIMOP Plusz)
- ▶ **Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz** (MAHOP Plusz)
- ▶ **Végrehajtás Operatív Program Plusz** (VOP Plusz)

Az **irányító hatóságok** (IH) biztosítják, hogy az irányítási rendszerekhez kapcsolódó feladatok hatékony és eredményes módon teljesüljenek, különös tekintettel a CPR 66-69. cikkelyeire. Az IH szervezeti struktúrák a funkciók elkülönítésének elvére figyelemmel kerültek meghatározásra. A **közreműködő szervezet** (KSZ) az IH feladatok közül az erre vonatkozó írásos megállapodásban meghatározottakat láthatja el, a CPR 65. cikkelyének megfelelően. A Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz kivételével a szektorális programok esetében KSZ nem kerül kijelölésre. A TOP Plusz és a MAHOP Plusz esetében a Magyar Államkincstár, mint KSZ kerül bevonásra.

Élve a CPR 65. cikkelye által biztosított lehetőséggel, a programok központi koordinációs funkcióit az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter az irányítása alatt álló minisztérium útján látja el. Az erős, szabályozási funkcióval felruházott központi koordináció biztosítja az operatív programok egységes eljárásrendek mentén történő végrehajtását, valamint a csalás és

¹ XIX. Uniós fejlesztések

<https://www.parlament.hu/irom41/10710/adatok/fejezetek/19.pdf>

korruptió ellenes intézkedések tagállami szintű koordinációját. Kommunikációs, értékelés és monitoring tevékenységet végez, továbbá képzések tartásával gondoskodik a program-végrehajtási apparátus szaktudásának bővítéséről, a rendszer szintű tapasztalatok folyamatos visszacsatolásáról.

Szintén az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter koordinálja a fejlesztéspolitikai kormány-döntések előkészítő szerve, a **Fejlesztéspolitikai Koordinációs Bizottság** (FKB) munkáját, továbbá irányítja a **Támogatásokat Vizsgáló Iroda** (TVI) munkáját is, mely az állami támogatások versenyszempontú ellenőrzésének központi koordináló szerve.

Az uniós értékhatárt elérő uniós támogatásból megvalósuló közbeszerzések ellenőrzését a **Közbeszerzési Felügyeleti Főosztály** (KFF), míg azok uniós értékhatár alatti, de nemzeti értékhatár feletti uniós támogatásból megvalósuló közbeszerzések ellenőrzését az IH végzi.

Az **Audit Hatóság** (AH) feladatait az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság (EUTAF) látja el. Az EUTAF végzi az összes operatív program rendszer- és mintavételes ellenőrzését, valamint az éves elszámolások ellenőrzését, továbbá tartja a kapcsolatot az ellenőrzések vonatkozásában a Bizottsággal és a többi tagállam ellenőrző szervezetével.

A Bizottság felé benyújtandó elszámolásokban szereplő kiadások jogszerűségének és szabályosságának biztosítása érdekében a tagállam – a CPR 65. cikkelyében foglaltak szerinti – szervezetileg elkülönülő **Igazoló Hatóságot** működtet, melyre a Magyar Államkincstárat jelöli ki.

Az operatív programokat nyomon követő **Monitoring Bizottságok** mellett Partnerségi Megállapodás szintű monitoring bizottság is felállításra kerül, amely a végrehajtási intézményrendszer szereplői, egyéb érintett kormányzati szereplők, valamint a meghatározó társadalmi, szakmai és civil partnerek részvételével átfogóan követi nyomon a programok megvalósulását.

A 2021-2027-es időszakban jelentős intézményi, elsősorban informatikai kapacitás-fejlesztésre is sor kerül. Az adminisztratív teher csökkentése érdekében olyan innovatív eszközök bevezetésére kerül sor, mint közvetlen adatkapcsolat kiépítése több, ellenőrzési tevékenységet, projekt kiválasztást segítő adatbázissal.

A **megyei önkormányzat területfejlesztési és területrendezési feladatait** az 1996. évi, a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló XXI. törvény rögzíti,

A megye 2021-2027 közötti stratégiai és operatív programjainak megvalósításának legfontosabb eleme a nemzeti hálózathoz szorosan kötődő **megyei intézményrendszer**.

A **megyei intézményrendszer feladata** egyrészt a programok sikeres és egymással szinergiában történő megvalósítási feltételeinek megteremtése, másrészt a döntések végrehajtása, mely a monitoringot és az értékelést is magában foglalja.

A megyei önkormányzat területfejlesztési és területrendezési feladatai a területfejlesztési tervek végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása keretében többek között az alábbiak:

- ▶ a megyei területfejlesztési koncepció és a megyei területfejlesztési programok végrehajtásának nyomon követése és értékelése,
- ▶ közreműködés a területi operatív programok irányításában, megvalósításuk végrehajtásában,
- ▶ az operatív programok keretében megvalósuló megyei projektek figyelemmel kísérése, beleértve a megyehatáron átnyúló és más nemzetközi programok végrehajtását,
- ▶ együttműködés a megyei jogú városok önkormányzataival, észrevételeik figyelembevétele,
- ▶ részvétel a határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programok irányításában, lebonyolításában, végrehajtásában,
- ▶ döntés támogatás a Kutatási és Innovációs Alapnak a miniszter által a megyei önkormányzat hatáskörébe utalt pénzeszközeinek pályázati kiírásairól, illetve felhasználásáról, illetve
- ▶ a megye gazdaságának és foglalkoztatásának fellendítése érdekében gazdaságfejlesztési, befektetés ösztönző tevékenység ellátása (Megyei Foglalkoztatási Paktumiroda, melynek feladatköre a 2021-2027-es időszakra is kiterjed, folytatódik).

A megyei programok végrehajtását támogató, részben menedzsment feladatokat a megye meglévő és új szervezeteivel lehet és kell ellátni, melyek több területre vonatkozhatnak (turizmus, képzés, energetika, közlekedés, gazdaságfejlesztés, innováció, stb.).

A megyei önkormányzat vidékfejlesztéshez kapcsolódó feladatai:

- ▶ a vidékfejlesztési stratégiák és akciók összehangolása;
- ▶ a helyi akciócsoportok tevékenységének összeegyeztetése a megyei, térségi, határ menti és határon átnyúló fejlesztési és területfejlesztési koncepciókkal és programokkal, valamint a megyét érintő területrendezési tervekkel;
- ▶ egyetértési jogkör gyakorlása a vidékfejlesztési stratégiák, akciók jóváhagyását megelőzően;
- ▶ a vidékfejlesztési források felhasználásával kapcsolatban közreműködő szervezeti feladatokat ellátása a regionális fejlesztési ügynökség útján;
- ▶ a vidékfejlesztési akciók lebonyolításának értékelése, monitoring bizottsági feladatokat ellátása a programok végrehajtásához kapcsolódóan;
- ▶ a települési önkormányzatok összefogásának ösztönzése a vidékfejlesztési programok kidolgozására és megvalósítására.

7.2. A finanszírozás rendszere

A Magyarországon megtörtént fejlesztési beruházások több mint 80%-a az Európai Unióhoz köthető forrásokra támaszkodik, ezért a 2021-2027-es időszakban is reálisan a szakpolitikai eszközök esetében az EU Strukturális Alapok forrásaiban lehet gondolkozni. Az intézményrendszernek tehát az EU forrásokat elosztó intézményrendszerhez kell kapcsolódnia, figyelembe véve azonban a Strukturális Alapokon kívüli forrásokat is, melyek forrása egyaránt lehet európai és magyar.

Magyarország kormánya 2020. október 29-én tette közzé a 2021-2027 közötti időszakra szóló partnerségi megállapodását, melynek értelmében összesen 35,1 milliárd euró fejlesztési forrás áll Magyarország rendelkezésére.

7.2.1. Kohéziós politikai operatív programok 2021-2027

A 2021-2027 közötti operatív programok pénzügyi kerete jelenleg még nem ismert, de a PM tervezete szerint Magyarország 2030-ig szóló kiemelt célkitűzése a gazdasági és társadalmi versenyképesség növelése az alábbi alcélok teljesítésével:

- ▶ gyarapodó, egészséges és a munkaerőpiacon versenyképes népesség;
- ▶ csúcstechnológiájú, innovatív, magas hozzáadott értéket előállító Magyarország, a magyar termelési kultúra XXI. századi újjászületése;
- ▶ energiatartó Magyarország, tiszta és biztonságos környezet;
- ▶ gyors és kényelmes közlekedés, elérhetőség javítása az országban és a Kárpátmedencében;
- ▶ vonzó vidéki életmód;
- ▶ Kárpát-medencei régió nemzetközi versenyképességének növelése.

A **kohéziós politikai programok 2021-2027** periódusában, az új időszak céljainak megvalósítását az alábbi operatív programon keresztül kívánja elérni a kormány:

- ▶ **Gazdaságfejlesztés és Innovációs OP (GINOP plusz)** Célja: a kis- és közepes vállalkozások termelékenységének, ezáltal nemzetgazdaságon belüli szerepének érdemi növelése, az élenjáró európai és világszínvonalú gazdasági kapacitás szélesítése, a kutatási és innovációs képesség fokozása, a kiválóságra törekvés elterjesztése, a felsőoktatás, a szakképzés és a felnőttképzés rendszerszintű fejlesztése, illetve a meglévő munkaerő magasabb képzettségének és a meglévő munkaerő-tartalékok munkaerő-piaci helyzetének javítása;
- ▶ **Integrált Közlekedésfejlesztési OP Plusz (IKOP plusz)** Célja: a gyors és kényelmes közlekedés elérése a kötött pályás és a közúti hálózatokon, továbbá a tiszta üzemű közlekedés részarányának növelése;

- ▶ **Emberi Erőforrás Fejlesztési OP Plusz (EFOP plusz)** Célja: a demográfiai folyamatok kedvezőbb irányba fordítása, a társadalom egészségi állapotának javítása, a mindenki számára elérhető minőségi oktatás biztosítása, továbbá a társadalmi felzárkózás elősegítése;
- ▶ **Terület- és Településfejlesztési OP Plusz (TOP plusz)** Célja: a területi elmaradottság tompítása és a települések átfogó fejlesztése;
- ▶ **Környezeti és Energiahatékonysági OP Plusz (KEHOP plusz)** Célja: a klímaváltozás megelőzéséhez való hozzájárulás energiahatékonysági, vízgazdálkodási, környezeti, valamint a körforgásos gazdálkodásra való átállást célzó fejlesztésekkel;
- ▶ **Digitális Megújulás OP Plusz (DIMOP Plusz)** Célja: a széleskörű digitális megoldások bevezetése a közigazgatási munkába, valamint a közszolgáltatások rendszerébe (pl. korszerű adat-védelmi, adatelemzési, feldolgozási megoldások, mesterséges intelligencia stb.). A nyilvántartások közötti adatcsere, az összekapcsoltság fejlesztése révén új szolgáltatások bevezetése a gazdasági szereplők és az állampolgárok számára, valamint az elektronikus háttérinfrastruktúra, illetve az azokon futó alkalmazások fejlesztése a folyamatok egységesítése és egyszerűsítése érdekében.
- ▶ **Magyar Halgazdálkodási OP Plusz (MAHOP Plusz)** Célja: a fenntartható természetes vízi halgazdálkodás támogatása, őshonos halállomány nevelésével. Fenntartható akvakultúra beruházások hatékony víz- és energiahasználattal, alternatív energiaforrásokkal, illetve a környezetterhelés csökkentésével. Innováció támogatása a halgazdálkodásban.

7.2.2. Egyéb EU-s programok

Az európai területi együttműködés (továbbiakban: ETE), a különböző tagállamok nemzeti, regionális és helyi szereplői közötti együttműködéseket szolgálja, egyúttal hozzájárul a tudás- és tapasztalatcserén alapuló programok megvalósításához. Az ETE átfogó célja az Unió teljes területének és tagságának harmonikus gazdasági, társadalmi és területi fejlődésének elősegítése. Az európai területi együttműködés három területre épül: határokon átnyúló (Interreg A), transznacionális (Interreg B) és interregionális (Interreg C). A 2021-2027-re szóló tervek az Interreg VI. programozási időszakához kapcsolódnak. A határon átnyúló együttműködési programok tervezésével és megvalósításával összefüggő feladatok a külgazdasági és külügyminiszter feladat- és hatáskörébe tartoznak. Győr-Moson-Sopron megye a területi együttműködés (ETE) tekintetében az alábbi két együttműködési területen érdekelt:

- ▶ **Interreg Ausztria-Magyarország Együttműködési program**
- ▶ Az új időszak fejlesztési céljai:

- ▶ A KKV-k együttműködésben folytatott kutatási tevékenységeinek és innovációs kapacitásainak erősítése, összpontosítva a (nemzetközi szinten) versenyképes termékfejlesztésre;
- ▶ A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- ▶ A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban;
- ▶ Intézményi kapacitásának növelése és eredményes közigazgatás kialakítása, emberek közötti együttműködés.

Folyamatos pályáztatás zajlik, nincsenek külön felhívások és nagyban függ a Monitoring Bizottság döntésétől az adott időszakban lekötésre kerülő összegek nagysága, mely megnehezíti a tervezést.

▶ **Interreg Szlovákia-Magyarország Együttműködési program**

Az új időszak fejlesztési céljai:

- ▶ A természeti és kulturális örökség megőrzése és fejlesztése;
- ▶ A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban;
- ▶ A fenntartható és minőségi foglalkoztatás előmozdítása és a munkavállalói mobilitás támogatása;
- ▶ Intézményi kapacitásának növelése és eredményes közigazgatás kialakítása, emberek közötti együttműködés.

A program a magyar-szlovák határmenti térség együttműködésének erősítését támogatja.

A Duna Transznacionális Program (DTP)

Az Európai Bizottság kezdeményezésére indult a Duna Transznacionális Program (2014-2020), melynek célja a Duna menti országok együttműködésének támogatása volt a gazdaság, valamint a természet- és környezetvédelem területén. A program kilenc uniós (Ausztria, Bulgária, Csehország, Horvátország, Magyarország, Németország, Románia, Szlovákia és Szlovénia), továbbá öt közösségen kívüli (Bosznia Hercegovina, Moldova, Montenegró, Szerbia és Ukrajna) ország régióit érint.

A Duna Transznacionális Program 2021–2027 3 prioritási tengelyt nevesít, illetve 1 kiegészítést tesz:

- ▶ **Innovatív és társadalmilag felelős Duna Régió,**
 - K+F+I Keretfeltételek javítása,
 - Üzleti és társadalmi innovációs készségek fejlesztése.
- ▶ **A környezetért és a kultúráért felelős Duna Régió,**
 - A természeti és kulturális örökség, valamint az erőforrások fenntartható használata,
 - Ökológiai folyosók helyreállítása és menedzsmentje,

- Transznacionális vízgazdálkodás és árvízvédelem,
 - Jobb felkészülés a katasztrófakockázatok kezelésére.
- ▶ **Jobban összekapcsolt és energiatudatos Duna Régió,**
- Környezetbarát és biztonságos közlekedési rendszerek, városok és vidéki települések kiegyensúlyozott megközelíthetőségének támogatása,
 - Az energiabiztonság és energiahatékonyság javítása.
- ▶ **Jól kormányzott Duna Régió,**
- Jelentősebb társadalmi kihívások kezelésére szolgáló intézményi kapacitások növelése,
 - Az EUDRS kormányzása („EU Strategy for the Danube Region”=EUDRS)

Horizont Európa program

Az Európai Unió 2021-2027 közötti hétéves kutatási és innovációs keretprogramja 95,5 milliárd eurós keretösszeggel indul 2021. májusban. A Horizont Európa szerves folytatása az előző hétéves ciklus Horizont 2020 keretprogramjának, ugyanakkor olyan új elemekkel bővül, mint a szektorokon és technológiákon átívelő együttműködések ösztönző klaszter-programok, a legfontosabb társadalmi kihívásokat célzó missziók, vagy az uniós, tagállami és ipari társfinanszírozással megvalósuló stratégiai kezdeményezések, az Európai partnerségek. Előtérbe kerül az elnyert támogatások közvetlenül érzékelhető társadalmi vagy gazdasági hasznosságának követelménye.

Az EU ambiciózus kutatási és innovációs keretprogramjának (2021–2027) célja az EU tudományos és technológiai bázisainak, valamint az Európai Kutatási Térségnek (EKT) a megerősítése Európa innovációs kapacitásának és versenyképességének fellendítése és a munkahelyteremtés a polgárok prioritásainak megvalósítása, valamint az uniós társadalmi-gazdasági modell és értékek megőrzése.

A Horizont Európa Program 3 fő pillére:

- I. **pillér: Kiváló tudomány** (Európai Kutatási Tanács Marie Skłodowska-Curie cselekvések, Kutatási infrastruktúrák)
- II. **pillér: Globális kihívások és az európai ipar versenyképessége** (Klaszterek: Egészségügy; Kultúra, kreativitás és befogadó társadalom; A társadalmat szolgáló polgári biztonság; Digitális gazdaság, ipar és világűr; Éghajlat, energia és mobilitás; Élelmiszerek, biogazdaság, természeti erőforrások és környezet; Közös Kutatóközpont)

III. pillér: Innovatív Európa (Európai Innovációs; Tanács Európai innovációs ökoszisztémák; Európai Innovációs és Technológiai Intézet)

Cél a részvétel bővítése és az Európai Kutatási Térség megerősítése: A részvétel bővítése és a kiválóság terjesztése; Az európai K+I-rendszer megreformálása és megerősítése.

Küldetési területek: Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz, ideértve a társadalmi átalakulásokat is, Rák, Egészséges óceánok, tengerek, parti tengervizek és belvizek Talajegészség és élelmiszerek Klímasemleges és intelligens városok.

Az intézményesített európai partnerségek potenciális területei (az EUMSZ 185. vagy 187. cikke alapján): Egészségügyi innovációk, Kulcs - fontosságú digitális és alap – technológiák, Fenntartható bioalapú megoldások, Metrológia, Európai légi forgalom, légi közlekedés és vasúti közlekedés, Hidrogéntechnológiák és fenntartható energia - tárolási technológiák Tiszta, össze - kapcsolt mobilitás, Innovatív kkv – k.

A Bizottság egyéb uniós programokkal fennálló szinergiákra irányuló javaslata: ESZA+, Közös agrárpolitika, ERFA, Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz, Digitális Európa program, Erasmus, Külső finanszírozási eszköz, Innovációs Alap, Belső Biztonsági Alap Európai Tengerügyi és Halászati Alap, InvestEU, LIFE, Egységes piac program, Űrprogram.

Fentiek között az Erasmus+, a LIFE és a Green Deal programok kerülnek bővebben bemutatásra, melyek hatékony eszközei lehetnek a megyei társadalmi és intézményi fejlesztéseknek, valamint a környezeti infrastruktúra fejlesztéseknek.

Az Erasmus+: Az Európai Unió oktatási, képzési és sportprogramja. Az Erasmus+ az európai oktatás, képzés, ifjúságügy és sport támogatására irányuló uniós program, melynek előzetes költségvetése a 2021-2027 programozási időszakra 26,2 milliárd euró, mely csaknem kétszerese az 2014–2020 közötti programozási időszak pénzügyi keretösszegének. A 2021–2027-es időszakra szóló program nagy hangsúlyt fektet a társadalmi befogadásra, a zöld és digitális átállásra, valamint a fiatalok demokratikus életben való részvételének előmozdítására. A program támogatja az európai oktatási térségben, a digitális oktatási cselekvési tervben és az európai készségfejlesztési programban meghatározott prioritásokat és tevékenységeket. Támogatja a szociális jogok európai pillérét, az EU 2019–2027-es időszakra szóló ifjúsági stratégiáját és fejleszti a sport európai dimenzióját. Az Erasmus+ program mobilitási és együttműködési lehetőségeket kínál: a felsőoktatás, a szakképzés, az iskolai oktatás (beleértve a kisgyermekkorú nevelést és gondozást is), a felnőttoktatás, az ifjúság és a sport terén.

LIFE program

A LIFE program az EU 1992-ben létrehozott környezeti és éghajlat-politikai finanszírozási eszköze. Az Európai Bizottság a 2021-2027 közötti programozási időszakra vonatkozólag csaknem 60%-kal növelte a LIFE program finanszírozását. A programot az új Európai Klíma, Infrastruktúra és Környezetvédelmi Végrehajtó Ügynökségre ruházták át.

A 2021-2027 közötti programozási időszak négy új alprogramra is kiterjed:

- ▶ Természet és biodiverzitás
- ▶ Körforgásos gazdaság és életminőség
- ▶ Az éghajlatváltozás mérséklése és alkalmazkodás
- ▶ Tiszta energiára való áttérés

LEADER Program

A **LEADER program** olyan alulról építkező megközelítés, amely elsősorban mezőgazdasági szektorhoz és vidékfejlesztéshez köthető innovációk ösztönzését szolgálja, illetve elősegíti a tudásmegosztást a hely, országos és uniós szinten egyaránt.

URBAN INNOVATIVE és URBACT Program

Az **Urban Innovative Actions** és az **URBACT Program** célja a közvetlen Európai Unió források biztosítása a városfejlesztés számára, a városi innovációk megvalósítása a fenntartható városfejlesztés érdekében.

Visegrádi Alap

A **Visegrádi Alap 2020**, illetve a **Visegrád+**, stratégiai támogatás célja a Visegrádi Négyek regionális együttműködését támogató projektek megvalósítása, elsősorban a kultúra, az oktatás, az kutatás-fejlesztés, a környezetvédelem és az idegenforgalom területén, a demokratikus értékek és a fenntartható fejlődés mentén.

Norvég Alap

A **Norvég alap**, vagy más néven az Ifjúsági Foglalkoztatási Alap célja, az európai fiatalok munkanélküliségének csökkentése transznacionális projektek megvalósítása által.

Svájci-Magyar Együttműködési Program

A **Svájci-Magyar Együttműködési Program** keretében a gazdasági növekedést, a munkahelyteremtést, a társadalmi és közbiztonság további javítását célzó

projektek kerülnek megvalósításra, melyek egyúttal hozzájárulnak a környezetvédelem, az egészségügy, valamint a kutatás-fejlesztés és innováció ösztönzéséhez.

7.2.3. Egyéb hazai támogatási programok

A Magyar Kormány által indított **Modern városok program** célja, a megyei jogú városok gazdaságélénkítő, munkahelyteremtő, kulturális, egészségügyi, sportcélú, oktatási, közlekedési, városszépítő, a szabadidő hasznos eltöltését segítő, valamint infrastruktúra javító fejlesztéseinek megvalósításnak támogatása, míg a Magyar Falu Program az 5000 lakos alatti települések számára biztosít fejlesztési forráslehetőséget a tervezett fejlesztéseik megvalósítására.

Magyar Falu Program

Magyarország Kormánya eltökélt a magyar vidék fejlesztése és fejlődése mellett, ezért 2018-ban meghirdette a Magyar Falu Programot, mely program 2021-ben tovább folytatódik.

A Magyar Falu Program fő fejlesztési területei és kapcsolódó pályázati forrásai:

- ▶ Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése
- ▶ Községszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés és községszervező bértámogatása
- ▶ Egyházi közösségi tér fejlesztése
- ▶ Egyházi községszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés és községszervező bértámogatása
- ▶ Út, híd, kerékpárforgalmi létesítmények építése, felújítása
- ▶ Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése
- ▶ Önkormányzati tulajdonban lévő temetők infrastrukturális fejlesztése
- ▶ Egyházi közösség tulajdonban lévő temetők infrastrukturális fejlesztése
- ▶ A Falusi Civil Alap keretében civil közösségi tevékenységek és feltételeinek támogatása
- ▶ Önkormányzati járdaépítés /felújítás anyagtámogatása
- ▶ Kommunális eszköz beszerzése
- ▶ Orvosi eszközök beszerzése
- ▶ Tanya- és falugondnoki buszok beszerzése
- ▶ Felelős állattartás elősegítése
- ▶ A kistelepülési üzletek támogatása

Az Európai Bizottság az SA.58164 (2020/N) számú ügyben hozott C(2020) 6769 számú, 2020. október 7-i határozatával meghosszabbította egy évvel a 2020. december 31-én lejáró regionális támogatási térképet. Ennek megfelelően 2021.

december 31-ig a 2014-ben elfogadott és 2016-ban módosított térkép alkalmazandó tovább. Az új regionális támogatási térképek várhatóan 2022. január 1-től 2027. december 31-ig lesznek érvényesek. A Bizottság előrevetíti a térképek 2024-es félidős felülvizsgálatát a 2020-2022 közötti időszak GDP adatai alapján, amely felülvizsgálat során a koronavírus-járvány előre nem látható közép- és hosszú távú gazdasági hatásai is figyelembe vehetők. A félidős felülvizsgálatra vonatkozó szabályokat a Bizottság 2024 júliusáig alkotja meg.

A 2021. december 31-ig hatályos szabályozást és a 2020-2022-es időszak tervezetét figyelembe véve a Nyugat-dunántúli Régió alap támogatási intenzitása várhatóan 30% lesz az ágazati operatív programok tekintetében, míg a TOP+ tekintetében változatlanul 100% marad².

Az **NKFI Alap** a kutatás-fejlesztés és az innovációk megvalósításához biztosít állami támogatását. Célja, a kutatás-fejlesztés és a gazdaságban hasznosuló innováció ösztönzése, a kutatási infrastruktúra kiépítésének és a hazai és nemzetközi tapasztalatcserének a támogatása.

A **Nemzeti Együttműködési Alap** célja a magyarországi civil társadalom tevékenységének segítése, a civil szervezetek **társadalmi szerepvállalásának** erősítése.

A **Nemzeti Kulturális Alap** célja a nemzeti és egyetemes értékek létrehozásának, megőrzésének, valamint terjesztésének támogatása a magyar kultúra megőrzése és erősítése a Kárpát medencében és az EU-ban.

A **Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program** célja Magyarországot turisztikai központi szerepének erősítése, desztinációs szemléletű, innovatív és komplex turisztikai fejlesztési projektek megvalósítása.

Az **Országos Pályaépítési Program** keretében a települési futballpályák és többcélú, szabadidős sporttevékenységek megvalósítására alkalmas sport létesítmények megvalósítására kaphatnak az önkormányzatok támogatást. a fejlesztések célja az egészséges életmódra nevelés, és a versenysport tömegbázisának erősítése.

² Forrás: <https://tvi.kormany.hu/az-europai-bizottsag-konzultaciot-kezdemenyezett-a-2022-tol-alkalmazando-regionalis-iranymutas-tervezterol>

7. MONITORING ÉS ÉRTÉKELÉSI TERV

Az 1996. évi, a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló XXI. törvény rögzíti, a megyei önkormányzat területfejlesztési és területrendezési feladatait.

A **megyei önkormányzat területfejlesztési tervek végrehajtásával kapcsolatos feladatai** az alábbiak:

- ▶ a megyei területfejlesztési koncepció és a megyei **területfejlesztési programok végrehajtásának nyomon követése és értékelése;**
- ▶ **monitoring bizottság** vagy **más döntéshozó szerv útján** való **közreműködés a területi operatív programok irányításában;**
- ▶ részvétel a megvalósításuk végrehajtásában más megyei önkormányzatokkal és az államigazgatási szervekkel közösen;
- ▶ monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján való közreműködés a határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programok irányításában;
- ▶ részvétel azok lebonyolításában, végrehajtásában.

A 2021–2027 programozási időszak vonatkozásában a **256/2021. (V.18.) Korm.rendelet** rendelkezik az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről.

E rendeletet kell alkalmazni a 2021–2027 programozási időszakban

- ▶ **az Európai Regionális Fejlesztési Alapból**
- ▶ **az Európai Szociális Alap Pluszból**
- ▶ **a Kohéziós Alapból,**
- ▶ **az Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra Alapból,**
- ▶ **a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapból,**
- ▶ **a Határigazgatási és Vízügyi Politikai Eszközből,**
- ▶ **a Belső Biztonsági Alapból,**
- ▶ **az Európai Unió Szolidaritási Alapjából és) az Igazságos Átmenet Alapból**
- ▶ **származó források felhasználására.**

A **Kormány** kialakítja a fejlesztéspolitikai tevékenység irányítási, finanszírozási, intézményi és szabályozási rendszerét, jóváhagyja azon programok tartalmát, amelyek elfogadása az Európai Bizottság hatáskörébe tartozik, elfogadja az éves fejlesztési keretet, elfogadja az integrált területi programot, előzetes állásfoglalást tesz azon projektek vonatkozásában, amelynek támogatását az irányító hatóság ötmilliárd forintot meghaladó összegben javasolja megállapítani, valamint dönt az esetleges többlettámogatásról.

A Fejlesztéspolitikai **Koordinációs Bizottság** készíti elő a Kormány e rendelet szerinti döntéseit.

Az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter és az **európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter** által vezetett minisztérium ellátja az európai uniós források felhasználása tervezésének és a programok végrehajtásának koordinációs feladatait, biztosítja, a fejlesztéspolitikai jogszabályok egységes alkalmazását, az irányító hatóságok végrehajtási tevékenysége egységességét, a horizontális elvek és politikák érvényesítését.

Az **államháztartásért felelős miniszter** biztosítja az audit hatósági és az igazoló hatósági feladatok ellátását, az e rendelet hatálya alá tartozó támogatások ellenőrzésének helyzetére vonatkozó beszámolót készíti az FKB számára.

A **közbeszerzésekért felelős miniszter** ellenőrzi az e rendelet hatálya alá tartozó támogatások felhasználása során lefolytatott közbeszerzési eljárások közbeszerzési elszámolhatóságát.

Az **irányító hatóság** az általános rendelet szerint az alábbi feladatokat látja el:

- ▶ a szakpolitikai felelőssel egyeztetett javaslatot tesz a program tartalmára és módosítására,
- ▶ a szakpolitikai felelőssel együttműködve elkészíti az éves fejlesztési keret tervezetét, szükség esetén javaslatot tesz az éves fejlesztési keret módosítására,
- ▶ a szakpolitikai felelős bevonásával elkészíti a felhívás tervezetét, továbbá – szükség esetén – a felhívás módosítását vagy visszavonását,
- ▶ gondoskodik a felhívások és azok módosítása monitoring és információs rendszerbe történő rögzítéséről,
- ▶ gondoskodik – a feladatkörében érintett monitoring bizottsággal és a miniszterrel együttműködve – a program végrehajtása során a horizontális elvek és politikák érvényesítéséről, valamint a horizontális követelmények teljesülése előrehaladásával kapcsolatos adatok gyűjtéséről,
- ▶ területi kiválasztási eljárásrend esetén dönt a szakpolitikai felelős és a területi szereplő közötti vitás kérdésben,
- ▶ a szakpolitikai felelős és a miniszter részére adatot szolgáltat a programok szakmai előrehaladásáról, a felhívások végrehajtásáról, különös tekintettel az indikátorok és horizontális követelmények teljesítésére,
- ▶ területi kiválasztási eljárásrend esetén adatot szolgáltat a területi szereplő részére a támogatott projektekről,

- ▶ kapcsolatot tart az Európai Bizottsággal, amelyről tájékoztatja a minisztert,
- ▶ a miniszter iránymutatása alapján elkészíti a program irányítási és kontrollrendszere leírását, amelyet a miniszter egyidejű tájékoztatása mellett az audit hatóság részére megküld,
- ▶ a miniszter részére javaslatot tehet közreműködő szervezet kijelölésére,
- ▶ nyomon követi a programok pénzügyi és szakmai előrehaladását, amelynek eredményét megküldi a miniszter és a szakpolitikai felelős részére,
- ▶ nyomon követi a támogatott projektek előrehaladását,
- ▶ közreműködik az értékelési terv előkészítésében és a programot érintő értékelési tevékenységben,
- ▶ működteti a monitoring bizottságot, közreműködik a Partnerségi Megállapodás monitoring bizottság tevékenységében,
- ▶ közreműködik az egységes kommunikációs stratégia kidolgozásában,
- ▶ közreműködik az európai uniós források felhasználásához kötődő partnerségi egyeztetési folyamatok, valamint kommunikációs és tájékoztatási feladatok ellátásában,
- ▶ a minisztériummal együttműködve ellátja a programra vonatkozó rendszeres adatszolgáltatást az Európai Bizottság számára,
- ▶ elkészíti a program végső teljesítményjelentését,
- ▶ elkészíti az általános rendelet szerinti vezetői nyilatkozatot és éves összefoglalót,
- ▶ jóváhagyja az integrált területi program területi szereplő által kezdeményezett módosítását, ha az nem érinti az integrált területi programok jóváhagyásáról szóló kormányhatározatban foglaltakat,
- ▶ az igazoló hatóság rendelkezésére bocsátja a költségnyilatkozat összeállításához, előrejelzések elkészítéséhez, valamint az igazoló hatóság által a monitoring és információs rendszerben rögzített adatok megfelelőségének, hitelességének alátámasztása érdekében lefolytatott ellenőrzésekhez, továbbá a központosított számviteli nyilvántartás vezetéséhez szükséges bizonylatokat és dokumentumokat,
- ▶ megteszi a szükséges intézkedéseket a hatáskörébe tartozó rendszerszintű szabálytalanságok megelőzése és kezelése érdekében,

- ▶ megküldi a miniszter részére az általános rendelet szerinti pénzügyi adatokat legkésőbb az ott meghatározott határidőket megelőző huszonegy nappal,
- ▶ elvégzi a megfelelőségi és hitelességi vizsgálatokat az Európai Bizottság információs rendszerébe feltölteni kívánt összesített indikátoradatok tekintetében a minisztérium által nyújtott informatikai támogatással és az eredendő adatminőségi hibakockázat figyelembevételével,
- ▶ biztosítja, hogy a költségnyilatkozat alátámasztása érdekében az igazoló hatóság által kért valamennyi adat, dokumentum és bizonylat teljeskörűen megküldésre kerüljön az igazoló hatóság részére,
- ▶ ellenőrzi a holdingalapot végrehajtó szervezet által ellátott feladatokat
- ▶ az ellenőrzésből eredő, költségnyilatkozatot érintő korrekció végrehajtását az államháztartásért felelős miniszterrel, az igazoló hatósággal és az audit hatósággal előzetesen egyeztetni,
- ▶ kezdeményezheti – a megkeresés céljának bemutatásával – Magyarország Európai Unió mellett működő Állandó Képviseletének megkeresését a miniszternél.

Az irányító hatóság felelős továbbá a csalás elleni politika végrehajtásáért, amelynek keretében együttműködik a miniszterrel a csalás kockázatelemzése módszertanának kidolgozásában és elvégzi a csalás kockázatelemzését.

Az irányító hatóság közreműködő szervezet kijelölése esetén közreműködik a közreműködő szervezettel kötendő szerződés egységes tartalmának meghatározásában,

A **közreműködő szervezet** feladatait a Korm. rendelet 1. mellékletben foglalt táblázat tartalmazza.

Az **audit hatóság** az Európai Bizottság és az államháztartásért felelős miniszter iránymutatása, valamint a nemzetközileg elfogadott standardok alapján ellátja az általános rendelet szerinti feladatokat, véleményezi az Európai Bizottság és az Európai Számvevőszék ellenőrzéseiben felvetett kérdésekre adandó tagállami választervezeteket, részt vesz a szükséges tárgyalások lefolytatásában, kialakítja az Európai Bizottság és az Európai Számvevőszék által az audit hatósági tevékenység hatékonyságát vizsgáló ellenőrzések által felvetett kérdésekre adandó tagállami választ, lefolytatja a szükséges tárgyalásokat, nyomon követi a végleges audit megállapítások megvalósulását. Az audit hatóság feladatait az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság látja el.

A **szakpolitikai felelős** a programok tervezése és végrehajtása során a szakpolitikai szempontok érvényesítése érdekében elkészíti:

- ▶ a felelősségi körébe tartozó éves fejlesztési keret alapját jelentő szakmai koncepciót és a meghirdetendő felhívások szakmai tartalmának meghatározása során biztosítja, hogy a szakmai tartalom illeszkedjen a Kormány ágazati stratégiai céljaihoz,
- ▶ a felhívások szakmai koncepcióját az érintett irányító hatósággal és – szükség esetén – más szakpolitikai felelőssel egyeztetve, a kiemelt projektek tekintetében nyomon követi a projektszinten rögzített szakmai elvárások teljesülését, együttműködik a programok megvalósításában érintett minisztériumi felelősökkel a forráselosztási elvek, a szakpolitikai elvárások és horizontális követelmények meghatározása során.

A **konstrukciófelelős** a felhívások tervezése és végrehajtása során a szakpolitikai szempontok érvényesítése érdekében közreműködik a felhívások szakmai koncepciója előkészítésében az érintett irányító hatósággal és szakpolitikai felelőssel egyeztetve, a kiemelt projektek tekintetében nyomon követi a projektszinten rögzített szakmai elvárások teljesülését, együttműködik a programok megvalósításában érintett minisztériumi felelősökkel a forráselosztási elvek, a szakpolitikai elvárások és horizontális követelmények meghatározása során, közreműködik az irányító hatóságnak megküldendő, az éves fejlesztési keret alapját jelentő szakmai koncepció előkészítésében, és a meghirdetendő felhívások szakmai tartalmának meghatározása során biztosítja, hogy a szakmai tartalom illeszkedjen a Kormány ágazati stratégiai céljaihoz, az adott felhívásra vonatkozó szakmai tartalom kialakítása során a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszterrel együttműködve biztosítja a területi kohézió horizontális szempontjainak érvényesítését.

A területi szereplő az általa elfogadott területfejlesztési koncepció és program alapján, az abban megfogalmazott célokkal összhangban kidolgozza és végrehajtja az integrált területi programot, kidolgozza az integrált területi programszintű kiválasztási kritériumokat, figyelembe véve a programban és az e rendeletben meghatározott horizontális követelményeket, véleményezi a területi kiválasztási eljárásrendben meghirdetésre kerülő felhívás tervezetét, és meghatározza a területi értékelési szempontokat, részt vesz a döntés-előkészítő bizottság ülésén, vagy az e rendeletben meghatározott esetben a területi jellegű értékelési szempontokat értékeli és az irányító hatóság elé terjeszti, adatot szolgáltat az irányító hatóság részére az éves fejlesztési keret összeállításához, végrehajtja az integrált területi programot, amelynek keretében a monitoring feladatainak ellátása céljából a kedvezményezettől és az irányító hatóságtól a

támogatott projektekkel összefüggésben adatszolgáltatást kérhet, részt vehet a projektfejlesztésben.

A **monitoring bizottság** a programok végrehajtását – az Európai Unió Szolidaritási Alapjából származó források felhasználása kivételével – monitoring bizottság követi nyomon.

A Partnerségi Megállapodás monitoring bizottsága biztosítja a programok közötti összhangot és koordinációt, valamint nyomon követi a Partnerségi Megállapodásban meghatározott célkitűzések, valamint a horizontális elvek és politikák teljesítését.